

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 164

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

61. évfolyam

2018. május 8.

Tartalom

I Állásfoglalások, ajánlások és vélemények

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Régiók Bizottsága

Az RB 126. plenáris ülése, 2017.11.30. – 2017.12.01.

2018/C 164/01	A Régiók Európai Bizottságának állásfoglalása az Európai Bizottság 2018. évi munkaprogramjáról az EU 2018. évi jogalkotási prioritásairól szóló együttes nyilatkozatot megelőzően	1
---------------	---	---

VÉLEMÉNYEK

Régiók Bizottsága

Az RB 126. plenáris ülése, 2017.11.30. – 2017.12.01.

2018/C 164/02	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Vitaanyag a gazdasági és monetáris unió 2025-ig történő elmélyítéséről	7
2018/C 164/03	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A makroregionális stratégiák végrehajtása	11
2018/C 164/04	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – 2017. évi jelentés az uniós polgárságról	19
2018/C 164/05	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az iskolai és a felsőoktatás korszerűsítése	24
2018/C 164/06	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A közszférán belüli innováció digitális megoldásokkal történő előmozdítása helyi és regionális szemszögből	34
2018/C 164/07	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az intézményesítettség csökkentése az ellátórendszerekben helyi és regionális szinten	39
2018/C 164/08	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Vidéki térségek rehabilitációja az „intelligens falvak” segítségével	45

2018/C 164/09	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Európai Bizottság 2016. évi jelentése a verseny- politikáról	50
2018/C 164/10	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Egy európai lakhatási program felé	57

III Előkészítő jogi aktusok

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Az RB 126. plenáris ülése, 2017.11.30. – 2017.12.01.

2018/C 164/11	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A munka és a magánélet közötti egyensúly a szülők és gondozók esetében	62
2018/C 164/12	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A hulladék energetikai hasznosításának szerepe a körforgásos gazdaságban	73
2018/C 164/13	A Régiók Európai Bizottsága véleménye –Az atlanti térségre vonatkozó tengerstratégia cselekvési terve – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés megvalósítása	77
2018/C 164/14	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás alkalmazását előíró jogi aktusok	82

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

AZ RB 126. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2017.11.30. – 2017.12.01.

A Régiók Európai Bizottságának állásfoglalása az Európai Bizottság 2018. évi munkaprogramjáról az EU 2018. évi jogalkotási prioritásairól szóló együttes nyilatkozatot megelőzően

(2018/C 164/01)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

tekintettel:

- az Európai Bizottság 2018. évi munkaprogramjára (COM(2017) 650 final),
- az Európai Bizottság 2018. évi munkaprogramjához való hozzájárulásról szóló 2017. március 22-i állásfoglalására,
- az Európai Bizottság és az RB közötti, 2012. februári együttműködési jegyzőkönyvre,

Foglalkoztatás, növekedés, beruházás és kohéziós politika

1. hangsúlyozza, hogy sürgősen szükség van egy olyan hosszú távú uniós stratégiára, amely átvenné a stafétát az Európa 2020 stratégiától, a fenntartható, ellenállóképes és inkluzív növekedést célozná, és egy rendszerszintű megközelítés részeként irányt mutatna az EU többéves pénzügyi keretének, az európai szemeszternek és az uniós szakpolitikáknak. Tekintettel arra, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend és a fenntartható fejlesztési célok keretét biztosítanak egy ilyen stratégia számára, azt javasolja, hogy a fenntartható fejlesztési célok végrehajtására vonatkozó átfogó uniós stratégia ismertetése szorosan kapcsolódjon a többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatok bemutatásához. E tekintetben hangsúlyozza azt a kulcsfontosságú szerepet, amelyet az uniós városfejlesztési menetrend tölt be a fenntartható fejlesztési célok megvalósításában, és felkéri az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe az RB vonatkozó ajánlásait;

2. hangsúlyozza, hogy a jövőbeli uniós költségvetésnek képesnek kellene lennie arra, hogy megfeleljen az új kihívásoknak, és megőrizze a bizonyított európai hozzáadott értéket képviselő hagyományos uniós szakpolitikákat; elutasítja azokat az Európai Unió pénzügyeinek jövőjéről szóló vitaanyagban felvázolt forgatókönyveket, amelyek szerint – relatív értékben és a brexit hatását is figyelembe véve – az EU költségvetésnek volumene várhatóan csökkenni vagy stagnálni fog, miközben új kihívásokat kell leküzdeni; ezért azt várja, hogy az Európai Bizottság konkrétabb javaslatot terjeszt majd elő az EU saját forrásairól a következő többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatában;

3. a #CohesionAlliance partnereivel együtt hangsúlyozza egy erős és hatékony kohéziós politika fontosságát az Európai Unió egészének jövője szempontjából, tekintettel arra, hogy a kohézió három (gazdasági, társadalmi és területi) vetülete szerves részét képezi az Unió politikai célkitűzéseinek. Ezért fontos, hogy a kohéziós politikát mint fő uniós befektetési politikát – továbbfejlesztett formában – továbbra is fenntartsuk valamennyi régió számára, megfelelő forrásokkal 2020 után és ugyanolyan arányban, mint jelenleg. E tekintetben megismétli, hogy a kohéziós politikának rugalmasabbá és egyszerűbbé kell válnia a következő támogatási időszakban, anélkül azonban, hogy ez veszélyeztetné a stratégiai súlypontot és a tervezési biztonságot a regionális és helyi önkormányzatok számára, így biztosítandó a többszintű kormányzás, a partnerségi elv és a megosztott irányítás révén megvalósuló alulról felfelé irányuló megközelítés zavartalan működését. Egyidejűleg szükség van az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) irányítási és ellenőrzési rendszereire vonatkozó követelmények átfogó felülvizsgálatára is;

4. az esb-alapokra vonatkozó, a 2020 utáni programozási időszakra szóló jogalkotási javaslatokkal kapcsolatban megismétli azt a kérését, hogy a GDP-mutatót egészítsék ki regionális (többek között demográfiai, társadalmi befogadási, hozzáférhetőségi és éghajlat-változási vonatkozású) mutatókkal, és radikálisan egyszerűsítsék az esb-alapok megvalósítási rendszerét; támogatja közös szabályok felállítását az esb-alapok számára, hogy csökkenjen a jogszabályok bonyolultsága, továbbá támogatja, hogy az Európai Szociális Alap továbbra is az esb-alapok keretében maradjon;

5. hangsúlyozza az ESBA 2.0 és a felülvizsgált salátarendelet gyors megvalósításának szükségességét, különös tekintettel az esb-alapok és az ESBA ötvözhetőségének megkönnyítésére; továbbá az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) és a Horizont 2020 más alapokkal való hatékonyabb összehangolása mellett száll síkra, és sajnálatát fejezi a szóban forgó eszközök eljárástechnikai bonyolultsága miatt;

6. kéri, hogy az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapot (EGAA) aktualizálják költségvetésének felülvizsgálata, kiváltási küszöbeinek jelentős mértékű csökkentése és az esb-alapokkal való szinergiák javítása révén;

Gazdaságpolitika és az EU szociális dimenziója

7. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet töltenek be az európai szemeszterben, mivel az országspecifikus ajánlások 60 %-át közvetlenül hozzájuk intézik; ezért ismételtten arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal együtt, az RB javaslata alapján dolgozzon ki egy magatartási kódexet a helyi és regionális önkormányzatok európai szemeszterbe való bevonásáról;

8. kiemeli, hogy a közigazgatási szervek minden szintje, a szociális partnerek és a civil társadalom közösen felelősek azért, illetve érdekeltek abban, hogy egy prosperálóbb és a jövőbeli kihívásoknak megfelelő Európát építsenek, ahol kéz a kézben fejlődik a gazdaság és a társadalom;

9. kéri a Stabilitási és Növekedési Paktumon belüli rugalmassági küszöbokról szóló 2015. januári megállapodás átültetését az elsődleges jogba. Megismétli továbbá azt a kérését, hogy hozzanak további intézkedéseket a közberuházások ösztönzése érdekében, nevezetesen azáltal, hogy az esb-alapok keretében történő nemzeti, regionális és helyi társfinanszírozást kizárják a Stabilitási és Növekedési Paktum számviteli mechanizmusából, ahogyan ez már az Európai Stratégiai Beruházási Alap keretébe tartozó társfinanszírozás esetében most is történik, továbbá azáltal, hogy egy beruházási rátára vonatkozó mutató felvételét javasolják a makrogazdasági eredménytáblába;

10. szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság fokozza az adókikerülés elleni küzdelmet, és az adóparadicsomok feketelistájának összeállításán, illetve a héa-reformon túl javasoljon minősített többségi szavazást adóügyekben, hogy a Tanácsban felgyorsulhasson a döntéshozatali folyamat;

11. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy olyan szabályokat állapítson meg, amelyek lehetővé teszik a multinacionális vállalatok által a digitális gazdaságban termelt nyereség adóztatását;

12. hangsúlyozza, hogy az Unió szociális dimenzióját meg kell erősíteni, mégpedig oly módon, hogy a szociális jogok európai pillérét kiegészítik egy erős európai szociális menetrenddel, amelyben többek között helyet kapna a társadalmi mutatók megnövekedett szerepe az európai szemeszterben és a bérek tényleges, a termelékenységgel összhangban megvalósuló konvergenciája;

13. kiemelt figyelmet kíván szentelni azoknak az új jogalkotási javaslatoknak, melyeknek célja a tagállamok közötti konvergencia megteremtése és a jobb munka- és életkörülmények tekintetében; mint például a közös munkaerőpiaci hatóság létrehozására irányuló javaslat vagy a munkaszerződésekre vonatkozó szabályok korszerűsítésére, illetve a szociális védelemhez való hozzáférés mindenki számára történő biztosítására vonatkozó tervezett javaslatok;

Egységes piaci stratégia, kkv-k, verseny, ipar és a digitális egységes piac

14. az állami támogatásokra vonatkozó szabályok további egyszerűsítését szorgalmazza, különösen az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat illetően, az idevonatkozó határozat és keret (az „Almunia-csomag”) alapos felülvizsgálata révén; továbbá az Európai Bizottságot annak vizsgálatára kéri, hogy az Egyesült Királyság EU-ból való kilépési szándékának következtében más tagállamokat sújtó gazdasági zavarok miatt ki kellene-e terjeszteni az általános csoportmentességi rendelkezéseket, azon vállalkozások és ágazatok esetében pedig, amelyeket a zavarok valószínűleg a leginkább érintenek, ideiglenesen lazítani kellene-e vagy fel kellene-e függeszteni az állami támogatásokra vonatkozó szabályokat;

15. hangsúlyozza egy olyan ipari stratégia jelentőségét, amely növeli a versenyképességet, és megerősíti elkötelezettségét az iránt, hogy erősítsék a helyi és regionális önkormányzatok szerepét e stratégiában;

16. kéri, hogy az Európai Bizottság tegye naprakésszé a kisvállalkozói intézkedéscsomagot, és őrizze meg annak koherenciáját az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokat érintő kezdeményezésre vonatkozó európai bizottsági javaslat nyomában;

17. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság munkaprogramjában nem vették figyelembe az RB arra irányuló kérését, hogy a regionális és helyi kkv-követeket hivatalosan és szisztematikusan vonják be a kkv-követek hálózatába;

18. üdvözli a széles sávú rendszerekkel foglalkozó, részvételen alapuló platform útnak indítását az Európai Bizottság és az RB között, valamint a szélessávú infrastruktúra hatékonyabb unióbeli kiépítésének szükségességéről jelenleg folyó párbeszédet, különös tekintettel a következő programozási időszakra és az intelligens falvak kezdeményezés megfelelő nyomon követésére. Ennek kapcsán sürgeti, hogy a vidéki és ritkán lakott területeken eszközölt digitális fejlesztési beruházásokat, amelyeknek célja, hogy megfizethető szélessávú hozzáférést biztosítsanak azokon a területeken, ahol a piaci mechanizmusok nem bizonyulnak elégségesnek, ismerjék el általános gazdasági érdekű szolgáltatásokként, és ennek megfelelően alkalmazzák az állami támogatásokra vonatkozó szabályokat;

Mezőgazdaság, kék gazdaság, közegészségügy, demográfia

19. kéri, hogy a közös agrárpolitikát (KAP) alakítsák igazságos, fenntartható és szolidáris mezőgazdasági politikává, amely a termelők, a régiók, a fogyasztók és a polgárok szolgálatában áll; javasolja a közvetlen kifizetések mezőgazdasági dolgozókként történő maximalizálását és kiigazítását, valamint a tagállamok között, az első pillér keretében történő harmonizációjukat; hangsúlyozza a KAP további felülvizsgálatának fontosságát annak érdekében, hogy ne csak a mezőgazdasági termelőket, hanem az élelmiszergyártókat is ösztönözzék a fenntarthatóság elérésére;

20. csalódottságának ad hangot amiatt, hogy az Európai Bizottság munkaprogramjából hiányzik egy uniós vidékfejlesztési stratégiára vonatkozó javaslat, ami csak fokozza az EU vidékfejlesztéshez nyújtott teljes pénzügyi támogatásának leépítését az előző programozási időszakhoz képest;

21. megismétli az Európai Bizottsághoz intézett kérését, hogy tisztázza a szolgáltatási irányelv alkalmazási körét a megosztásalapú/közösségi gazdaság tekintetében, és álljon elő olyan javaslatokkal, amelyek garantálják a megosztásalapú/közösségi gazdaságra jellemző új foglalkoztatási formákban dolgozó munkavállalók jogait;

22. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tisztázza a közbeszerzési szabályokon belüli jelenlegi korlátokat a fenntarthatósági kritériumok alkalmazása érdekében; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az EU versenyjogi szabályozása tiltja a területi preferenciák (például a helyi élelmiszerek) közbeszerzési szerződésekben történő meghatározását;

23. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy adjon új lendületet az európai kék gazdaságnak „A tenger az európai politikák középpontjában” című fehér könyv közzététele, egy kék gazdaságra vonatkozó beruházási mechanizmus létrehozása és egy óceánpolitikai irányítással foglalkozó politikai platform életre hívása révén; megismétli továbbá azt a kérését, hogy hozzanak létre egy kifejezetten a kék gazdaságnak szentelt tudományos és innovációs társulást, hogy hatékonyabbá tegyék a tengerkutatásból származó ötletek magánszférának való átadását;

24. a hatályos intézményközi megállapodással összhangban kéri, hogy az Európai Bizottság, a Tanács, az Európai Parlament és az RB közös szervezésében váljon rendszeressé az óceánpolitikai irányításról szóló strukturált párbeszéd, hogy közösen dolgozhassunk ki új tengerpolitikai kezdeményezéseket;

25. kéri, hogy vonják be azokba az önkéntes eszmecserékbe, amelyeket az „Egészségi állapot az Európai Unióban” kezdeményezés keretében terveznek 2018-ban;

26. úgy véli, hogy az egészség kérdését prioritásként kellene kezelni az uniós városfejlesztési menetrend keretében, és sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy 2018-ban egészségügyi partnerséget indítsanak útjára;

27. azt várja az Európai Bizottságtól és a Tanács 2018–2019-es elnökségeitől, hogy gondoskodjanak az EPSCO Tanács intézményesíttetés csökkentésével kapcsolatos, 2017. decemberi következtetéseinek alapos nyomon követéséről, továbbá támogatásáról biztosítja az intézményi ellátásról közösségi alapú ellátásra való áttérést, amennyiben az tiszteletben tartja a nemzeti és regionális szociális-orvosi rendszereket és társadalmi preferenciákat;

28. emlékezteti az Európai Bizottságot egy európai demográfiai stratégia szükségességére;

Idegenforgalom és kultúra

29. megismétli azt a kérését, hogy az Európai Bizottság alaposan vizsgálja felül a 2010-es turisztikai stratégiáját, készítsen egy egyértelmű, többéves munkaprogramot, és biztosítson célzott forrásokat a 2020 utáni európai turisztikai projektek finanszírozására; ennek kapcsán támogatja egy intézményközi turisztikai kapcsolattartó csoport 2018-ban történő létrehozását, kihasználva ehhez a kulturális örökség európai évét;

30. sajnálja, hogy az Európai Bizottság nem javasol teljeskörű uniós stratégiát a nemzetközi kulturális kapcsolatokra és a kulturális diplomácia fejlesztésére irányulóan, valamint hogy munkaprogramjában nem említi meg a kulturális örökség 2018-as európai évét; továbbá ismételten megerősíti az iránti elkötelezettségét, hogy aktívan hozzájáruljon az európai év megünnepléséhez európai, nemzeti, regionális és helyi szinten kontinensünk kulturális és nyelvi sokféleségének felértékelése érdekében;

Energiaunió, éghajlat-politika és környezetvédelem

31. kéri, hogy az Európai Bizottság vonja be az RB-t a jövőbeni uniós éghajlat- és energiapolitika kidolgozásába annak érdekében, hogy sikerüljön elérni a Párizsi Megállapodás célkitűzéseit, ami ambiciózusabb uniós fellépést tesz szükségessé. Ezzel összefüggésben emlékeztet arra a meghatározó szerepre, amely az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésében és az azokhoz való alkalmazkodásban a helyi és regionális önkormányzatokra hárul, továbbá felhívja a figyelmet arra, hogy támogatja annak a gondolatnak a kidolgozását, amelynek értelmében a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez nemzeti szinten meghatározott hozzájárulásokat helyi hozzájárulások rendszere egészíthetné ki;

32. kéri, hogy az energiaunió irányítását illetően az Európai Bizottság működjön együtt az RB-vel a tagállamoknak szóló ajánlások kidolgozásán arról, hogy a tagállamok hogyan tudják megfelelően bevonni a helyi és regionális elemeket a tagállami tervezésbe, nyomon követésbe és az eredményekről szóló jelentéstételbe, valamint emlékeztet arra, hogy az RB-nek képviseltetnie kell magát az irányításról szóló új rendelet keretében létrehozandó jövőbeni Energiaunió-bizottságban;

33. elvárja, hogy az Európai Bizottság az EBB-vel és a magánszektorral együttműködve fokozza erőfeszítéseit az „Intelligens finanszírozás – intelligens épületek” kezdeményezés kidolgozása terén és növelje e folyamat átláthatóságát, biztosítva az RB ezzel kapcsolatos ajánlásainak figyelembevételét, gondoskodva a helyi és regionális szinten elérhető finanszírozási források közötti szinergiáról, beleértve a fenntartható energiára irányuló kisméretű helyi projektek folyamatos technikai támogatását is, hogy a projektek összevonásuk megkönnyítése révén hitelképessé válhassanak;

34. tekintettel arra, hogy a finanszírozáshoz való hozzáférés fontos az energetikai átállás sikeréhez, az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozza ki a fenntarthatósági eszközök osztályozását, amely egyértelmű, kötelező érvényű meghatározásokat tartalmaz a „klímafinanszírozás” különböző típusaira, megkönnyítve ezzel az olyan új eszközök bevezetését, mint a zöldkötvények és a kollektív garanciák, továbbá hangsúlyozza, hogy a környezet- és éghajlatvédelmi beruházásokat hatékonyabbá kell tenni az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok és/vagy a közigazgatási szervekre vonatkozó európai számviteli normák keretében;

35. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa a különböző méretű szubnacionális struktúrák képviselőit a Globális Szövetség struktúráiban, és őrizze meg eközben a partnerség és a többszintű kormányzás elveit;

36. kéri a helyi és regionális önkormányzatok formális bevonását az UNFCCC irányítási mechanizmusai, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó stratégia küszöbön álló felülvizsgálatában kiemelten kezelje a helyi és regionális vetületet;

37. kész arra, hogy biztosítsa a helyi és regionális önkormányzatok bevonását az EIR-ciklus révén a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásába, valamint hogy hozzájáruljon a legfontosabb környezetvédelmi irányelvek felülvizsgálatához, főként az újrafelhasznált vízre vonatkozó minimumkövetelmények és az ivóvízről szóló irányelv REFIT-felülvizsgálata terén; különösen azt várja el, hogy szorosan bevonják a körforgásos gazdaság és más kezdeményezések jövőbeni nyomonkövetési keretébe a körforgásos gazdaságra vonatkozó csomag gyors végrehajtásának megkönnyítése érdekében. Emellett szeretne hozzájárulni a 2020 utánra vonatkozó környezetvédelmi cselekvési programhoz a jelenlegi, 7. program értékelésével;

38. támogatja a „Cselekvési terv a természetért, az emberekért és a gazdaságért” végrehajtását, az együttműködés folytatását tervezi a Natura 2000 díj és az Európa Zöld Fővárosa/az Európai Zöld Levél díj tárgyában, továbbá folyamatos együttműködést vár el a zöld hét előkészítésében;

39. hangsúlyozza, hogy az új infrastruktúra építésére irányuló összes uniós projektnek (akár az esb-alapok, akár az ESBA révén hajtják végre őket) összeegyeztethetőnek kell lennie a fenntartható fejlesztési célokban rögzített uniós fenntarthatósági kötelezettségvállalásokkal, és így e projekteknek többek között ellenállónak kell lenniük a katasztrófákkal szemben; kéri, hogy ezt az elvet kifejezetten említsék meg az alapok végrehajtási szabályaiban; valamint arra kéri az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő egy cselekvési tervet a meglévő épületek földrengésbiztossá tételére irányulóan, amelynek prioritást kell élveznie a tagállamok regionális fejlesztésre vonatkozó operatív programjaiban;

Igazságügy, biztonság, alapjogok és migráció

40. tudomásul veszi az európai biztonsági unió megvalósítására tett javaslatokat, és emlékeztet arra, hogy egyensúlyt kell találni a biztonsági aggodalmak és az egyéni alapvető jogok, köztük az adatvédelem között; különösen megismétli azt a kérését, hogy az Európai Bizottság támogassa a helyi és regionális önkormányzatokat az erőszakos szélsőségesességhez vezető radikalizáció kérdésének kezelésében, azáltal, hogy iránymutatásokat bocsát ki a helyi és regionális kormányzatok számára a radikalizáció elleni megelőzési stratégiák létrehozására; arra kéri továbbá az Európai Bizottságot, hogy fogadjon el egy a radikalizálódás és szélsőségesesség különböző vonatkozásaira irányuló többoldalú megközelítést, növelve az átláthatóságot az e téren rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségeket illetően, bevonva a magánszektor és az állami vállalatokat is;

41. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mihamarabb tegyen javaslatot egy a jogállamiságra irányuló felülvizsgált, egységes és hatékony európai mechanizmusra, amely magában foglalja a demokrácia és az alapjogok védelmének létező eszközeit és minden kormányzati szint számára elérhető;

42. sürgeti, hogy a tagállamok 2018. júniusig állapodjanak meg az Európai Parlamenttel a közös európai menekültügyi rendszer reformjáról, figyelembe véve a városokra és régiókra a migránsok fogadása és a menekültek integrációja terén gyakorolt jelentős hatást, valamint az RB által már megfogalmazott ajánlásokat; szorgalmazza, hogy a tagállamok és a Parlament minden új szabályt az emberi jogok tiszteletben tartása és a nemzetközi kötelezettségek, a szolidaritás és a kölcsönösség elveire alapozzanak; az európai migrációs stratégia felülvizsgálata kapcsán elvárja azt is, hogy hajtásák végre az Európai Bizottság javaslatait a nemzetközi védelemre szoruló személyek legális beutazási lehetőségeinek javításáról, így visszanyerve a teljeskörű ellenőrzést a migrációs útvonalak felett;

43. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tovább egyszerűsítse és gyorsítsa fel a finanszírozási eljárásokat, és könnyítse meg a hozzáférést a régiók és a városok számára a humanitárius válságok kezelésére és a menekültek integrálására elkülönített pénzügyi erőforrásokhoz;

Külpolitika

44. sürgeti, hogy az Európai Bizottság biztosítsa, hogy az új kereskedelmi megállapodások tárgyalásai során figyelembe vegyék az uniós kereskedelempolitika helyi és regionális dimenzióját, és kéri, hogy az „olvasóterem” eljárás révén folyamatosan hozzáférhessen a releváns tárgyalási dokumentumokhoz;

45. hangsúlyozza az RB elkötelezettségét amellet, hogy hozzájáruljon a stabilitás és jólét EU-n kívüli előmozdítására irányuló európai bizottsági célkitűzés eléréséhez, mégpedig a tagjelölt és potenciális tagjelölt országokkal közös konzultatív bizottságai és munkacsoportjai révén, valamint a helyi és regionális önkormányzatok euromediterrán közgyűlése (ARLEM), a keleti partnerség helyi és regionális önkormányzatainak konferenciája (CORLEAP), az RB Ukrajnával foglalkozó munkacsoportja, az Ukrajna – Helyi szerepvállalás, Elszámoltathatóság és Fejlődés Program (U-LEAD) és a líbiai önkormányzatok támogatására irányuló nicosiai kezdeményezés keretében;

46. hangsúlyozza a csatlakozási stratégiák területi dimenzióját és annak fontosságát, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat bevonják a megfelelő stratégiák kidolgozásába;

47. megjegyzi, hogy minden kormányzati szinten folyamatos nyilvános vitára van szükség az EU bővítéséről, annak biztosítása érdekében, hogy az uniós csatlakozás kilátása továbbra is elő tudja mozdítani a szubszidiaritást, a demokráciát, a nemzeti kisebbségek jogainak védelmét és a biztonságot; ennek kapcsán ismételt arra kéri az Európai Bizottságot, hogy működjön együtt az RB-vel az éves „bővítés napja” megszervezésében, hogy információt és politikai támogatást biztosítson a tagjelölt országok helyi és regionális önkormányzatai számára;

48. elvárja, hogy az Európai Bizottság 2018 elejére beharangozott nyugat-balkáni stratégiája hangsúlyosan állítsa középpontba a helyi és regionális dimenziót;

49. sürgeti, hogy az Európai Bizottság ismerje el a líbiai helyi önkormányzatok szerepét az ország stabilizálásában és az Európába irányuló migrációs útvonalak igénybevételének megfékezésében, és kéri, hogy Líbiát – tekintettel arra a kötelezettségre, melyet teljesítenie kell az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartása terén – vonják be a földközi-tengeri térségben működő uniós programokba, pl. a CBC-Med-be. Javasolja olyan innovatív jogi eszközök, mint pl. az EGTC alkalmazását ahhoz, hogy a líbiai városok részt vehessenek a határokon átnyúló együttműködési intézkedésekben, valamint uniós városokkal és régiókkal közös közvetlen partnerségekben; arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az RB-t és az általa képviselt regionális és helyi önkormányzatokat vonja be az Európai Unió latin-amerikai programjainak tervezésébe, megvalósításába és nyomon követésébe, különösen a fenntartható fejlődés és a társadalmi kohézió terén folytatott együttműködés fokozására irányuló programok esetében;

50. kéri, hogy az Európai Bizottság az RB-n keresztül vonja be a helyi és regionális önkormányzatokat a 2030-as menetrend és a fejlesztésről szóló új konszenzus végrehajtásába, valamint támogassa a decentralizált fejlesztési együttműködés valamennyi szereplője közötti koordinációt;

51. ismételten kéri, hogy a meglévő uniós finanszírozási rendszereket – különösen a TAIEX-et és az ikerintézményi programot – igazítsák a helyi és regionális szereplők igényeihez;

52. hangsúlyozza, hogy a regionális és helyi önkormányzatokat hatékonyan be kell vonni az Európai Fenntartható Fejlődési Alap végrehajtásába, és támogatja az Európai Bizottság azon szándékát, hogy gyors lépéseket tesz a helyi projekteknek az alap révén történő támogatása érdekében;

Polgárság, kormányzás és minőségi jogalkotás

53. hangsúlyozza, hogy a szubszidiaritással és az arányossággal foglalkozó munkacsoportban jelen lévő három képviselője révén, a szubszidiaritás-ellenőrzési hálózaton alapuló szakértelmével és az e téren régóta végzett munkájából kiindulva kész hozzájárulni a közös munkához. E tekintetben üdvözlí, hogy a munkacsoport megbízatása kifejezetten utal a regionális és helyi önkormányzatok jobb bevonásának kérdésére, ami az uniós politikák előkészítését és nyomon követését illeti, és hangsúlyozza, hogy ez vitát tesz szükségessé nemcsak bizonyos hatásköröknek a tagállamokhoz való esetleges visszautalásáról, hanem egy átfogó, többszintű uniós kormányzásra épülő megközelítésről is;

54. felhívja a figyelmet az Európa jövőjéről szóló demokratikus és inkluzív vitában való részvételére, amely vitához 2018. októberben egy véleménnyel is hozzá fog járulni, mégpedig egy széles körű, alulról felfelé irányuló megközelítést alkalmazó gondolkodási folyamat révén, melyet polgárokat és helyi és regionális érdekelt feleket bevonva indított annak megismerése érdekében, hogy az uniós polgárok szerint melyek a legfontosabb kihívások, valamint hogy konkrét javaslatokat tegyen arról, milyen irányban haladjon tovább az EU legitimitásának növelése érdekében; ennek kapcsán felhívja a figyelmet „Az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentés” tárgyában készült – az RB novemberi plenáris ülésén elfogadott – véleményben megfogalmazott, ugyanezre irányuló javaslatokra;

55. várakozással tekint az arról szóló közlemény elé, hogy hogyan lehet az uniót egységesebbé, erősebbé és demokratikusabbá tenni a kommunikáció terén, és ismételten kijelenti, hogy kész hozzájárulni a decentralizált kommunikációs stratégiák és intézkedések kidolgozásához, szorosan együttműködve a többi uniós intézménnyel, valamint Unió-szerte a helyi és regionális önkormányzatokkal;

56. arra kéri az elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, az EU Tanácsa észt és bolgár elnökségének, valamint az Európai Tanács elnökének.

Kelt Brüsszelben, 2017. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

AZ RB 126. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2017.11.30. – 2017.12.01.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Vitaanyag a gazdasági és monetáris unió 2025-ig történő elmélyítéséről

(2018/C 164/02)

Előadó: Christophe ROUILLON (FR/PES), Coullaines polgármestere

Referenciaszöveg: Vitaanyag a gazdasági és monetáris unió elmélyítéséről

COM(2017) 291 final

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. úgy ítéli meg, hogy az Európai Unión belül a konvergencia és a kohézió hiánya, továbbá a gazdasági és banki területen mutatók gyenge pontok miatt – melyek hatása különösen a helyi és regionális önkormányzatokat érinti, ahol a válság miatt emelkednek a szociális kiadások, továbbá csökkennek beruházási kapacitásai és nehezebben tartható fenn a közszolgáltatások kielégítő minőségi szintje – egy jövőbeli válság megelőzése érdekében minél előbb orvosolni kell a Gazdasági és Monetáris Unió (GMU) strukturális hiányosságait;
2. kéri tehát, hogy tegyenek minőségi előrelépést a GMU továbbfejlesztése terén. A hangsúlyt a gazdasági és társadalmi sokkhatásokkal szembeni ellenálló képességre, valamint a gazdaságok konvergenciájának elősegítésére kell helyezni a helyi és regionális önkormányzatok szerepének a figyelembevételével. A GMU terén hozandó intézkedéseket 2025-ig több szakaszban kell meghatározni, azonosítva a szerződések módosítása nélkül, azonnal végrehajtható intézkedéseket, illetve azokat – kezdve az adóügyi megállapodás elsődleges jogba történő átültetésével –, amelyek szükségessé teszik a szerződések módosítását;
3. örömmel fogadja ezenfelül, hogy a vitaanyag a GMU-t kiemelt témának tartja az Európa jövőjéről szóló nyilvános vita ösztönzésében ⁽¹⁾. Jóllehet az euróövezet lakosságának 73 %-a, a teljes uniós lakosságnak pedig 60 %-a támogatja a GMU-t ⁽²⁾, a közös örökségünké vált euro támogatása mellett határozott igény jelentkezik az euróövezet reformjára ⁽³⁾ azzal a céllal, hogy azt erős és stabil valutává tegyék, és hogy megvalósítsák a monetáris politika valóban demokratikus irányítását. Az RB tehát úgy ítéli meg, hogy a GMU reformja azon demokratikus konventek egyik kiemelt témája kell, hogy legyen, amelyeket 2018-tól decentralizált módon össze kell hívni Európa régióiban és településein, hogy a polgárok bevonhatók legyenek az uniós reformfolyamatba;
4. sajnálatát fejezi ki ugyanakkor amiatt, hogy a vitaanyag nem ismeri el kellőképpen, hogy gazdasági és pénzügyi szempontból sürgősen orvosolni kell az euróövezet eredeti hiányosságait. Az Unióban beindult növekedés hátterében tulajdonképpen az Európai Központi Bank (EKB) monetáris politikájának rövid távú gazdaságtámogató intézkedései állnak, amelyeknek köszönhetően 2008 óta ezermilliárd euróval csökkentek a kormányzatok kamatfizetési terhei, és több tagállam rendkívül alacsonyan tudta tartani a kamatlábakat. Az euróövezeti kormányzatoknak és pénzügyi szereplőknek azonban fel kell készülniük az EKB monetáris támogatási politikájának fokozatos csökkentésére és a hosszú távú kamatok növekedésére. Ugyanakkor az Unióban most – érzékelhető gazdasági hozzáadott érték felmutatásával – meg kell erősíteni, hogy az euróövezetnek stratégiai jelentősége van;

⁽¹⁾ Az Európai Bizottság „Európa jövője – A 27 tagú EU útja 2025-ig: gondolatok és forgatókönyvek” című fehér könyvről szóló, 2017. május 12-én elfogadott állásfoglalását követően az RB konzultációt indított a vitafolyamatról. A konzultáció alapján levont következtetéseit egy 2018 közepén elfogadandó véleményben fogalmazza meg.

⁽²⁾ Lásd a legutóbbi, 2017 tavaszán megjelent, 87. sz. Standard Eurobarométer-felmérés 34. és 35. oldalát.

⁽³⁾ Lásd: eupinions #2016/4: „A European Finance Minister with Budget Autonomy? Need for reforms of the Eurozone and their potential, given public opinion in Europe”, Bertelsmann Stiftung.

5. rámutat továbbá arra, hogy a vitaanyagban szereplő konkrét javaslatok többsége a tőkepiaci unióval és a bankunióval kapcsolatos olyan intézkedésekre irányul, amelyekről már döntés született. Ilyen például az európai betétbiztosítási rendszer bevezetése, amelyről 2019 vége előtt meg kellene állapodni ahhoz, hogy 2025-ben már működhessen. Az RB sajnálja, hogy ezzel szemben a GMU-val kapcsolatos kérdéseket a dokumentum végére számúzták, és hogy a vitaanyag opciókat sorol fel, nem pedig konkrét javaslatokat, amelyek végrehajtása mellett az Európai Bizottság elkötelezné magát. Következésképpen a vitaanyag kevés új elemet tartalmaz a négy elnök jelentéséhez (2012. december) ⁽⁴⁾, az öt elnök jelentéséhez (2015. június) ⁽⁵⁾ és az Európai Parlament számos állásfoglalásához képest – ilyen például az euróövezet közös fiskális rendszeréről szóló, 2017. február 16-i állásfoglalás;

6. kiemelt feladatnak tartja az egyes tagállamok strukturális növekedésének megerősítését és az euróövezeten belüli konvergencia feltételei megteremtésének támogatását, hogy az övezet ellenállóképesebb legyen a jövőbeli pénzügyi válságok okozta sokkhatásokkal szemben. Bár tagadhatatlan, hogy az egyes tagállamok növekedési rátája összességében közeledett egymáshoz, az egy lakosra jutó jövedelem szintjét illetően azonban még mindig nagy eltérések vannak. Emellett az Unió versenyképességi problémákkal küzd számos gazdasági ágazatban a belső kereslet elégtelen volta, valamint a köz- és magánberuházások alacsony szintje miatt. Ugyanakkor az RB aggodalommal jegyzi meg, hogy a reálgazdaságban látszólag már alig érezhetők a monetáris politika kedvező hatásai, mivel a termelőtőke-állomány stagnál, miközben a pénzügyi eszközök és az ingatlanok értéke aránytalan mértékben emelkedik;

7. ezért egy olyan konvergenciastratégiát támogat, amely a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót erősítő, már meglévő európai politikák kiegészítőjeként az alábbi javaslatokra támaszkodna:

7.1. az euróövezet költségvetési kapacitásának megteremtése – ideértve az euróövezethez való csatlakozások előkészítését – a makrogazdasági és szociális konvergenciát ösztönző intézkedések meghozatala érdekében, valamint, hogy javítható legyen a globalizációval szembeni ellenálló képesség. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy nagyobb figyelmet kell fordítani a helyi és regionális önkormányzatok költségvetési kérdésekben játszott szerepére, és ezzel összefüggésben aláhúzza, hogy számos helyi és regionális önkormányzat már most is rendelkezik fiskális hatáskörrel. Épp ezért az uniós szintű javaslatoknak tiszteletben kell tartaniuk ezeket a kompetenciákat;

7.2. az Európai Stabilitási Mechanizmus (ESM) egy részének átalakítása olyan integrált európai nem monetáris eszközzé, amelyet az európai intézmények irányítanak, amelynek feladatát egyértelműen meghatározzák, és amely 100–200 milliárd euro hitelezési és hitelfelvételi képességgel rendelkezik, hogy hirtelen pénzügyi válság és aszimmetrikus sokkhatások esetén rövid és középtávon be lehessen avatkozni;

7.3. konvergenciakódex létrehozása, amelyet a strukturális reformok terén olyan ösztönző rendszer egészít ki, amelynek alkalmazási körét az európai hozzáadott érték szempontjából kellene meghatározni, és amely magában foglalhatná elsősorban az adókonvergenciát és – figyelembe véve a demográfiai változással összefüggő kihívásokat – a munkaerőpiac képzés, digitalizálás és megerősített társadalmi kohézió útján történő dinamizálásához kapcsolódó intézkedéseket. Az RB ezzel összefüggésben felhívja a figyelmet arra, hogy a strukturálisreform-támogató program révén már támogatható a technikai segítségnyújtás;

8. ezzel kapcsolatban ismételtlen kéri, hogy:

- az európai strukturális és beruházási alapok keretébe tartozó nemzeti, regionális vagy helyi társfinanszírozást zárják ki a Stabilitási és Növekedési Paktum számviteli mechanizmusából, ahogyan az az Európai Stratégiai Beruházási Alaphoz tartozó hozzájárulások esetében történik,
- a közkiadások számításakor alkalmazandó, uniós szintű tipológiát határozzanak meg a közberuházások minősége tekintetében, azok hosszú távú hatásai függvényében,
- vizsgálják felül a „strukturális hiány” kiszámítási módszerét, hogy figyelembe lehessen venni az egyes nemzeti gazdaságok belső jellegzetességeit és a közkiadások strukturális eltéréseit,
- a makrogazdasági eredménytábla mutatói közé vezessenek be egy a beruházási rátára vonatkozó mutatót;

9. az Európai Parlament tényleges demokratikus részvételére, valamint az RB-vel és a szociális partnerekkel történő egyeztetésre szólít fel az európai szemeszter országspecifikus ajánlásainak elfogadását megelőzően annak biztosítására, hogy az országspecifikus ajánlások megfeleljenek a szubszidiaritás elvének, és ne a lehetséges makrogazdasági egyensúlyhiányok nyomán fogalmazzák meg őket, csupán a nemzeti adatok alapján, figyelmen kívül hagyva azok regionális, illetve helyi relevanciáját;

⁽⁴⁾ <http://www2.consilium.europa.eu/media/26310/132525.pdf>.

⁽⁵⁾ <http://www.consilium.europa.eu/hu/policies/emu-report-2015/>.

10. támogatja, hogy az euróövezet demokratikus működését az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek nagyobb szerepvállalására építve erősítsék meg, különösen az Európai Stabilitási Mechanizmus ellenőrzése és annak európai alap formájában történő jövőbeli kibővítése terén. Az RB ugyanakkor elveti új parlamenti struktúrák létrehozásának gondolatát, mivel az Európai Parlament eleve az euróövezet parlamentje, hiszen a Szerződések értelmében az euro az Európai Unió közös valutája. Hosszú távon azonban és adott esetben az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) felülvizsgálatának keretében, a Tanácsra vonatkozóan az EUMSZ 138. cikkében meghatározottakhoz hasonló szavazási eljárásokat lehetne előírni az Európai Parlamentben annak figyelembevétele érdekében, hogy az euróövezeten kívüli tagállamokban is választhassanak európai képviselőket;

11. támogatja az eurócsoport elnöke és a gazdasági ügyekért és a monetáris politikáért felelős biztos feladatainak összevonását, az eurócsoporton belül az euróövezet általános érdekének képviselése érdekében;

12. úgy véli, hogy az eurócsoportnak olyan hivatalos operatív szabályokkal kell rendelkeznie, amelyek elősegítik átlátható működését;

13. hangsúlyozza, hogy az Európai Tanács által 2012. decemberben rögzített ütemterv értelmében a GMU-t a foglalkoztatás növelése érdekében valódi szociális pillérrel, valamint magas színvonalú, a makrogazdasági prioritásokkal egyenrangú összehangolt szociális normákkal kell felruházni ⁽⁶⁾;

14. azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság által a GMU elmélyítése érdekében javasolt négy vezérelvet egészítsék ki egy ötödik, a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásra és a párizsi éghajlatváltozási konferencián kitűzött célok teljesítésére vonatkozó elvvel;

15. megismétli azon meggyőződését, hogy a jelenlegi uniós költségvetés, amely a GDP-nek mindössze 1 %-át teszi ki, nem elegendő ahhoz, hogy uniós szintű, anticiklikus makrogazdasági hatást fejtsen ki. Az RB ugyanakkor kiemeli, hogy az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok), viszonylag szerény volumenük ellenére (az Unió bruttó nemzeti jövedelmének [GNI] 0,37 %-a), továbbra is fontos ösztönzői a helyi beruházásoknak, és hozzájárulnak ahhoz, hogy a – hamarosan már csak – 27 uniós tagállam gazdaságát konvergálni lehessen. Ezért kéri, hogy a 2020 utáni kohéziós politika rendelkezzen elegendő, a jövőbeli uniós költségvetés legalább egyharmadát kitevő forrással;

16. hangsúlyozza, hogy az Unió 2021-ben kezdődő időszakra szóló, következő pénzügyi keretét ki kell egészíteni új típusú saját forrásokkal ⁽⁷⁾. E javaslat célja a demokratikus kormányzásnak és az uniós költségvetés érthetőségének a javítása, valamint a költségvetési irányítás hatékonyságának a növelése kell, hogy legyen. Az új saját források alapját különösen egy közös összevont társaságiadó-alap (KÖTA) útján bevezetendő európai társasági adó, továbbá a digitális gazdaság által termelt nyereségek, illetve az ágazat üzleti forgalmának európai megadóztatása képezhetné, illetve a pénzügyi tranzakciókra kivetett adó vagy egy a CO₂-kibocsátás csökkentését ösztönző szén-dioxid-adó bevezetése jelenthetné, amelyekre vonatkozóan az Európai Bizottságnak – a 2017. szeptember 21-i közleményének folytatásaként – 2018 tavaszáig kell javaslatot tennie;

17. ellenzi, hogy az euróövezet költségvetési kapacitása egy euróövezetre vonatkozó költségvetési sor formájában szerepeljen az EU költségvetésében, amíg a saját források felső határa az uniós GNI 1,23 %-a marad. Az euróövezet költségvetési kapacitásának az uniós költségvetésbe való integrálása ugyanis azt jelentené, hogy az évente legfeljebb 30 milliárd euro lenne, ami aligha elegendő az Európai Bizottság által tervezett feladatok ellátására, melyek a következők: 1. a strukturális reformokhoz való segítségnyújtás; 2. stabilizációs és szociális célú beavatkozások; 3. védőháló-mechanizmus (backstop) biztosítása a bankunió számára, továbbá 4. az euróövezeten kívüli tagállamok előcsatlakozási támogatási eszközeként való működés. Emellett az a forgatókönyv, amely a költségvetési kapacitást az uniós politikák finanszírozása céljából az uniós költségvetésbe integrálja, fenntartja annak a veszélyét, hogy ez automatikusan kiszorító hatást (crowding out) gyakorol az uniós politikák finanszírozására, például az esb-alapokra;

18. úgy ítéli meg, hogy az államok euróövezethez való csatlakozását szolgáló konvergenciaeszközök bevezetésének előfeltételként egyértelművé kell tenni, hogy az esb-alapokhoz és különösen a kohéziós alaphoz viszonyítva mi a hatókörük ⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ Lásd az RB véleményét (ECOS-V-050) a következő tárgyban: „A Bizottság közleménye – A gazdasági és monetáris uniós szociális dimenziójának megerősítése”, COM(2013) 690 final, előadó: Jean-Louis DESTANS (FR/PES), elfogadva 2014. január 31-én. Ezenkívül az RB 2017. október 11-én vagy 12-én véleményt fogad el „Javaslat a szociális jogok európai pillérének intézményközi kihirdetéséről és vitaanyag Európa szociális dimenziójáról” tárgyban; SEDEC-VI/027, előadó: Mauro D'ATTIS (IT/EPP).

⁽⁷⁾ Lásd Carl Fredrik GRAF (SE/EPP) „Költségvetési kapacitás és automatikus stabilizátorok a gazdasági és monetáris unióban” című, 2017. február 7-i véleményének 35. bekezdését.

⁽⁸⁾ Lásd Carl Fredrik GRAF (SE/EPP) „Költségvetési kapacitás és automatikus stabilizátorok a gazdasági és monetáris unióban” című, 2017. február 7-i véleményének 35. bekezdését.

19. hangsúlyozza, hogy a vitaanyag felveti, hogy meg lehetne erősíteni a strukturális reformok és az uniós költségvetés közötti kapcsolatot, akár egy külön alap révén, amely ösztönzőket biztosítana a tagállamoknak a reformok végrehajtásához, akár úgy, hogy az esb-alapok (részleges vagy teljes) folyósítását a konvergenciára irányuló konkrét reformok végrehajtásában elért eredményekhez kötik. A reformok végrehajtását az európai szemeszter keretében követnék nyomon. Ezzel összefüggésben az RB emlékeztet arra, hogy következetesen ellenezte a makrogazdasági feltételrendszer minden olyan formáját, amely az európai strukturális és beruházási alapokat visszatartó erejű vagy büntető eszközként alkalmazná. Az RB-t aggasztja továbbá, hogy a szemeszter folyamatában a magas adósság/GDP arány kordában tartásának vagy csökkentésének eszközeként a nemzeti államadósság csökkentésére sokkal nagyobb hangsúlyt helyeznek, mint a növekedést célzó egyéb intézkedésekre. Az RB végül sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak az európai szemeszter irányításába való bevonása továbbra sem kielégítő, jóllehet a 2017-re vonatkozó országspecifikus ajánlások több mint háromnegyede területi vonatkozású, míg végrehajtásuk a szubnacionális kormányzati szintek feladata;

20. úgy ítéli meg, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum rugalmas alkalmazásáról szóló, 2016. februári tanácsi megállapodást az Unió elsődleges jogában szintén meg kell erősíteni. Az RB ezzel összefüggésben emlékeztet arra a kérésére, hogy a helyi és regionális önkormányzatok közberuházásait ne kelljen beszámítani a strukturális hiányba a Stabilitási és Növekedési Paktumban és a költségvetési paktumban meghatározott középtávú költségvetési cél keretében (MTO), az esb-alapok tagállamok és területi önkormányzatok által történő társfinanszírozását pedig ne kelljen figyelembe venni a strukturális kiadások körében. Az említett társfinanszírozások ugyanis meghatározásuk szerint általános európai érdekű beruházások, és a gazdasági növekedésre igazoltan multiplikátorhatást gyakorolnak ⁽⁹⁾;

21. hangsúlyozza, hogy a bankunió kiegészítése érdekében összehangolt európai megközelítést kell kialakítani a nemteljesítő hitelekkel ⁽¹⁰⁾ kapcsolatban, amelyek összege 2016 végén megközelítette az 1 000 milliárd eurót, ami az uniós GDP kb. 6,7 %-ának és az összes bankhitel 5,1 %-ának felel meg, és amelyek tekintetében az Unióban igen jelentős különbségek figyelhetők meg: százalékos arányuk 1 % és 46 % között mozog, gazdasági ágazatok szerint pedig jelentős szórást mutatnak. Az RB támogatja tehát a Tanács által 2017. július 11-én jóváhagyott cselekvési tervet, amelynek célja, hogy a bankfelügyelettel, a fizetéseképtelenségre és a követelésbehajtásra vonatkozó keret reformjával, a nemteljesítő hitelek másodlagos piacának létrehozásával és a bankszektor szerkezetátalakításával kapcsolatos különféle kezdeményezések útján megoldja a nemteljesítő hitelek problémáját a bankszektorban;

22. kétségét fejezi ki azzal a javaslattal kapcsolatban, hogy olyan értékpapírosított pénzügyi termékeket hozzanak létre, amelyeket kereskedelmi szervezet vagy intézmény bocsáthat ki. Ezek megvásárolnának egy euróövezetbeli államkötvényporfóliót, és ennek fedezetével saját kötvényeket bocsátanának ki (államkötvény-fedezettű értékpapírok), az amerikai államkötvényekhez hasonlóan. Az ilyen értékpapírok révén szét lehetne választani a bankokat és az állami hitelfelvevőket, és meg lehetne szüntetni az államkötvények privilegizált helyzetét, elkerülve a közös kockázatvállalást és a morális kockázatot. Ugyanakkor az értékpapírosítás révén a bankok átterjeszthetik a pénzügyi kockázatokat a nem szabályozott pénzügyi szereplőkre. Ráadásul fennáll a veszélye, hogy az államkötvény-fedezettű értékpapírok szorult gazdasági helyzetben növelik az államkötvények kamatai közti különbséget (kamatkülönbözet).

Kelt Brüsszelben, 2017. november 30-án.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁹⁾ Lásd Markku MARKKULA (FI/EPP) „A beruházási hiány kezelése: Hogyan válaszoljunk a kihívásokra?” című, 2017. február 8-i véleményének 52. és 54. bekezdését.

⁽¹⁰⁾ A nemteljesítő hitelek olyan bankhitelek, amelyeket késve fizetnek vissza, illetve amelyek visszafizetésére a biztosítékként felajánlott eszközök értékesítése nélkül nem lehet számítani. A nemteljesítő hitelek folyamatosan nagy állománya azért jelent problémát, mert a bankokra háruló magasabb adminisztrációs költségek és magasabb finanszírozási költségek miatt korlátozzák a bankok nyereségességét. A céltartalékképzési követelmények kimerítik a banktőkéket, és ezek a hitelek veszélyeztetik a nagy nemteljesítő hitelállománnyal rendelkező bankok életképességét.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A makroregionális stratégiák végrehajtása

(2018/C 164/03)

Előadó: Raffaele Cattaneo (IT/EPP), Lombardia régió közgyűlésének tagja és elnöke**Referenciadokumentum:** A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az uniós makroregionális stratégiák végrehajtásáról –

COM(2016) 805 final

I. SZAKPOLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. hangsúlyozza, hogy a makroregionális stratégiák funkcionális és valódi európai jövőképet képviselnek, és üdvözlí az Európai Bizottság által az uniós makroregionális stratégiák végrehajtásáról készített legelső egységes jelentést. Megállapítja, hogy az Uniónak olyan területi jövőképre ⁽¹⁾ van szüksége, amely a határokon túlmutatva „globális” megközelítést követ;
2. megállapítja, hogy a makroregionális stratégiák rövid fennállásuk ellenére ⁽²⁾ bevált alulról építkező és helyhez kötődő eszközeivé váltak a makrorégiókban rejlő közös lehetőségek hatékonyabb kiaknázásának a különféle kihívásokra – úgymint a gazdasági növekedésre, az innovációra, a közlekedésre, az energiára, a környezetre és az éghajlatváltozásra – adott szakpolitikai reakciók megfelelőbb végrehajtása és koordinálása révén;
3. rámutat arra, hogy a makroregionális stratégiák elengedhetetlenek az uniós stratégiai célkitűzések megvalósításához, és az uniós többszintű kormányzás szerkezetének kritikus részét képezik. A makroregionális stratégiák fontos szerepet játszanak a fejlődési folyamatok élénkítésében, a kevésbé fejlett régiókban is. Emellett kulcsszerepet játszanak az átalakulóban lévő, a csatlakozásra váró és az Unión kívüli, például szomszédos országokban is;
4. hangsúlyozza a makroregionális stratégiák jelentőségét a veszélyeztetett régiókban végrehajtandó éghajlatváltozás elleni intézkedések támogatására nézve. Ezek a stratégiák hatékonyan alkalmazhatók például a határ menti területeken az áradások vagy tüzek elleni küzdelem terén;
5. úgy véli, hogy a határokon átnyúló és a nemzetközi együttműködést szolgáló más uniós eszközökkel (pl. EGTC-k és más területi együttműködési eszközök – mint a munkaközösségek –, valamint az Interreg-programok) együtt ezek a jövőbeli Unió alapvető építőelemei;
6. nagymértékben támogatja a négy makroregionális stratégia végrehajtásáról szóló egységes jelentés koncepcióját, és várja az Európai Bizottság által 2018 végén készítendő végrehajtási jelentéseket;
7. kiemeli, hogy a makroregionális stratégiák szerepet játszhatnak az Unió határain túlmutató integrált fejlődésben, különösen az Egyesült Királyságnak az EU-ból való kilépése szempontjából; ezért azt javasolja, hogy vizsgálják meg, hogy a makroregionális stratégiák miként járulhatnak hozzá az Egyesült Királyság és az EU közötti jövőbeli kapcsolatok kiépítéséhez, és kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok mindkét oldalon meghatározó módon vegyenek részt az ezzel kapcsolatos jövőbeli vitákban;

⁽¹⁾ Az RB véleménye: A 2050-re szóló területi jövőkép: mi várható? (COR-2015-04285).

⁽²⁾ Az első makroregionális stratégiát – a balti-tengeri uniós stratégiát – 2009-ben indították el.

8. az egyes makroregionális stratégiákra vonatkozó egyedi észrevételeket illetően a korábbi idevonatkozó RB-véleményekre⁽³⁾ hivatkozik, ebben a véleményben pedig e megállapítások alapján tesz valamennyi makroregionális stratégiára alkalmazandó, általános észrevételeket. Felhívja a figyelmet a fokozottabb hatékonyságnak és az eredmények rangsorolásának a fontosságára, továbbá a makroregionális stratégiák végrehajtására való gyakorlatiasabb összpontosításra;

9. hangsúlyozza, hogy a makroregionális stratégiák előnye az, hogy a nemzeti, regionális és helyi szereplők közös keretben dolgoznak ki átfogó stratégiát és közös programozási folyamatokat, amelyek hozzájárulnak a gazdasági, társadalmi és területi kohézióra vonatkozóan az EUSZ-ben megfogalmazott célkitűzés eléréséhez, és amelyek eredményesen reagálnak a helyi igényekre. Emellett a makroregionális stratégiák segítenek abban, hogy a polgárok részt vegyenek az európai projektben, és áthidalható legyen az uniós és a helyi szakpolitikai döntéshozatal közötti szakadék;

10. megjegyzi ugyanakkor, hogy a makroregionális stratégiák kritikus szakaszban vannak, amelyben egyre jobban elismerik a bennük rejlő lehetőségeket, gyakorlati végrehajtásuk azonban további fejlesztést igényel, hogy a bennük rejlő lehetőségek teljesen kiaknázhatóak legyenek. Ismertetve a helyi és regionális szint szempontjait a makroregionális stratégiákkal kapcsolatban, ez a vélemény átfogóbb stratégiai célt is szolgál a következő tervezési időszakra való, folyamatban lévő előkészületeket és általában Európa jövőjét illetően;

11. támogatja az új makroregionális stratégiák létrehozására irányuló újabb kezdeményezéseket. Ugyanakkor szisztematikusabb megközelítést kell elfogadni, amelyben a funkcionális igényeket alulról építkező folyamat keretében határozzák meg. A meglévő és bevált területi együttműködési struktúráknak tükrözniük kell, hogy a makroregionális stratégiák képesek-e hozzáadott értéket adni és új lehetőségeket biztosítani a meglévő területi együttműködési struktúrák javításához;

12. meg kell jegyeznünk azt is, hogy a jelenlegi makroregionális stratégiák sok uniós ország szövetségét teszik lehetővé, de lehetőséget kell biztosítani olyan makroregionális stratégiák létrehozására is, amelyek kevesebb országot, de több régiót foglalnak magukban, és amelyek ebben a területi megközelítésben a megfelelő és hatékony eszközt találják meg a közös problémák megoldásához, különös figyelmet fordítva a természeti hátrányokkal küzdő, szigeti és legkülső régiókra;

13. úgy véli, hogy a civil társadalom és a hatáskörrel rendelkező helyi érdekelt felek, régiók és városok sokat segíthetnek az európai eszme megszilárdításában és a megfelelő lendület elérésében; ezért elengedhetetlen, hogy a makroregionális stratégiák legfontosabb végrehajtói és a civil társadalmat bevonják a stratégiai programok kidolgozásába. Ez lehetővé teszi számunkra, hogy javítsuk Európában a szubszidiaritási elv érvényesülését, nem pusztán a szakpolitikai döntéshozók és az intézmények között, hanem a helyi és regionális szintű gazdasági és társadalmi érdekelt felekkel való kapcsolatokat illetően is;

II. HÁTTÉR ÉS FINANSZÍROZÁS

14. megállapítja, hogy a makroregionális stratégiák lényegében olyan szakpolitikai eszközt jelentenek, amely sokféle szakpolitika végrehajtásának összehangolása során használható fel. Alkalmazási körük jóval tágabb az európai területi együttműködés célkitűzésénél: egyrészt több különféle szakpolitikai terület járul hozzá a makroregionális stratégiák végrehajtásához, másfelől pedig valamennyi uniós szakpolitika számára előnyös lehet a makroregionális stratégiák útján történő megfelelőbb koordináció;

15. megállapítja, hogy a makroregionális stratégiák céljait összehangoltan be kell építeni az EU 2020 utáni időszakra vonatkozó átfogó stratégiájába, következetes keretet teremtve valamennyi program számára. Ennek köszönhetően a regionális fejlesztést érintő valamennyi szakpolitika stratégiai tervezése során figyelembe vennék a makroregionális stratégiákat. Ez valamennyi formájú és szintű szakpolitikára érvényes, ideértve a megosztott irányítás alá tartozó szakpolitikákat is, továbbá az Európai Bizottság által közvetlenül irányított szakpolitikákra és a nemzeti regionális politikákra is vonatkozik;

16. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a makroregionális stratégiák hozzáadott értékét jelenleg nem tükrözik megfelelően az ágazati politikák, sem pedig ezek finanszírozási programjai. Ez akkor jelent gyakorlati nehézséget, amikor a projekteknek meg kell felelniük a finanszírozást nyújtó makroregionális stratégiák és ágazati szakpolitikák stratégiai követelményeinek, amelyek jelentős eltéréseket mutathatnak. A makroregionális stratégiák szerinti projektek előkészítéséhez ezért több időre van szükség, és így kevésbé versenyképesek, mint a szokásos ágazati szakpolitikai projektek;

⁽³⁾ „A Duna régióra vonatkozó stratégia” c. vélemény, CdR 86/2011 fin; „A balti-tengeri térségre vonatkozó felülvizsgált európai uniós stratégia” c. vélemény, CdR 1272/2012 fin; „A makroregionális stratégiák hozzáadott értéke” c. vélemény, CdR 5074/2013 fin; „Adriai- és jón-tengeri európai uniós stratégia” c. vélemény, CdR 23/2014 fin; „Az Európai Unió Alpokra vonatkozó makroregionális stratégiája” c. vélemény, CdR 2994/2014 fin.

17. úgy ítéli meg, hogy a 2020 utáni programozási időszakban a finanszírozáshoz való hozzáférés érdekében valamennyi uniós szakpolitika (többek között a kohéziós politika is) olyan egyedi végrehajtási szabályokat kell, hogy megállapítson az egy-egy makroregionális stratégiához hozzájáruló projektek tekintetében, amelyek előmozdítják a finanszírozáshoz való hozzáférést, és mérséklik az igazgatási követelményeket. Az uniós programok végrehajtását sürgősen egyszerűsíteni kell;

18. kéri a makroregionális stratégiák és az uniós finanszírozási források közötti kapcsolatok megerősítését, az ágazati politikák tervezési és végrehajtási szakaszában egyaránt. El kell kerülni az eljárások és a jelentéstétel megkettőzését. Elvileg a finanszírozásnak kell követnie a szakpolitikákat, nem pedig fordítva. Sajnos jelenleg ennek láthatólag az ellenkezője igaz, mivel a makroregionális stratégiák kénytelenek finanszírozási programokból kérni támogatást;

19. arra biztatja a tagállamokat, hogy a jövőben kezdeményezzenek vitákat arról, hogy a makroregionális stratégiákat – a makroregionális stratégiák alapelveinek tiszteletben tartásával – miként lehetne integrálni az EU többéves pénzügyi keretébe 2020 után. A finanszírozási programok következő generációját illetően fontos, hogy az Európai Bizottság megfelelő finanszírozási forrásokat irányozzon elő azon transznacionális programok számára, amelyek illeszkednek a makroregionális stratégiákhoz, és dolgozzon ki egy olyan mechanizmust, amely előnyben részesíti azokat a támogatható programokat, amelyeket egy adott makroregionális stratégia stratégiai fontosságúnak ítél, kiegészítve azoknak a projekteknak a finanszírozását, amelyekre más, a határokon átnyúló és transznacionális együttműködést célzó uniós eszközök vonatkoznak;

20. sürgeti a makroregionális stratégiák koordinátorait, hogy habozás nélkül készítsenek stratégiai dokumentumokat arról, hogy a különféle szakpolitikáknak hogyan kellene hozzájárulniuk a makroregionális stratégiák végrehajtásához. A 2020 utáni programozási időszakra vonatkozó jogalkotási aktusok elkészítésekor az ilyen stratégiai dokumentumok arra ösztönöznék az uniós döntéshozókat, hogy a jogszabályokat a makroregionális stratégiák igényeihez igazítsák. Emellett a stratégiai dokumentumokat közvetlenül a programozási szakaszban használnák fel, és ezek alapján vázolnák fel az operatív programokat;

21. kéri az Európai Bizottságot, hogy az Interact programmal, a makroregionális stratégiák tematikus és nemzeti koordinátoraival, valamint a jelenlegi és jövőbeli makroregionális stratégiák érdekelt feleivel együttműködve támogassa ezt a folyamatot az említett stratégiai dokumentumok elkészítésével megbízott egyedi munkaértekezletek megszervezése és finanszírozása útján; kéri az Európai Bizottságot, hogy az Interact programmal együttműködve segítse elő a négy makroregionális stratégia tapasztalatainak cseréjét, mind a stratégiák tematikus prioritásai, mind azok általános végrehajtási szempontjai tekintetében; Az új makroregionális stratégiák előkészítése ugyancsak módszertani támogatásra szorul;

22. megjegyzi, hogy az Európai Bizottságnak fokozott/proaktívabb szerepet kellene vállalnia a makroregionális stratégiák közötti együttműködés összehangolásában és ösztönzésében. A Regionális Főigazgatóság mellett egyéb európai bizottsági főigazgatóságoknak is aktívabban kellene támogatniuk a makroregionális stratégiák stratégiai célkitűzéseinek végrehajtását. A makroregionális stratégiáknak jobban kellene illeszkedniük az összes uniós szakpolitikai területhez és eszközhöz, biztosítandó az általános uniós célokhoz való fokozott hozzájárulást.

23. kéri, hogy többek között gazdasági ösztönzőket lehessen bevezetni a régiók és a tagállamok számára, hogy az Európai Bizottság támogatásával új módszereket találjanak az uniós politikáknak és jogszabályoknak a makroregionális stratégiák kontextusában történő végrehajtására. Ilyen módszer lehet például lehetséges jövőbeli uniós előírások vagy politikák kipróbálása, vagy már elfogadott uniós jogszabályok és politikák végrehajtásának elősegítése (bizonyos – pl. éghajlat-, energia- vagy közlekedésügyi – célok esetleg gyorsabb teljesítése, vagy az uniós jogszabályokban előírt célok mennyiségi vagy minőségi meghaladása ambiciózusabb célok kitűzésével). Egy ilyen ösztönzőmechanizmus úgy valósítható meg, hogy a makroregionális partnerek és az Európai Bizottság önkéntes alapon „programmegállapodást” kötnek, melyben lefektetik az elérendő célokat és a módszereket, és ösztönzőket adnak a gyorsabb végrehajtás iránti kötelezettségvállaláshoz;

A makroregionális stratégiák és a kohéziós politika

24. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika nem pusztán az egyenlőtlenségek mérséklésére irányuló uniós regionális fejlesztési politika, hanem az Unió legfontosabb beruházási eszköze is. Szorosabb és közvetlen kapcsolatra van szükség a makroregionális stratégiák és a kohéziós politikai intézkedések között, hogy a makroregionális stratégiák számára az operatív programokon belüli integrált és egyedi megközelítés hasznos lehessen;

25. rámutat arra, hogy a kohéziós politika kulcsfontosságú támogatást nyújt a makroregionális stratégiák számára. A kohéziós politika egyrésztől nélkülözhetetlen pénzügyi támogatást nyújt a makroregionális stratégiák végrehajtásához hozzájáruló projektek számára, másrésztől pedig biztosíthatja a makroregionális stratégiák mindennapi működését az ezek irányítási mechanizmusai számára nyújtott technikai támogatás révén;

26. megállapítja, hogy a kohéziós politika nemzeti szintű juttatások útján működik, és ilyen módon elsősorban a nemzeti prioritásokra összpontosít. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy ha egy ország/régió úgy határoz, hogy egy makroregionális stratégia keretében projekteket támogat, nincs rá garancia, hogy a másik ország/régió is megteszi a szükséges intézkedéseket a stratégia végrehajtásának támogatására. Sajnos ilyen esetekben csökken a projekt eredményessége, és kisebb a makroregionális stratégia hozzáadott értéke; A tagállamoknak a makroregionális stratégiákat figyelembe kellene venniük a kohéziós politika programozási folyamatában;

27. ezért az európai területi együttműködésnek a kohéziós politika keretében történő további erősítését részesíti előnyben, ugyanakkor a – kohéziós politika kb. 95 %-át jelentő – általános operatív programok nemzetközi dimenziójának kiszélesítésével és adott esetben ezeknek a makroregionális stratégiákhoz való igazításával együtt. Fejleszteni kell továbbá a szinergikus hatásokat az esb-alapok szerinti programok és a közvetlenül működtetett ágazati programok – úgymint a Horizont 2020, az Erasmus+ és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) – között. A vonatkozó operatív programoknak egyértelműen figyelembe kell venniük az adott terület makroregionális stratégiáit; kéri, hogy az EU összes belső és külső szárazföldi határa, csakúgy mint tengeri határai (a legfeljebb 150 km, illetve a legkülső és szigeti régiók estében több mint 150 km távolságra fekvő régiók) részesülhessenek a támogatásokban és részt vehessenek a határokon átnyúló és makroregionális együttműködési programokban;

28. megismétli az *Emberek közötti és kisméretű projektek a határokon átnyúló együttműködési programokban* című, nemrégiben elfogadott véleményében megfogalmazott kérést, hogy egyszerűsítsék a kohéziós politika szerinti finanszírozást a kis projektek esetében. Egyes kis méretű, nemzetközi projektek a tapasztalatok szerint összeegyeztethetőek a makroregionális stratégiák célkitűzéseivel. Azonban a legtöbb uniós finanszírozási programot nem a kis méretű projektek támogatására tervezték: számos helyi közösség és civil társadalmi szervezet nem vehet részt ezekben, mivel nem rendelkeznek a szükséges pénzügyi és igazgatási kapacitással. Erre való tekintettel könnyen hozzáférhető és irányítható finanszírozási eszközök kidolgozását ajánljuk, ideértve a kisebb projekteknél alkalmazható előfinanszírozási modelleket és projekt-előkészítést is;

29. hangsúlyozza, hogy az európai területi együttműködési programok kulcsszerepet játszanak a makroregionális stratégiák támogatásában. Az európai területi együttműködés azonban az általános finanszírozásnak csak kis részét jelenti, ezért inkább minőségi, mintsem mennyiségi szempontból fontos. Az európai területi együttműködési programok fő célja a határokon átnyúló, transznacionális és régióközi együttműködés, valamint a kísérleti és innovatív programok támogatása, továbbá a makroregionális stratégiák végrehajtásának finanszírozását célzó technikai támogatás nyújtása kell hogy legyen. Az, hogy az európai területi együttműködés, illetve a makroregionális stratégiák keretébe tartozó projektek ugyanazokért a forrásokért versengenek, kontraproduktív és kerülendő;

30. hangsúlyozza az EGTC-k, valamint a munkaközösségek által a makroregionális stratégiák és más nemzetközi és határon átnyúló kezdeményezések végrehajtásában betöltött szerepet. Az EGTC-k azonban az alkalmazandó jogszabályok egyes tagállamokban tapasztalható elégtelen végrehajtása, az eszköz által nyújtott lehetőségek ismeretének hiánya és más tartós igazgatási akadályok miatt még nem teljesítették ki a bennük rejlő potenciált;

A „három nem” elvének újraértelmezése

31. megállapítja, hogy a makroregionális stratégiák egyik alapelve „a három nem”: nem hoznak létre új uniós forrásokat, sem pedig újabb formális uniós struktúrákat, és nem alkotnak új uniós jogszabályokat. A gyakorlatban azonban ez az elv némi zavart okozott. Új struktúrák például minden makroregionális stratégia keretében létrejöttek együttműködési platformok és hálózatok formájában, ezek azonban nem számítanak formális uniós struktúráknak. A makroregionális stratégiák végrehajtása nagymértékben az uniós finanszírozás függvénye, a finanszírozás azonban technikailag nem új, csak eltérő módon használják fel. Ráadásul annak ellenére, hogy a makroregionális stratégiák során nem szabadna új jogszabályokat alkotni, lehetővé kell tenni a jogszabályokra irányuló javaslatot vagy azok módosítását bármilyen szinten, ha ez javíthat a makroregionális stratégiák végrehajtását;

32. azt állítja, hogy a „három nem” helyett a „három igen” elvét kell alkalmazni a meglévő jogszabályok, intézmények és finanszírozás felhasználásának javítása érdekében. Gyakorlati megközelítést kell elfogadni, melynek segítségével meghozhatók a szükséges intézkedések a makroregionális stratégiák működésének javítására, ahelyett, hogy a „három nem”-hez hasonló zavaros elvekre összpontosítanánk. Az RB **igent** mond a finanszírozási eszközökkel való szinergikus hatások javítására, **igent** a meglévő struktúrák makroregionális stratégiákba való megfelelőbb beágyazására és **igent** a meglévő szabályok jobb végrehajtására;

Irányítás

33. megállapítja, hogy a makroregionális stratégiák irányítását most meg kell erősíteni, az irányítás megerősítéséhez pedig a helyi és a regionális szinteket is meg kell erősíteni. Az irányítás nem bízható pusztán a nemzeti kormányokra, mivel ez ellentétes a makroregionális stratégiák eszméjével;

34. úgy véli, hogy a makroregionális stratégiák végrehajtásához egyedi irányítási megközelítés szükséges, amely az együttműködésen és a koordináción alapul, és hangsúlyozza, hogy e célból fokozott felelősségvállalásra és a jobb együttműködésre alapuló, megfelelőbb igazgatási kapacitásra van szükség. A párhuzamos munkavégzés elkerülése és egy egyszerűbb megközelítés elérése érdekében ezt a sajátos irányítási megközelítést összehangoltan be kellene építeni a meglévő irányítási struktúrákba. A koordinációs törekvések semmilyen körülmények között sem eredményezhetnek burkolt központosítást;

35. hangsúlyozza, hogy az európai, nemzeti és regionális szintű politikusok és közigazgatások felelősségvállalása elengedhetetlen feltétele az igazgatási kapacitás javításának, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a makroregionális stratégiákkal kapcsolatban számos esetben továbbra is hiányzik a felelősségvállalás. A felelősségvállalás javítható, ha növeljük a regionális és a helyi hatóságok meghatározó szerepével kapcsolatos tudatosságot;

36. felismeri, hogy a makroregionális stratégiák és a kapcsolódó projektek tervezésére és végrehajtására irányuló folyamatok kezdetben nehéznek és bonyolultnak tűnhetnek, mivel különféle igazgatási kultúrák és hagyományok találkoznak és próbálnak közös fejlesztési stratégiát létrehozni. A makroregionális stratégiák jelentős emberi erőforrást és időt igényelnek az új eljárások és igazgatási struktúrák létrehozásának kezdeti szakaszaiban. Új (nyíltabb és stratégiaibb) igazgatási szemléletre van szükség, emellett pedig új megközelítéseket, jogi háttereket és nyelveket kell megtanulni;

37. megállapítja, hogy a makroregionális stratégiák végrehajtása iránti felelősségvállalás előfeltétele az állandó párbeszéd, az eredményes együttműködési struktúrák és a határozott partnerségek. A megosztott irányítás a többszintű kormányzási környezet legmegfelelőbb végrehajtási módszere. E tekintetben valamennyi egyéni szereplő felelősségeit és hatásköreit tisztázni kell;

38. úgy véli, hogy az uniós intézményeknek átfogó európai jövőképről és fejlesztési stratégiáról kellene megállapodniuk a nemzeti, regionális és helyi szükségletek alapján. A makroregionális stratégiák a „funkcionális” régiókra alapulnak, ezért ezek a legmegfelelőbbek egy uniós fejlesztési stratégia végrehajtásához és célkitűzéseinek eléréséhez, ugyanis egy adott terület (földrajzi terület) sajátos igényeivel és követelményeivel foglalkoznak, és eredményesen alkalmazzák a partnerségi elvet;

39. megismétli, hogy az eredményes partnerség valamennyi érdekelt félnek a stratégiai tervezési és döntéshozatali folyamatokban való részvételét jelenti. Ez nyilvánvalóan csak akkor történhet meg, ha ismertek a helyi és regionális igények, azokat az uniós kontextus alapján elemzik és a makroregionális stratégiában érvényesítik. Ehhez hasonlóan a makroregionális stratégiák végrehajtása csak akkor lehet sikeres, ha a regionális és helyi résztvevők a civil társadalommal együtt megkapják a helyi és a regionális igényekhez igazított, közös európai érdekű célkitűzések végrehajtásához szükséges rugalmasságot, bizalmat és pénzügyi ösztönzőket;

40. azt javasolja, hogy a valamennyi más döntéshozatali, intézményi és igazgatási szinttel történő nemzeti szintű koordináció határozott felhatalmazáson és a koordinációs tevékenységek számára elkülönített költségvetésen alapuljon. A koordinációnak része lehetne az egyes makroregionális stratégiákra vonatkozó, összekapcsolt nemzeti koordinációs platformok hálózatának létrehozása is, hogy biztosítható legyen az egyes részt vevő országokban az inkluzív végrehajtás, illetve a részt vevő országok és régiók különféle végrehajtási stratégiái közötti koherencia;

41. hangsúlyozza, hogy a makroregionális stratégiáknak az irányítás javítása érdekében az Európai Bizottság támogatására van szükségük, ennek ugyanis aktívan támogatnia kell a nemzeti és a tematikus koordinációt, és arra kell törekednie, hogy megerősítse a kapcsolatot az uniós szakpolitikák és a makroregionális stratégiák végrehajtása között, különös figyelmet fordítva a regionális és a helyi szempontokra. Az Európai Bizottságnak gyakori, rendszeres üléseket és szemináriumokat kellene szerveznie, amelyek a végrehajtók és a fő érdekelt felek számára jobban áttekinthetővé teszik az uniós célkitűzéseket, illetve biztosítják a bevált gyakorlatok meglévő makroregionális stratégiák közötti cseréjét;

42. úgy ítéli meg, hogy az Európai Bizottságnak jelentős mértékben fejlesztenie kellene a különféle főigazgatóságok közötti belső koordinációját, és foglalkoznia kellene az uniós szakpolitikák szintjén meglévő átfedésekkel. Az uniós makroregionális stratégiák végrehajtásáról szóló, következő európai bizottsági jelentésben még több hangsúlyt kellene fektetni a stratégiák között megosztható bevált gyakorlatokra;

43. úgy véli, hogy a jövőbeli európai bizottsági jelentésekben számszerű adatokat is kellene szerepeltetni a makroregionális stratégiáknak juttatott pénzügyi hozzájárulásokról, a támogatott projektek számával együtt. Végül pedig az Európai Bizottságnak a makroregionális stratégiákkal kapcsolatos szerepek és folyamatok leírására használt terminológia összehangolását célzó javaslatok tekintetében is van még tennivalója;

Nyomon követés, értékelés és kommunikáció

44. hangsúlyozza, hogy nyomon kell követni és értékelni kell a makroregionális stratégiák végrehajtásának módját, hogy fel lehessen mérni eredményességüket, és elősegíthető legyen a szakpolitikai ismeretek megosztása. Azonban a jelentéstételi szükségletek céljának, továbbá a jelentések címzettjének és elvárásainak egyértelműnek kell lennie. Az egyértelmű cél és célkitűzés nélküli jelentéstétel értelmetlen bürokrácia csupán;

45. úgy véli, hogy a makroregionális stratégiák végrehajtásáról szóló jelentések célja annak értékelése kell, hogy legyen, hogy az uniós és a nemzeti politikák továbbra is koherensek és megfelelőek-e a makroregionális stratégiák végrehajtása szempontjából, és figyelmeztetnie kell az uniós és a nemzeti döntéshozókat a módosítandó elemekre. Új jogszabályra irányuló javaslat esetén területi hatásvizsgálatot kellene végezni a makroregionális stratégiákra gyakorolt potenciális hatások azonosítása érdekében. A jelentéseknek segíteniük kell a makroregionális stratégiák végrehajtóit, hogy megismerhetők legyenek az eredmények, javuljanak a belső folyamatok, és igazodni lehessen az új fejleményekhez;

46. hangsúlyozza, hogy a területi együttműködés némiképpen kockázatos, és azt nem könnyű részletesen előre meghatározni. A nyomon követésnek és az értékelésnek ezért a számadatok helyett inkább az eredményekre és az együttműködési folyamatokra kellene összpontosítania. Mulasztások és hibák történhetnek és történnek is, ám ezek nem eredményezhetnek azonnal pénzügyi korrekciókat, sem pedig az intézkedések megszüntetését, mivel ez gátat vetne az innovatív, ám kockázatos projekteknak;

47. egyetért az Európai Bizottság azon nézetével, hogy egy határozott kommunikációs stratégia a makroregionális stratégiák része kell, hogy legyen, és úgy véli, hogy a jelenlegi uniós helyzetben fontos az uniós intézkedések hozzáadott értékének kommunikálása. A makroregionális stratégiák a helyszínen teszik láthatóbbá és érthetőbbé az európai szakpolitikai célkitűzéseket a polgárok számára. Vagyis választ adhatnak a jelenlegi európai politikai fejleményekre, és komoly alapot szolgáltathatnak az EU-27-tel kapcsolatos jövőbeli vitához, amelyet az Európai Bizottság az Európa jövőjéről szóló fehér könyvével nemrég kezdeményezett;

Konkrét stratégiákhoz fűzött észrevételek

A balti-tengeri régióra vonatkozó uniós stratégia

48. egyetért az Európai Bizottság értékelésével a balti-tengeri régióra vonatkozó uniós stratégia végrehajtását és kihívásait illetően, és rá kíván mutatni arra, hogy a balti-tengeri régióra vonatkozó uniós stratégia tekintetében 2016 folyamán létrehozták az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) irányító hatóságainak hálózatát. A hálózat célja a balti-tengeri régióra vonatkozó uniós stratégia végrehajtását célzó hatékonyabb pénzügyi támogatás lehetőségeinek a megtalálása. Más alapok esetében is létrehoztak hasonló hálózatokat. Ez olyan bevált gyakorlat, amely más makroregionális stratégiák esetében is alkalmazható. Szintén bevált gyakorlatnak számít a regionális és városi hálózatoknak az uniós balti-tengeri stratégiában való részvétele;

49. megjegyzi, hogy a balti-tengeri stratégia keretében meghirdetett kezdőfinanszírozási pályázat hatékonyan segítette a partnerségek kiépítését és az olyan együttműködési projektek előkészítését, amelyek a balti-tengeri stratégiára vonatkozó Interreg-programból vagy más finanszírozási programokból igyekeznek forrásokat szerezni. Mivel a balti-tengeri stratégia az egyik első makroregionális stratégia, számos más bevált gyakorlatot is kínálhat a többi makroregionális stratégia számára;

A Duna régióra vonatkozó uniós stratégia

50. egyetért az Európai Bizottság értékelésével a Duna régióra vonatkozó uniós stratégia végrehajtását és kihívásait illetően. A Duna régióra vonatkozó uniós stratégia egyik leglátványosabb eredményét a stratégia által lefedett földrajzi területnek pontosan megfelelő Interreg Duna Transznacionális Program létrehozása jelenti. A Duna régióra vonatkozó uniós stratégián keresztül számos projektet fejlesztettek, és ezek többsége finanszírozást is kapott a Duna Transznacionális Programból vagy más finanszírozási forrásokból. Emellett 2014 folyamán a tizennégy ország közösen létrehozott egy új szervet, a Duna Stratégia Pontot, a Duna régióra vonatkozó uniós stratégia végrehajtásának és valamennyi jelenlegi és potenciális szereplő bevonásának előmozdítása érdekében. Mindkét kezdeményezés nagyon jó eredményeket mutat fel, és továbbra is támogatást kell kapnia;

51. üdvözli, hogy a Duna régióra vonatkozó uniós stratégia innovatív platformot biztosít a regionális, illetve a bővítési és szomszédságpolitika számára, és hogy elősegíti a szubnacionális kormányzatok és a civil társadalom, ezen belül a szociális partnerek részvételét;

Adriai- és jón-tengeri európai uniós stratégia

52. megállapítja, hogy a menekült- és migránshelyzet óriási hatással van az adriai- és a jón-tengeri országokra. Az adriai- és jón-tengeri európai uniós stratégiával kapcsolatosan Joáninában (Görögország) 2017. május 11–12-én megrendezett 2. fórum arra összpontosított, hogyan segíthet az adriai- és jón-tengeri európai uniós stratégia az adriai- és a jón-tengeri országok ellenálló képességének megerősítésében a válsággal való megküzdés során. A 2. fórumon elfogadott állásfoglalás arra kérte fel a részt vevő országokat, hogy hozzanak létre egy olyan együttműködési platformot, amelyen keresztül a régió országai javíthatják a válságra adott reakcióik összehangolását, és tanulhatnak egymástól;

53. üdvözli az esb-alapok és az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) közötti együttműködés előmozdítását célzó erőfeszítéseket. Ez azt jelenti, hogy az esb-alapoknak, az IPA-nak és az egyéb vonatkozó nemzeti és regionális finanszírozási forrásoknak hozzá kellene járulniuk az adriai- és jón-tengeri európai uniós stratégia célkitűzéseinek megvalósításához. Ennek kapcsán további szinergiahatásokat is fel lehetne tárni a Duna régióra vonatkozó uniós stratégiával és regionális nemzetközi szervezetekkel. Az egyes finanszírozási programok végrehajtási folyamatainak leírásához használt eltérő terminológia sajnos továbbra is zavart okoz, és akadályozza a szinergiák kihasználását;

54. elismeri, hogy a stratégia hozzáadott értéket nyújt az adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó uniós stratégia területén működő kormányközi és többoldalú együttműködésekhez;

55. úgy véli, hogy a politikai nyilatkozatok és a végrehajtásra rendelkezésre álló eszközök közötti szakadékot át kellene hidalni. A stratégia célkitűzései csak akkor valósíthatók meg, ha az megkapja a pénzügyi eszközöket és a szükséges irányítási eszközöket;

Az Alpok-régióra vonatkozó európai uniós stratégia

56. megállapítja, hogy az Alpok-régióra vonatkozó uniós stratégia végrehajtása 2016 első felében kezdődött. Következtetéseket még korai lenne levonni, ám az Alpok-régióra vonatkozó uniós stratégia egyértelműen villámgyorsan indult. Kedvezőnek tekinthető, hogy az Alpok-régióra vonatkozó uniós stratégia hét országának többsége elsősorban regionális szinten vesz részt a stratégiában. A nemzeti/föderális szint a felügyelőtestületben vesz részt, a stratégia végrehajtására azonban főleg regionális szinten kerül sor. A nemzeti/föderális szintű felelősségvállalás, amennyiben megvalósul, kulcsszerepet játszhat a stratégia közeljövőben történő fokozottabb ösztönzésében. A helyi és a regionális szint említett részvétele egyértelműen segít a felelősségvállalás megteremtésében, és a stratégia közeljövőben történő inkluzív és gyümölcsöző végrehajtását eredményezi;

57. úgy véli, hogy az Alpok-régióra vonatkozó stratégia hozzájárulhat az európai makrorégiók által támogatott fenntartható fejlődési modell megvalósításához. Európában a népesség és a javak elsősorban a városi és nagyvárosi területeken koncentrálnak, de ahhoz, hogy a városok fejlődése fenntartható maradjon, meg kell őrizni a környező vidéki és alpesi területeket. A természeti értékek védelme révén a polgárok élvezhetik a jóllét oázisait, egészséges és jó minőségű élelmiszerekkel láthatják el magukat és megőrizhetik a biológiai sokféleséget. A nagyvárosi területek – melyek a kreativitás és az innováció ösztönzői és katalizátorai –, valamint a vidéki és hegyvidéki területek közötti összekapcsoltság kulcsfontosságú tényező kell, hogy legyen a stratégiai szinergiák és a polgároknak szóló közös kommunikációs kampányok kialakításában;

58. megállapítja ugyanakkor, hogy tekintettel a régióban komoly múltra visszatekintő együttműködésre és virágzó gazdaságra, az Alpok-régióra vonatkozó uniós stratégia résztvevői még ambiciózusabbak is lehetnének és kiléphetnének a megszokott Interreg-együttműködés kereteiből, példaként szolgálva más makroregionális régiók számára. meg lehetne fontolni például egy a stratégia végrehajtását célzó állandó koordinációs struktúra létrehozását, amely eredményesen támogatná az irányítási rendszert;

59. tudomásul veszi és üdvözli a bajor elnökség és más részt vevő régiók által kiadott közös állásfoglalást arról, hogy a stratégiákat ágyazzák be a következő többéves pénzügyi keret szabályozási keretébe;

Az Egyesült Királyság kilépése az EU-ból

60. úgy véli, hogy éppen a makroregionális stratégiák kulcsfontosságú alapelvei jelentik azt a szilárd és realisztikus alapot, amelyből kiindulva az Egyesült Királyság decentralizált közigazgatási szervei, helyi és regionális önkormányzatai és közösségei a jövőben együttműködhetnek uniós partnereikkel. Arra kéri az Egyesült Királyság és az EU tárgyalóit, hogy vegyék fel ezt a kérdést az Egyesült Királyság EU-ból való kilépéséről szóló megállapodás tárgyalási elemei közé.

Kelt Brüsszelben, 2017. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – 2017. évi jelentés az uniós polgárságról

(2018/C 164/04)

Előadó: Guillermo Martínez Suárez (PES/ES), Asztúria régió kormányának elnöki kabinetjének vezetője

Referenciaszöveg: A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A polgárok jogainak megerősítése a demokratikus átalakulás uniójában – Az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentés

COM(2017) 30 final/2

POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA****Bevezetés és háttér**

1. elismeri, hogy most, hogy az Uniót áthatja a bizonytalanság, mindenképpen törekedni kell arra, hogy a polgárok jobban magukénak érezzék az elmúlt hatvan évben folyó integrációs projektet, aktívabban részt vegyenek benne és közelebb kerüljenek hozzá. Az európai modell továbbra is vonzó, ám a folyamatnak új lendületet kell kapnia, többek között a polgárok valamennyi (politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális) szinten történő emancipációja terén elért eredmények segítségével. Ebben az összefüggésben a – 25 évvel ezelőtt, a Maastrichti Szerződés révén kialakított – valamennyi európai közös státuszaként értelmezett európai állampolgárság megfelelő eszközt jelenthet e cél eléréséhez;

2. szorgalmazza, hogy a polgáraink számára lehetőségeket teremtő, ugyanakkor kihívásokat is támasztó globalizációs folyamat keretén belül erősítsék ezen jogokat. Ebből a szempontból üdvözlí az Európai Bizottság által nemrégiben kezdeményezett eszmecserét, amelynek célja a globalizációs folyamat irányának meghatározása, az európai állampolgárok védelmének és emancipációjának szilárd szociálpolitikák kialakítása révén történő biztosítása, az életszínvonalak felfelé irányuló konvergenciájának előmozdítása, továbbá az egész életen át tartó tanulás és képzés megfelelő magánszektorbeli támogatásának garantálása. Emellett külön felhívja a figyelmet arra, hogy az uniós strukturális és beruházási alapok a kiszolgáltatott régiók kapcsán szerepet játszhatnak ezen intézkedések végrehajtásában;

3. hangsúlyozza, hogy helyi és regionális szinten is garantálni kell a jogállamiság elvének tiszteletben tartását, mivel az állampolgárok ezeken a szinteken érzékelik leginkább a jogállamiságot, hiszen – amint azt az RB korábban kifejtette ⁽¹⁾ – a lakosság egészével ápolts kapcsolataik révén az Unión belül működő, csaknem 100 000 helyi és regionális önkormányzat óriási felelősséget visel az alapvető jogok és szabadságjogok érvényesítéséért;

4. megerősíti – a polgárságról szóló előző jelentésekre vonatkozó korábbi véleményeivel összhangban –, hogy nem hagyható figyelmen kívül az ezzel kapcsolatos társadalmi dimenzió és a helyi és regionális önkormányzatok különleges felelőssége. Az RB üdvözlí ebből a szempontból, hogy az intézmények kötelezettséget vállaltak aziránt, hogy előmozdítsák az életszínvonalak felfelé irányuló konvergenciájának megvalósítását, és hangsúlyozza, hogy a szubszidiaritás elvét tiszteletben kell tartani „a szociális jogok európai pillérének” keretében, és felhívja a figyelmet, hogy annak tervezett – szociális védelemről és társadalmi befogadásról szóló – III. fejezete befolyásolni fogja a helyi és regionális önkormányzatok hatásköreit, többek között a gyermekek védelmére, a minimálbérek meghatározására, a fogyatékkal élő személyek társadalmi befogadására, a lakhatáshoz és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésre vonatkozó intézkedések meghozatala során ⁽²⁾. Hangsúlyozza, hogy ezen jogok – a dokumentum által feltételezett – bármilyen módon történő megerősítését területi hatásvizsgálatnak, valamint egy szubszidiaritási és arányossági elemzésnek kell kísérnie, biztosítandó a helyi és regionális önkormányzatok jogainak tiszteletben tartását;

⁽¹⁾ A Régiók Európai Bizottsága, RESOL-VI/020, „A jogállamiság helyzete az EU-ban helyi és regionális nézőpontból”, 122. plenáris ülés, 2017. március 22–23.

⁽²⁾ Európai Bizottság, Javaslat a szociális jogok európai pillérének intézményközi kihirdetéséről, Brüsszel, 2017.4.26. COM(2017) 251 final. Vö. továbbá https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights_hu (letöltés időpontja: 2017.5.15.).

5. mélységesen aggasztónak tartja azokat a következményeket, amelyeket az Egyesült Királyság EU-ból való kilépése vonhat maga után az állampolgársággal összefüggésben, és úgy véli, feltétlenül szükséges az Egyesült Királyságban lakóhellyel rendelkező európai állampolgárok és családjaik, valamint egy más uniós tagállamban lakóhellyel rendelkező brit állampolgárok jogainak – egyértelmű és a jogbiztonság maradéktalan tiszteletben tartásával történő – garantálása a kölcsönösség elve alapján. Úgy véli továbbá, hogy az elkövetkezendő években kiemelt figyelmet kell szentelni ennek a kérdésnek. Különösen fontos ezért, hogy a jövőbeni megállapodás tartalmazza azokat a hatékony, megkülönböztetésmentes és a lehető legszélesebb körű garanciákat, amelyek az ilyen személyek jogainak védelméhez szükségesek, ideértve az uniós polgárok Egyesült Királyságban lévő és a brit állampolgárok EU-ban lévő állandó lakhelyhez való jogosultságát is. A méltányos megoldás érdekében ezeket a jogokat természetesen kölcsönösen is garantálni kell;

6. a feleknek a tárgyalási folyamat során ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban tanúsított biztató magatartásából kiindulva és a tárgyalás alakulásával kapcsolatos lehető legszélesebb körű, folyamatos és naprakész tájékoztatás iránti igény miatt úgy véli, pontos meghatározást kell adni a kedvezményezettekről, az alapvetően garantálandó jogokról – ideértve az oktatáshoz, az egészségügyhöz és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést és azok használatát –, továbbá biztosítani kell a status quo-t azokban a helyzetekben (Észak-Írország és Ciprus esete), amelyek különösen érinthetik az európai állampolgári jogokat. Úgy véli, hogy – a regionális és helyi önkormányzatokkal együttműködve – az egész folyamat során biztosítani kell az érintettek lehető legszélesebb körű tájékoztatását, és valamennyi, ellenük irányuló megkülönböztető vagy idegengyűlölő megnyilvánulást csírájában el kell fojtani;

7. a fentiek fényében nagyon kedvezően értékeli az uniós polgárságról szóló 2017. évi európai bizottsági jelentésben tett javaslatokat, amelyeket alkalmasnak tart ahhoz, hogy új korszak kezdődjön az európai állampolgári jogok megerősítése terén, noha azok tartalma némileg finomításra szorul;

Az uniós polgársághoz kapcsolódó jogok és a közös uniós értékek érvényesülésének előmozdítása

8. megjegyzi, hogy az európai polgárság a helyi és regionális önkormányzatokban bízik leginkább, és hogy a helyi és regionális politikusoknak jóval nagyobb szerepet kellene játszaniuk az uniós döntéshozatali folyamatban, népszerűsítve a polgárok nézeteit;

9. úgy véli, hogy a helyi és a regionális önkormányzatok munkája döntő szereppel bír majd a polgárok jogaival kapcsolatos figyelemfelhívásra vonatkozó európai bizottsági javaslatok megvalósításában. Törekedni kell arra, hogy az említett információkhoz való azonnali hozzáférés elősegítésébe bevonják a helyi és regionális önkormányzatokat is, mivel jellegükből adódóan ezek a polgárokhoz legközelebbi és számukra leginkább elérhető közigazgatási szervek. E gondolatmenet alapján, az állampolgársággal kapcsolatos tudatosságnövelés és a polgárok uniós jogaikról és finanszírozási lehetőségeikről, európai vonatkozású rendezvényekről és szemináriumokról, valamint az adott szervezetek elérhetőségeiről való tájékoztatása érdekében célszerű lenne az európai tájékoztatási központok (Europe Direct) szerepének optimalizálása;

10. úgy véli, hogy a polgárok körében folytatott figyelemfelhívásnak elsősorban a fiatalokra kell irányulnia. A gazdasági válság az eddigiekben leginkább őket sújtotta és különösen szem előtt kell tartani, hogy elveszítették a bizalmukat egy olyan integrációs folyamatban és polgári jogállásban, amely nem garantál számukra teljeskörű személyes és szakmai fejlődést. Az Európai Tanács múlt decemberi felhívásának megfelelően a meghozandó intézkedések között – melyekben kulcsszerepet játszanak a helyi és a regionális önkormányzatok – az Európai Szolidaritási Testület létrehozása mellett különféle intézkedések (foglalkoztatáshoz való hozzájutás, mobilitás, oktatás, készségfejlesztés stb.) is szerepelnek;

11. úgy véli, hogy a demokratikus elv megerősítése szempontjából kulcsfontosságú a helyi önkormányzatok részvétele, hiszen ezek a képviselői demokrácia megnyilvánulásának elsődleges és azonnali szinterei az európai polgárok számára. A helyi és a regionális önkormányzatoknak a polgárokkal való párbeszédbe és a nyilvános vitákba való bevonása ugyanakkor a részvételi demokrácia előmozdításához is hozzájárul, ezért a jövőben fokozni kell azt;

12. úgy gondolja, hogy a helyi és a regionális önkormányzatoknak szociális segítséget és ellátásokat nyújtó intézményekként fontos szerepet kell játszaniuk az európai polgároknak a másik tagállamban való letelepedéshez fűződő jogának biztosításában is. Az ilyen hatóságok „szociális polgárság” területén történő fellépését minden esetben az európai jogban megállapított – és konkrétan az ítélkezési gyakorlatban meghatározott – kritériumoknak kell irányítania, amelyek ismerete és terjesztése különösen fontos;

13. véleménye szerint a személyek szabad mozgásának a turisztikai, kulturális, oktatási és gazdasági cserekapcsolatok révén történő megvalósulása nagy szerepet játszott az európai polgárság érzésének tudatosításában és a kölcsönös megértés előmozdításában; javasolja, hogy ezen cserekapcsolatok fokozása révén erősítsük az európaiak körében az egység érzését. Ezt nagymértékben elősegítheti, ha kiaknázzuk a kulturális sokféleségünkben és örökségünkben rejlő értékeket, amit az uniós intézmények is elismertek azzal, hogy 2018-at a kulturális örökség európai évének nyilvánították, a helyi és regionális önkormányzatok pedig kulcsfontosságú, stratégiai szereplők az európai év keretében indított kezdeményezésekben és intézkedésekben;

Az Unió demokratikus életében való polgári részvétel ösztönzése és javítása

14. egyetért azzal, hogy a polgárság egyik legfontosabb – és egyúttal a legközvetlenebb – vetülete a helyi és a regionális folyamatokban való részvétellel függ össze; hangsúlyozza továbbá, hogy az is az európai polgári jogok egyik fontos megnyilvánulása, hogy az emberek a lakóhelyük szerinti országban részt vehetnek az európai parlamenti választásokon. Az viszont, hogy a választások országoként eltérő szabályok szerint zajlanak, ellentétes a részvétellel kapcsolatos összeurópai megközelítésmóddal. Azt javasolja ezért, hogy fontolják meg azokat az európai parlamenti javaslatokat, melyek szerint európai szintre kellene emelni a választási kampányt és a választáshoz transznacionális európai parlamenti képviselői listákat kellene készíteni;

15. felhívja a figyelmet ugyanakkor arra, hogy a regionális választásokon való részvétel nem szerepel az uniós polgárok jogai között. Ez egy olyan terület, amely egyhangú határozatot megkövetelő, különleges jogalkotási eljárást von maga után (az EUMSZ 25. cikkének 2. albekezdése), és ezért további megfontolást érdemel. Időközben a tagállamok felkérhetők arra, hogy az uniós polgárok előtt megnyissák a részvétel lehetőségét;

16. úgy ítéli meg, hogy az európai polgárok helyi választásokon való részvételének fokozásához – a helyi önkormányzatokkal történő szoros együttműködésben – különféle intézkedéseket (információterjesztés, figyelemfelkeltő kampányok, a választói névjegyzékkel kapcsolatos eljárások egyszerűsítése stb.) kell elfogadni. Ugyanakkor most, hogy az európai polgárok egyre nagyobb számban vesznek részt a helyi választásokon, haladéktalanul foglalkozni kell a fogyatékkal élők teljeskörű politikai részvételhez való jogaival, és fel kellene számolni a részvételük előtt álló minden akadályt a tagállamokban. A regionális és a helyi önkormányzatok hatáskörén túlmutató kérdést az Európai Bizottságnak figyelembe kellene vennie a javaslataiban;

17. véleménye szerint azon harmadik országbeli állampolgároknak, akik jogszerűen tartózkodnak az EU-ban, lehetőséget kellene kapniuk arra is, hogy helyi és regionális szinten részt vehessenek a politikai életben – összhangban annak az országnak a törvényeivel, amelyben tartózkodnak;

18. emlékeztet rá, hogy a Lisszaboni Szerződés óta az európai polgárok részvétele nem korlátozódik a választójog gyakorlására, hanem magában foglalja – a részvételi demokrácia különféle lehetőségei útján – a demokratikus folyamatba történő bevonásukat is. Ennek megfelelően a helyi és a regionális önkormányzatoknak hozzá kell járulniuk ezen új részvételi formák európai polgárok körében történő elterjesztéséhez és megismertetéséhez, és az új formákat be kell építeniük saját működésükbe;

19. kiemeli, hogy ezek az eszközök az európai polgári kezdeményezést is magukban foglalják, amely az EU-n belüli részvételi demokrácia eddigi legnyilvánvalóbb megnyilvánulása, továbbá a polgárok és a regionális és a helyi intézményeket is magában foglaló hatóságok közötti kapcsolat szorosabbra fűzésében is szerepet játszhat. Az Európai Bizottság a jelentésében kielégítőnek ítéli a kezdeményezés végrehajtásának öt évét, habár egyértelmű, hogy tovább kell fejleszteni és jobban felhasználóbaráttá kell alakítani ezt az eszközt ahhoz, hogy teljes mértékben ki lehessen aknázni a demokrácia szempontjából benne rejlő lehetőségeket. Az RB továbbra is szorosan figyelemmel fogja követni az európai polgári kezdeményezés alakulását, és jelenleg a 211/2011/EU rendelet felülvizsgálatára irányuló javaslatra vonatkozó ajánlásait dolgozza ki;

20. üdvözli a Törvényszék legutóbbi, az európai polgári kezdeményezéssel kapcsolatosan hozott ítéleteit és azt a tendenciát, hogy korlátozzák az Európai Bizottság széles körű mérlegelési jogkörét, és kiterjesztik az európai polgári kezdeményezés lehetőségeit arra, hogy valamennyi eljárásra hatást gyakorolhasson⁽³⁾; ezért – az uniós politikai és jogi eljárásokban való állampolgári szerepvállalás biztosítása érdekében – a mechanizmus megreformálását sürgeti;

Az uniós polgárok mindennapi életének egyszerűbbé tétele

21. felhívja a figyelmet arra, hogy a helyi és a regionális önkormányzatoknak napi szinten számos, a polgárok által igényelt különféle eljárást kell lefolytatniuk. Általában ők az elsőként megkeresett hatóságok;

⁽³⁾ A Törvényszék 2017. február 3-i ítélete, *Bürgerausschuss für die Bürgerinitiative Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe* kontra Európai Bizottság, T-646/13, ECLI:EU:T:2017:59; A Törvényszék 2017. május 10-i ítélete, *Michael Efler és társai* kontra Európai Bizottság, T-754/14.

22. megjegyzi, hogy az európai polgárok ugyanakkor információhiányra, lassúságra és bonyolultságra panaszkodnak a legtöbb olyan közigazgatási eljárás esetében, amelyre a más tagállamban történő szabad mozgáshoz és letelepedéshez fűződő jogok gyakorlása érdekében van szükségük. A kritika abból fakadhat, hogy az állami hatóságok – többek között a regionális és a helyi önkormányzatok – nem fordítanak figyelmet a polgárok javaslataira, elvárásaira és igényeire azoknak a közigazgatással való kapcsolattartása során. Hangsúlyozza, hogy milyen fontosak az egyszerű és átlátható szabályok ahhoz, hogy az uniós polgárok egy másik tagállamban élhessenek és teljes mértékben részt vehessenek az ország társadalmi életében. Elismeri egy többszintű kormányzáson alapuló megközelítés szükségességét, amelynek keretében az összes kormányzati szintnek együtt kellene működnie e folyamat előmozdítása érdekében;

23. úgy gondolja, hogy az Európai Bizottság által az egységes digitális ügyfélkapu létrehozására javasolt intézkedéseknek a nemzeti szintű közigazgatás mellett a helyi és a regionális önkormányzatokat is magukban kellene foglalniuk, és ennek az egyszerűsítésre és a közigazgatás meggyorsítására irányuló szükséges folyamatban megtett első lépésnek a keretében globális megközelítést kell alkalmazni. Ezért úgy véli, hogy mivel az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkében foglalt demokratikus értékeken alapuló uniós polgárság megerősítése közvetlenül kapcsolódik ahhoz, hogy a különféle közigazgatási szervek tiszteletben tartsák az átláthatóság elvét, nagyon hasznos volna, ha az uniós intézmények együttműködnének az érintett önkormányzatokkal, és rendelkezésükre bocsátanák a megfelelő műszaki eszközöket és pénzügyi forrásokat ahhoz, hogy biztosítsák az átláthatóságot és a jó kormányzás elvének valódi érvényesülését a különféle európai közigazgatási szinteken, és teret biztosítanak a tapasztalatok cseréjére és értékelésére;

24. megjegyzi, hogy határhoz közeli lakóhelyük miatt különösen a határ menti régiók lakosai ütköznek mindennapi életükben akadályokba szabad mozgáshoz való jogok gyakorlása során. Különösen a határ menti munkavállalók ütköznek számos mobilitási akadályba, mivel az érintett tagállamok jogszabályainak összehangolása nem történt meg a szociális biztonság, a közvetlen adózás, az adókedvezmények, valamint a munkajog terén, és emiatt e munkavállalók nem tudják gyakorolni esélyegyenlőséghez való jogukat a munkavállalás területén. Arra a kérdésre, hogy akkor uniós polgárságuk mit jelent vagy jelenthet számukra, az EU-nak is figyelmet kellene fordítania, mivel ezekben az európai határ menti régiókban már most is különleges módon jutnak kifejezésre a közösségi értékek és az európai eszme. Az Európai Bizottságnak a határ menti régiókban és a határokon átnyúló együttműködés formáiban elő kellene mozdítania a határokon átnyúló párbeszédeket, folyamatokat és részvételt. Emellett ösztönöznie kellene a tagállamokat jogszabályaik nagyobb mértékű összehangolására a határon átnyúló régiókban lakók jogainak védelme érdekében;

25. úgy véli, hogy ebben a folyamatban érdemes odafigyelni a helyi önkormányzatok „Intelligens városok” programban való részvételéből adódó eredményekre és bevált gyakorlatokra, ezek figyelembevétele segítségével ugyanis fejleszthetők az Európai Bizottság által javasolt új eszközök;

A biztonság megszilárdítása és az egyenlőség előmozdítása

26. hangsúlyozza, hogy a helyi és a regionális önkormányzatok intézkedései fontos szereppel bírnak az esélyegyenlőség előmozdításában. Mivel a pénzügyi kirekesztés felszámolása nélkülözhetetlen eleme az uniós polgárságnak azzal, hogy fontos szerepet játszik a szegénység és a jövedelmi különbségek csökkentésében, valamint a gazdaság növekedésének ösztönzésében, a helyi és regionális önkormányzatoknak partnerségeket kellene létrehozniuk olyan intézkedések kidolgozása érdekében, amelyek megelőzik és kezelik a pénzügyi kirekesztettséget és a túlzott eladósodottságot, különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott helyzetben lévőkre;

27. úgy ítéli meg, hogy a nemi alapú erőszak elleni küzdelem céljából javasolt intézkedések esetében mindenképpen ösztönözni kell a 2011/99/EU irányelv tagállamok általi átültetését, elő kell mozdítani a tagállamok Isztambuli Egyezményben való részvételét, továbbá figyelembe kell venni a helyi és regionális önkormányzatok szerepét, hiszen ezen a területen helyi és regionális szintű programok (iránymutatás, befogadó állomások fenntartása az áldozatok számára, nyugdíjak és pénzügyi támogatás stb.) állnak rendelkezésre, valamint azok az áldozatok természetes közelségében vannak;

28. kiemeli, hogy a munka és a családi élet összehangolására irányuló intézkedések tekintetében is kulcsfontosságú a közigazgatási szervek szerepe, hiszen ők illetékesek a támogató intézkedések, iskolaidők stb. kapcsán. E gondolatmenet alapján üdvözlí az Európai Bizottság által a témával kapcsolatosan benyújtott jogalkotási kezdeményezésben szereplő javaslatokat. A családok életének segítségével összefüggésben hangsúlyozza emellett, hogy európai szinten terjeszteni kellene az egyes régiók és városok bevált gyakorlatait és kidolgozott politikáit a nehéz helyzetben lévő családok és különösen a nagycsaládok támogatására;

29. hangsúlyozza, hogy az egyenlőség előmozdítása során az LMBTI-személyeket érő hátrányos megkülönböztetés leküzdésére és szociális elfogadottságuk hiányának kezelésére irányulóan helyi és regionális szinten kialakított kezdeményezések is kiemelt jelentőségűek;

30. emlékeztet arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak az eltérő funkcionális képességekkel rendelkezők integrációjára és egyenlő feltételekkel való részvételére irányuló intézkedések előmozdításában. Ezzel összefüggésben támogatja a fogyatékossgal élők európai igazolványának bevezetését, amely eszköz lehetővé tenné a fogyatékossgal élő személyek számára, hogy a részt vevő országokban speciális előnyöket élvezzenek (elsősorban a kultúra, a közlekedés, a szabadidő és a sport területén);

31. hangsúlyozza, hogy a szintó/roma kisebbségek, valamint egyéb kisebbségek tekintetében való fellépésben – többek között a szociális támogatások, az iskoláztatás, a lakhatás stb. területén – a helyi és regionális önkormányzatok szerepe szintén meghatározó;

32. megjegyzi, hogy az egyenlőség területén javasolt intézkedések nem veszik figyelembe a fiatalok sajátos igényeit. Az olyan tényezők, mint a foglalkoztatáshoz való hozzájutás, illetve a bizonytalan foglalkoztatás miatt a fiatalok nem tudják a polgárként és emberként az alapszerződések és az Alapjogi Charta értelmében őket megillető jogokat egyenlő feltételek mellett élvezni. Ezzel összefüggésben a fiatalok közömbössége – a populista és idegengyűlölő mozgalmak hatására – az európai projekttel szembeni nyílt ellenségességgé vagy akár radikalizálódássá is alakulhat;

33. úgy véli, hogy az európai fiatalok képzésének – a jelenleg az Erasmus+ program által összefogott európai oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogramokhoz való szélesebb körű hozzáférés révén történt – tagadhatatlan javulása még inkább szükségessé teszi a fiataloknak a képzési szakaszból a foglalkoztatás felé történő átmenetét megkönnyítő intézkedéseket, hogy a fiatalok új képesítéseket szerezhessenek és javíthassák foglalkoztathatóságukat egyrészt a helyi önkormányzatok által már elindított kezdeményezéseken (például az ESZA keretében) keresztül, másrészt az érdekelt ágazatok közti szorosabb együttműködés révén, és hogy ezzel feloldjuk azt az ellentmondást, hogy éppen a legjobban képzett európai generációnak kell a legtöbb nehézséggel szembenéznie a minőségi foglalkoztatáshoz való hozzájutás során. Végül kiemeli, hogy a fiatalok foglalkoztathatóságának előmozdítása abból a szempontból is fontos, hogy ezáltal közelebb kerüljenek az Európai Unióhoz és annak értékeihez.

Kelt Brüsszelben, 2017. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az iskolai és a felsőoktatás korszerűsítése

(2018/C 164/05)

Előadó: Borboly Csaba (RO/EPP), Hargita Megye Tanácsának elnöke

Referenciaszövegek: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az EU megújított felsőoktatási programjáról

COM(2017) 247 final

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az iskolák és az oktatás minőségének fejlesztése a fiatalok életkezdesi esélyeinek javítása érdekében

COM(2017) 248 final

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

COM(2017) 249 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

(1) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az oktatást és képzést elhagyó végzett hallgatók foglalkoztathatósága számos tagállamban aggodalomra ad okot, többek között azért, mert az Unióban a friss felsőoktatási diplomával rendelkezők foglalkoztatási aránya még nem állt teljesen helyre a 2008-as pénzügyi válságot követően, és a szakoktatási és -képzési programokban végzettséget szerzők foglalkoztatási helyzete eltérő a különböző tagállamokban.	Az oktatást és képzést elhagyó végzett hallgatók foglalkoztathatósága számos tagállamban aggodalomra ad okot, többek között azért, mert az Unióban a friss felsőoktatási diplomával rendelkezők foglalkoztatási aránya még nem állt teljesen helyre a 2008-as pénzügyi válságot követően, és a szakoktatási és -képzési programokban végzettséget szerzők foglalkoztatási helyzete eltérő a különböző tagállamokban és régiókban, és gyakran a földrajzi fekvés függvényében is. Figyelembe kell venni a legkülső régiók sajátos helyzetét is, szem előtt tartva, hogy ezek a régiók a legmagasabb munkanélküliségi rátákkal rendelkező térségek közé tartoznak Európában.

Indokolás

Fontosnak tartjuk a regionális eltérések figyelembevételét is a tagállami szint mellett.

2. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

(6) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Habár számos tagállam dolgozik már nyomonkövetési rendszerek kifejlesztésén, korlátozott a tudás, a bevált gyakorlatok cseréje és az egymástól való tanulás.	Habár számos tagállam, valamint helyi és regionális önkormányzat dolgozik már nyomonkövetési rendszerek kifejlesztésén, korlátozott a tudás, a bevált gyakorlatok cseréje és az egymástól való tanulás.

Indokolás

Nemcsak a tagállamok fejlesztenek nyomonkövetési rendszereket, hanem egyes regionális és helyi önkormányzatok is, a térség-, illetve régióbéli foglalkoztatás előmozdítására.

3. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

(9) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamok uniós szintű fellépést kértek a foglalkoztathatóságra, a készségkereslet és -kínálat közötti eltérésekre és a munkaerőpiaci szükségletekre vonatkozó információk áramlásának javítása érdekében. Ennek keretében az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszere (Oktatás és képzés 2020) végrehajtásáról szóló 2015. évi tanácsi és bizottsági közös jelentés javasolja a felsőoktatás munkaerőpiaci és társadalmi jelentőségének hangsúlyozását, többek között a munkaerőpiaci szükségletek és eredmények hatékonyabb felmérése és előrejelzése, például a felsőfokú végzettséggel rendelkezők szakmai előmenetelének nyomon követése révén.	A tagállamok uniós szintű fellépést kértek a foglalkoztathatóságra, a készségkereslet és -kínálat közötti eltérésekre és a munkaerőpiaci szükségletekre vonatkozó információk áramlásának javítása érdekében, minél magasabb szintű bontásban . Ennek keretében az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszere (Oktatás és képzés 2020) végrehajtásáról szóló 2015. évi tanácsi és bizottsági közös jelentés javasolja a felsőoktatás munkaerőpiaci és társadalmi jelentőségének hangsúlyozását, többek között a munkaerőpiaci szükségletek és eredmények hatékonyabb felmérése és előrejelzése, például a felsőfokú végzettséggel rendelkezők szakmai előmenetelének nyomon követése révén.

Indokolás

Az adatok lehető legmagasabb szintű bontása révén célzottabb politikák alkothatók, amelyek jobban összhangban vannak az észlelt igényekkel.

4. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

(10) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamok vállalták továbbá, hogy folyamatos tájékoztatást és visszacsatolást biztosítanak a 2015. évi rigai következtetésekben a szakoktatás és -képzés területén a 2015-től 2020-ig tartó időszakban elvégzendő új közép-távú feladatokról olyan intézkedéseken keresztül, mint például a szakoktatásban és -képzésben végzettekre vonatkozó foglalkoztathatósági adatok, valamint a tanulásra, a munkaerőpiacra való belépésre és a szakmai előmenetelre vonatkozó adatok kombinációjának felhasználása, a nemzeti szintű szereplők kapacitásfejlesztése annak érdekében, hogy a végzettséget szerzők adatait felhasználják arra, hogy a tanterveket, foglalkozási profilokat, valamint a szakoktatásban és -képzésben szerzett képesítések tartalmát hozzáigazítsák az új gazdasági és műszaki követelményekhez.	A tagállamok vállalták továbbá, hogy folyamatos tájékoztatást és visszacsatolást biztosítanak a 2015. évi rigai következtetésekben a szakoktatás és -képzés területén a 2015-től 2020-ig tartó időszakban elvégzendő új közép-távú feladatokról olyan intézkedéseken keresztül, mint például a szakoktatásban és -képzésben végzettekre vonatkozó foglalkoztathatósági adatok, valamint a tanulásra, a munkaerőpiacra való belépésre és a szakmai előmenetelre vonatkozó adatok kombinációjának felhasználása, a nemzeti, regionális és helyi szintű szereplők kapacitásfejlesztése annak érdekében, hogy a végzettséget szerzők adatait felhasználják arra, hogy a tanterveket, foglalkozási profilokat, valamint a szakoktatásban és -képzésben szerzett képesítések tartalmát hozzáigazítsák az új gazdasági és műszaki követelményekhez.

Indokolás

Az oktatás és a munkapiac tekintetében a regionális és helyi szereplők fontos szerepet játszanak jelenleg is.

5. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

1. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a) releváns közigazgatási adatok gyűjtése az oktatási, adóügyi és társadalombiztosítási adatbázisokból;	a) releváns adminisztratív adatok gyűjtése az oktatási, adóügyi és társadalombiztosítási adatbázisokból, anélkül, hogy ez a regionális vagy helyi önkormányzatok számára többletterhet jelentene;

Indokolás

A keletkező új adminisztratív terhek ne jelentsenek a várható eredményekhez képest túlzott mértékű többlet forrásigényt.

6. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

1. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
c) lehetőség arra, hogy az állami hatóságok anonimizált módon összekapcsolják a különböző forrásokból származó adatokat a végzett hallgatók eredményeire vonatkozó összetett kép kialakítása érdekében.	c) lehetőség arra, hogy az állami hatóságok anonimizált módon – határokon belül és határokon keresztül – összekapcsolják a különböző forrásokból származó adatokat a végzett hallgatók eredményeire vonatkozó összetett kép kialakítása érdekében.

Indokolás

Tekintettel az egyre jelentősebb tanulói mobilitásra, ahhoz, hogy a végzett hallgatók eredményeiről összetett képet kapjunk, nem elegendő, ha csak egyetlen tagállam adataihoz férünk hozzá.

7. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

2. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Gyűjtsenek olyan adatokat, amelyek tartalmazzák	Gyűjtsenek olyan adatokat, amelyek minél magasabb szintű bontásban tartalmazzák
a) az alábbi mennyiségi adatokat:	a) az alábbi mennyiségi adatokat:
i. életrajzi adatok és a szociális és gazdasági helyzetre vonatkozó adatok, ii. a tanulás intenzitása, iii. a tanulás módja, iv. képesítés(ek), v. kapott kreditek, vi. tanulmányi terület, vii. a foglalkoztatásba vagy további oktatásba és képzésbe való belépés, viii. kereset, ix. szerződés típusa, x. foglalkoztatási viszony, xi. foglalkozás, beosztás és/vagy tevékenység, xii. földrajzi és/vagy ágazati mobilitás;	i. életrajzi adatok és a szociális és gazdasági helyzetre vonatkozó adatok, ii. a tanulás intenzitása, iii. a tanulás módja, iv. képesítés(ek), v. kapott kreditek, vi. tanulmányi terület, vii. a foglalkoztatásba vagy további oktatásba és képzésbe való belépés, viii. kereset, ix. szerződés típusa, x. foglalkoztatási viszony, xi. foglalkozás, beosztás és/vagy tevékenység, xii. földrajzi és/vagy ágazati mobilitás;
b) az alábbi minőségi adatokat:	b) az alábbi minőségi adatokat:
i. a tanulmányok relevanciája a foglalkoztatás szempontjából, ii. önkéntes vagy közeleti tevékenységekben való részvétel, iii. szakmai előmenetel és elégedettség, iv. az oktatásban és képzésben szerzett tapasztalat minőségének és relevanciájának megítélése.	i. a tanulmányok relevanciája a foglalkoztatás szempontjából, ii. önkéntes vagy közeleti tevékenységekben való részvétel, iii. szakmai előmenetel és elégedettség, iv. az oktatásban és képzésben szerzett tapasztalat minőségének és relevanciájának megítélése.

Indokolás

Az adatok legmagasabb szintű bontása révén alaposabban megismerhető a kezelendő probléma.

8. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

3. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A végzettséggel rendelkezők körében végzett longitudinális felmérés 3. Ösztönözzék a végzettséget szerzők körében végzett longitudinális felméréseken való magas, reprezentatív és folyamatos válaszadási arányt, ideértve az olyan végzettek nyomon követését is, akik akár az oktatásban való részvétel céljából, akár tanulmányaik elvégzését követően elvándoroltak.	A végzettséggel rendelkezők körében végzett longitudinális felmérés 3. Ösztönözzék a végzettséget szerzők körében végzett longitudinális felméréseken való magas, reprezentatív és folyamatos válaszadási arányt, ideértve az olyan végzettek nyomon követését is, akik akár az oktatásban való részvétel céljából, akár tanulmányaik elvégzését követően elvándoroltak, továbbá azokat, akik a felsőoktatás vagy a szakoktatás és -képzés bármely szintjének egy másik tagállamban vagy bármely más (különösen egy uniós tagállammal szomszédos) harmadik országban történt elvégzése után tértek vissza.

Indokolás

Az egyre nagyobb mértékben összefonódó uniós munkaerőpiacon, valamint a magas szintű tanulói mobilitás kontextusában a készségek elsajátításának és a foglalkoztathatóságnak a javítása az oktatási rendszer céljai közé tartozik az összes tagállamban. A diplomások pályakövetése így túl kell, hogy menjen a nemzeti határokon.

9. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

5. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
e) hozzájárulás a szakpolitikák kialakításához nemzeti és uniós szinten egyaránt.	e) hozzájárulás a szakpolitikák kialakításához nemzeti, regionális, helyi és uniós szinten egyaránt.

Indokolás

Az oktatás és a munkapiaci beavatkozások fontos szereplői a helyi és regionális önkormányzatok.

10. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

9. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Nyújtson kapacitásépítési támogatást a szakoktatásban és -képzésben szükség szerint a pályakövetési rendszerek létrehozásához, a tagállamokban végzett feltérképezés során megfigyelt bevált gyakorlatokra alapozva, és segítse elő az együttműködést a hatóságok, a szakoktatási és -képzési szolgáltatók, valamint a tanácsadó szolgáltatások között a pályakövetési adatok felhasználásával kapcsolatban.	Nyújtson kapacitásépítési támogatást a szakoktatásban és -képzésben szükség szerint a pályakövetési rendszerek létrehozásához, a tagállamok különböző – nemzeti, regionális és/vagy helyi – szintjein végzett feltérképezés során megfigyelt bevált gyakorlatokra alapozva, és segítse elő az együttműködést a különféle hatóságok, a szakoktatási és -képzési szolgáltatók, valamint a tanácsadó szolgáltatások között a pályakövetési adatok felhasználásával kapcsolatban.

Indokolás

A tagállamok különféle hatóságai megérdemlik, hogy említést tegyünk róluk.

11. módosítás

Javaslat tanácsi ajánlásra a pályakövetésről

11. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Biztosítsa, hogy az összegyűjtött adatokat és a kapcsolódó elemzéseket felhasználhassák a tagállamok és az érdekelt felek, többek között a meglévő online uniós eszközökön keresztül.	Biztosítsa, hogy az összegyűjtött adatokat és a kapcsolódó elemzéseket felhasználhassák a tagállamok, a regionális és helyi önkormányzatok, valamint azon érdekelt felek, amelyek esetében biztosított egyrészt a személyes adatok védelme, másrészt jellemzően közérdekből, szakpolitika-tervezési, vagy kutatási célból indokolt a hozzáférést biztosítani , többek között a meglévő online uniós eszközökön keresztül.

Indokolás

A regionális és helyi önkormányzatok hozzáférést egyértelműen biztosítani kell, ugyanakkor az érdekelt felek körét a felhasználás célja irányából korlátozni szükséges.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. az Európai Bizottság tanácsi ajánlásra tett javaslatát üdvözlendő, ugyanakkor bátorítan elsősor lépésként értékeli az európai együttműködés szempontjából, mivel a diplomások EU-n belüli foglalkoztatottságára vonatkozó összehasonlítható adatok rendelkezésre állása létfontosságú többek között az európai régiókon belüli és az azok közötti agyelszívás problémájának a kezeléséhez. Ezek az információk azt is lehetővé tennék, hogy az Európai Bizottság politikai ajánlásait egységesen fogalmazza meg, egy holisztikus megközelítés részeként;

2. üdvözli, hogy az Európai Bizottság továbbra is kiemelt figyelmet szentel az oktatás fejlesztési kérdéseinek, mivel az oktatás az egyik olyan történelmi európai vívmány, amely a tagállamok és régiók versenyképességének, valamint az egyének közti esélyegyenlőségnek, a társadalmi mobilitásnak és az európai polgárságnak egyik legfontosabb eszköze;

3. támogatásáról biztosítja az Európai Bizottságot abban a folyamatban, amely – miközben teljes mértékben elismeri a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét – az európai oktatási, képzési és felsőoktatási rendszerek további összeegyeztethetőségét és átjárhatóságát célozhatja. Ilyen értelemben úgy véli, hogy a javasolt fellépés a jelenlegi formájában aligha vet fel szubszidiaritási problémákat, és fontosnak tartja az arányosság elvének tiszteletben tartását annak érdekében, hogy ne alakuljanak ki újabb pénzügyi vagy adminisztratív terhek;

4. üdvözli, hogy az Európai Bizottság közleménye szerint is az Európai Unió állampolgárai közti egyenlő esélyek felé fontos lépés lenne, ha valóban minden fiatal számára lehetőséget teremtenének a kulcskompetenciák teljes körének elsajátítására, amely javaslat elsőként a Régiók Európai Bizottságának „Az ifjúságpolitika terén folytatott európai együttműködés (2010–2018)” tárgyú véleményében jelent meg először;

5. hangsúlyozza, hogy fontos, hogy az oktatási lehetőségekhez való hozzáférést ne a családi jövedelem vagy a tanuló származása és anyanyelve határozza meg, valamint hogy az európai oktatási és felsőoktatási rendszerek középpontjában az egyenlőség álljon, lehetővé téve ezáltal az összes uniós polgár számára a benne lévő potenciál megvalósítását. Üdvözli az Európai Bizottság megközelítését, amely elismeri, hogy növelni kell az oktatási és képzési szektorban a beruházásokat – többek között az iskolai és egyetemi lemorzsolódás kezelése érdekében –, hogy a helyi és regionális önkormányzatok mindenki számára biztosíthassák a tanuláshoz való jogot azoknak az akadályoknak a megszüntetése révén, melyek gátolják a képzések közötti választást és mindenekelőtt az adott képzés elvégzését;

6. kiemeli, hogy a polgári egyetem eszméje csak úgy valósulhat meg, ha az Unió és a tagállamok felsőoktatás-politikájuk kialakítása során megfelelő és valódi egyeztetést folytatnak a helyi és regionális önkormányzatokkal; felkéri az Európai Bizottságot, hogy a bolognai folyamatnak adjon új lendületet, és egyes területeken, mint a diplomák és szakmai végzettségek gyors, adott esetben automatikus elismertetése és megfeleltetése, beleértve a doktori és egyéb tudományos fokozatokat is, tegye meg a szükséges lépéseket;

7. úgy látja, hogy a digitalizáció lehetőséget teremt az oktatási rendszer előtt álló számos kihívás megoldására, ugyanakkor a rendszer korszerűsítésének is alapvető tényezője. Előmozdíthatja többek között:

- az egyéni igényeknek jobban megfelelő és befogadóbb oktatást, különösen a képességek szempontjából vegyes osztályokban,
- a távoktatást, például a legelszigeteltebb vagy legtávolabbi térségek és a legkevésbé elérhető közösségek ellátása érdekében,
- a diákok tanulmányi fejlődésének szemléltetését, a pedagógusok értékelési munkájának elősegítését, valamint az adminisztratív terhek enyhítését;

8. hangsúlyozza, hogy az oktatás és a felsőoktatás modernizációját illetően nem elegendő a célokról beszélni, különös tekintettel arra, hogy jelenleg is folyik az uniós alapok következő programozási időszakra vonatkozó tervezése, és ebben az összefüggésben ki kell állni a kevésbé fejlett régiók oktatási és felsőoktatási infrastruktúrájának és képzési tartalmainak fejlesztését célzó projektek és műveletek kiemelt támogatásáért 2020 után;

9. felhívja a figyelmet arra, hogy a felsőoktatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos – a hátrányos helyzetű, periférius vagy legkülső régiókból származó vagy kisebbségi környezetből érkező diákok számára is biztosítandó – esélyek jobban érvényesíthetők, ha az ugyanezen csoportok számára elérhető közoktatás hatékony és inkluzívabb lesz;

10. rámutat arra, hogy az EU-n belüli utazás és kulturális kapcsolatok (például az Erasmus programon keresztül) gazdagíthatják a diákok oktatásban szerzett tapasztalatait, és segíthetik az uniós polgárság tudatának elmélyítését. Ennek kapcsán emlékeztet arra, hogy a mobilitás terén mindenképpen garantálni kell az esélyegyenlőséget, hogy az egyenlő feltételek mellett, lakóhelyüktől függetlenül elérhető legyen a fiatalok számára;

11. hasznosnak tartaná, ha az adott oktatási szintről magasabb szintre jutást segítő felzárkóztató, kiegészítő képzési formák elterjesztését az erre vonatkozó jó gyakorlatok megfelelően támogatott megosztásával segítenék;

12. újra megfontolásra javasolja azt a tételt, miszerint a felsőoktatási intézmények esetében a finanszírozás eredményorientációját erősíteni kellene, hogy megfelelő módon figyelembe lehessen venni a regionális és helyi jelentőségű egyetemek sajátos problémáit, beleértve a kisebb létszámmal működő kisebbségi felsőoktatást is, ahol a képzés megszűnése jelentős kulturális, közösségi vagy gazdasági kárt okozna;

13. felhívja a figyelmet arra, hogy a felsőoktatás nemzetköziesítése terén további lépésekre van szükség, így különösen a közös európai és nemzetközi mobilitási és csereprogramok, diplomák, az Erasmus csatlakozási folyamatban levő államokra és szomszédos harmadik országokra való kiterjesztése tekintetében, megfelelően ugyanakkor a minőségi követelményeknek is;

14. úgy látja, hogy jelenleg nem állnak rendelkezésre megfelelő források a felsőoktatás előtti oktatási és szakoktatási rendszerek nemzetköziesítéséhez, ezért ezen a téren további uniós, tagállami, valamint helyi és regionális források tervszerű mozgósítását látja szükségesnek;

15. javasolja, hogy amennyiben a jelenlegi felsőoktatási és képzési rendszer esetében a munkapiaci igényeknek és az alkalmazhatóság feltételeinek sok esetben nem megfelelő a végzettség felkészültsége, készségei és képességei, úgy a felsőoktatásban kíséreljék meg az igényvezérelt képzési formák bevezetését, azaz egy hallgató egyszerre több egyetemen is szabadon megválaszthatja a tantárgyakat. Ehhez fontos, hogy minden releváns szereplővel, köztük a helyi munkaadókkal is konzultáljanak, és bevonják őket a folyamatba. E kurzusok elvégzése után a diákok megkaphatják azokat a krediteket, amelyek egyenértékűek a rendes felsőoktatási képzések keretében megszerezhető kreditekkel;

16. támogatja egy olyan duális képzési rendszer előmozdítását, amely erősíti az oktatási és szakmai képzési kínálat, valamint a helyi környezet közötti kapcsolatot, továbbá figyelembe veszi a munkaerőpiac valós szükségleteit az adott kontextusban többek között olyan szervezeti modelleken keresztül, amelyek biztosítják a köz- és magánszereplők közös és kölcsönös felelősségvállalását a közös célok elérése érdekében. Támogatja a munkán alapuló képzési tapasztalatszerzés előmozdítását, például a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket és a gyakornokságokat, mivel ezekkel a piaci kereslethez igazodó kompetenciák fejleszthetők;

17. úgy látja, hogy a felsőoktatási rendszer rugalmasságának érdekében valóban szükséges a rövid képzések elterjesztése, valamint a szakmai szervezetek, kamarák belső képzéseinek, továbbképzéseinek felsőoktatási megfeleltethetősége érdekében is, adott esetben oly módon, hogy ez utóbbiak legalább részben kiválthassák – a megfelelő minőségi követelményeket szem előtt tartva – egy egyetemi szak egy vagy több tárgyának elvégzését;

18. hangsúlyozza, hogy növelni kell a felsőfokú szakképzés szerepét a műszaki főiskolákon és egyetemeken belüli szakmai képzések támogatása révén;

19. megítélése szerint az egyetemi autonómia tiszteletben tartása mellett szükség van az egyetemi előadások és különösen az online kurzusok nyilvános elérhetőségének biztosítására, az „universitas” eszméjének megfelelően;

20. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy bár jelentős kutatások folynak az európai egyetemeken a Horizont 2020 keretén belül vagy tagállami közpénzből finanszírozva, ezeknek eredményei nagyon sok esetben nem férhetők hozzá ingyenesen, vagy legalább a szakmájukat gyakorlók, nem felsőoktatásban dolgozó tanárok, vagy más érdeklődők számára, és ez nagyon csökkenti az európai kutatási-fejlesztési rendszer hatásosságát, ugyanakkor korlátozza a megfelelő forrásokkal nem rendelkező oktatók és oktatásban részt vevők hozzáférését a friss kutatási eredményekhez;

21. egyetért azzal, hogy az oktatásban, a képzésben és a felsőoktatásban dolgozó tanárok és oktatók pedagógiai, pszichológiai és módszertani felkészítése a jövő sikeres oktatásának kulcsfontosságú feltétele, és ezért ezen a dinamikus alakuló területen hangsúlyozottan szükség van a jó gyakorlatok megosztására – melyeket az érintettek az Erasmus program által biztosított mobilitás révén ismerhetnének meg és sajátíthatnának el –, valamint a közös innovációs projektek támogatására, beleértve azokat a kezdeményezéseket is, amelyek a tanár- és oktatóképzéssel valamint -továbbképzéssel foglalkozók képzési tartalmait és tanterveit érintik. Ezenkívül az érintettek technológiai továbbképzése, különösen bizonyos régiókban, szintén hozzájárulhat az oktatás színvonalának emeléséhez, és így a régiók és tagállamok közötti, jelenleg még fennálló teljesítménybeli különbségek megszüntetéséhez;

22. aggódalmát fejezi ki, hogy a brexit miatt sérülhetnek azoknak a végzeteknek, diákoknak és hallgatóknak a jogai, akik az Egyesült Királyságban vesznek részt képzéseken, és ezt a veszélyt nemcsak az Egyesült Királyság várhatóan irányukban megváltozó oktatáspolitikája okozza, hanem képzéseik, végzettségük, diplomáik tagállamokban való elismertetése és megfeleltetése is kockázatot jelent, ami minden tagállamot érint, és éppen ezért közös uniós szintű fellépés indokolt lehet;

23. felkéri az Európai Bizottságot, hogy az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésének összefüggésében a viszonyosság elvének sérelme nélkül, a lehetőségekhez mérten csökkentse a kilépésből adódó olyan járulékos károkat, mint amilyen az Egyesült Királyságban működő felsőoktatási és kutatás-fejlesztési intézményekkel való folyamatos és kiváló együttműködés szintjének esetleges csökkenése, még abban az esetben is, ha ez költségvetési terhet jelent (ésszerű kereteken belül);

24. felhívja a figyelmet arra, hogy egyes kevésbé fejlett régiók demográfiai és képzési negatív spirálba kerülhetnek, lévén, hogy a két folyamat egymást erősíti, ami a versenyképességük további romlásához vezethet, és oktatási rendszerük erősödő leromlásával járhat, ezért olyan szakpolitikai megoldások kidolgozását kéri, amelyek képesek támogatni a diákok és hallgatók mobilitásának javítása mellett a kibocsájtó régióba való visszatérés lehetőségének elősegítését is;

25. úgy látja, hogy itt az ideje annak, hogy az oktatási infrastruktúrába jelentős beruházások történjenek, úgy az élenjáró, mint a kevésbé fejlett régiókban, minden esetben az adott terület sajátosságaihoz igazítva az összehangolt beruházásokat – így különösen megfontolandó az Európai Beruházási Bank és az uniós alapok regionális oktatásfejlesztési kezdeményezések támogatására irányuló tevékenységének növelése;

26. figyelmeztet arra, hogy amennyiben a felsőoktatás, a képzés és a közoktatás rendszereit alárendeljük a hatékonyság, a közvetlen versenyképesség és az azonnali, gyors alkalmazhatóság elvárásainak, úgy veszélybe kerülhet olyan szakmák és tudományágak megléte, amelyek bár nagyon kis számú végzetett igényelnek, azonban közép- és hosszú távon felbecsülhetetlen kárt okozna elvesztésük az európai kultúra, a művészetek, a magas szintű tudományosság vagy a helyi tudások szempontjából;

27. kiemeli, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségek nyelvén működő oktatási, képzési és adott esetben felsőoktatási intézmények esetében törekedni kell arra, hogy elkerülhető legyen a kisebbségi diákok oktatáshoz való hozzáféréseinek korlátozása, valamint olyan rendszereket kell biztosítani, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a bármilyen kisebbségi vagy EU-n belüli migrációs háttérrel rendelkező végzettek a továbbtanulásra és az elhelyezkedésre a többséggel hasonló lehetőséggel rendelkezzenek;

28. elismeri, hogy több tagállamban a vallási oktatási intézmények, csakúgy mint az egyházak és egyházi szervezetek által fenntartott oktatási, képzési és felsőoktatási intézmények hozzájárulnak az európai oktatáshoz és felsőoktatáshoz, ezért nem szabad őket hátrányosan megkülönböztetni, ahogy egyetlen oktatási intézményt sem, amíg azok végrehajtják a nemzeti oktatási kerettantervet. Hangsúlyozza egyben, hogy a világi oktatás a különböző vallások és meggyőződések tiszteletével együtt az európai integráció egyik sarokköve;

29. úgy látja, hogy a migrációs válság, valamint a menekültek, menedékkérők és hasonló szituációban lévő személyek helyzete kezelésének egyik kulcskérdése az érintett személyek képességeinek, készségeinek és diplomáinak megismerése, adott esetben megfeleltetése, ugyanis enélkül nem lehet szó sem oktatási, sem munkapiaci valódi integrációról, ezért ismételten kéri, hogy támogassák a tagállamokat a készségek azonosításában, a nyelvi bevezető kurzusok megszervezésében, a készségek fejlesztésére tett erőfeszítéseikben, és más olyan intézkedéseikben, amelyek a munkaerőpiaci és társadalmi beilleszkedést célozzák. Az is lényeges, hogy azok, akik hazájukban már vettek részt oktatásban, illetve vizsgát tettek, tudásukat haladéktalanul felmérhessék⁽¹⁾. Úgy véli, hogy az érintett regionális és helyi önkormányzatokkal konzultációt kell kezdeni a helyzet hatékony, közös kezelése érdekében, az integráció, az esélyegyenlőség, és az emberi jogok céljainak tiszteletben tartása mellett;

30. kéri, hogy vizsgálják meg, hogyan erősíthető a sport és az egészségnevelés az oktatási rendszeren belül, különös tekintettel az alapszintű oktatási folyamatra, beleértve a tanórán kívüli szervezett programok támogatását is. Fontos, hogy az egészségnevelést holisztikus módon közelítsük meg, a testi és szellemi jólétre egyaránt gondolva, hogy megelőzzük a zaklatásos és erőszakos eseteket az iskolában;

⁽¹⁾ Az RB véleménye: „Új készségekre vonatkozó európai menetrend” (COR-2016-04094).

31. kiemeli, hogy az oktatásnak és a képzésnek hirdetnie kell a toleranciát és az EU alapértékeit, vagyis az emberi méltóság tiszteletben tartását, a szabadságot, a demokráciát, az egyenlőséget, a jogállamiságot, valamint az emberi jogoknak – köztük a kisebbségekhez tartozók jogainak – a tiszteletben tartását, ily módon csökkentve a radikalizáció, a kirekesztés, az idegengyűlölet és a szélsőségesek különböző formái elterjedésének kockázatát;

32. kifejezetten kéri, hogy az egyes régiók közötti szakadék hatékony csökkentésére irányuló összehangolt erőfeszítések keretében biztosítsanak kellő támogatást egyes kevésbé fejlett régiók számára, amellyel azok modernizálni tudják iskolai és felsőoktatásukat a szakképzés fejlesztésének folytatása mellett. Így különösen ügyelni kell arra, hogy egyes kevésbé fejlett régiók munkapiaca jelenleg nagyrészt szakképzést végzettek alkalmazására képes, és amennyiben a szakképzés fejlesztése itt kikerül a prioritások közül, úgy az adott térség gazdasági és társadalmi helyzete tovább romlana;

33. egyetért azzal, hogy az oktatás, a képzés és a felsőoktatás területén a többszintű kormányzás eszközeinek elterjesztése, valamint indokolt esetben a tagállamon belüli decentralizáció, továbbá az egyes régiók – különösen a határ menti vagy hasonló tulajdonságokkal rendelkező régiók – közti együttműködések és partnerségek megfelelő utat jelenthetnek az oktatás és a felsőoktatás modernizációjának hatékony tervezése és végrehajtása szempontjából;

34. felkéri az Európai Bizottságot, hogy az oktatás és a felsőoktatás fejlesztéséről és modernizálásáról szóló szakpolitika-alkotási folyamatában tekintsen partnerként a Régiók Európai Bizottságára, és a konzultációs folyamatban minél nagyobb mértékben támaszkodjon a helyi és regionális önkormányzatokra, egyrészt mint érdekelt felekre, másrészt mint az oktatási rendszer támogatóira, adott esetben fenntartóira.

Kelt Brüsszelben, 2017. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A közszférán belüli innováció digitális megoldásokkal történő előmozdítása helyi és regionális szemszögből

(2018/C 164/06)

Előadó: Frank CECCONI (FR/ALDE), Île-de-France régió közgyűlésének tagja

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. megállapítja, hogy a közszféra kulcsfontosságú gazdasági szerepet tölt be mint szabályozó, szolgáltató és munkaadó, és hogy a változó világban a közszférának is változnia kell, hogy igazodjon a társadalom elvárásaihoz;
2. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok, a mindennapos szolgáltatások polgárok számára történő közvetlen nyújtásáért felelős polgárközeli közigazgatási szervek döntő szerepet játszanak a közszolgálat korszerűsítésében;
3. hangsúlyozza, hogy a digitális megoldásoknak döntő szerep juthat egy olyan új igazgatási modell kiépítésénél, amely egyszerre átláthatóbb, egyszerűbb, hatékonyabb és inkluzívabb, és ezáltal jobban összhangban áll a felhasználók kívánalmaival;
4. emlékeztet arra, hogy az Európai Tanács 2013. októberi ülésén megállapította, hogy a közigazgatások korszerűsítését folytatni kell az e-szolgáltatások (pl. e-egészségügy, e-számlázás, e-közbeszerzés) mihamarabbi bevezetésével, valamint hogy a nyílt adatok óriási potenciált rejtő kiaknázatlan forrást jelentenek;
5. megjegyzi, hogy a polgárok és a vállalkozások továbbra sem használják ki eléggé az elektronikus közszolgáltatásokban rejlő potenciált, és hogy az elektronikus kormányzat az Unió különböző tagállamaiban és régióiban nem egyformán fejlett;
6. úgy véli, hogy a közszféra digitális megoldásokkal történő korszerűsítése új gazdasági perspektívákat nyit meg a vállalkozások előtt, és ezáltal hozzájárul az Unió és tagállamai versenyképességének növeléséhez;
7. rámutat arra, hogy akkor, amikor a legtöbb közigazgatásnak összességében csökkentenie kell kiadásait, az igazgatás digitalizálása módot ad arra, hogy jelentős megtakarítások elérése mellett jobbá váljon a szolgáltatás minősége;
8. következőképpen üdvözli, hogy a Tanács észt elnöksége prioritásnak tekinti a digitális Európa kiépítését és az adatok szabad áramlását, valamint hogy a mindennapi élet megkönnyítése érdekében célul tűzték ki a határokon átnyúló digitális közszolgáltatások fokozatos bevezetését;
9. emlékeztet arra, hogy támogatja, hogy a digitális egységes piac megvalósítása keretében az Európai Bizottság prioritásként kezeli a közszféra digitalizálását, valamint a 2016–2020 közötti időszakra szóló uniós e-kormányzati cselekvési tervet;
10. teljes mértékben osztja az Európai Bizottság által a 2016–2020 közötti időszakra szóló uniós e-kormányzati cselekvési tervben felvázolt jövőképet, amely szerint a közigazgatások és a közintézmények legkésőbb 2020-ra nyitottak, hatékonyak és befogadók lesznek, és az Unió valamennyi polgára és vállalkozása számára felhasználóbarát, személyre szabott és határok nélküli digitális közszolgáltatásokat fognak nyújtani;
11. üdvözli, hogy megfigyelői státuszt kínáltak fel számára a 2016–2020 közötti időszakra szóló e-kormányzati cselekvési terv irányítóbizottságában, és javasolja, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak a közszféra korszerűsítésében betöltött szerepére tekintettel tagsága váljon teljes jogú tagsággá;

12. emlékeztet arra, hogy szívügye, hogy a helyi és regionális önkormányzatok részt vegyenek az e célt szolgáló intézkedések és eszközök kidolgozásában, és ne csupán azok végrehajtásában;

13. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok Unió-szerte hatalmas innovációs és kísérletezési képességről tesznek tanúbizonyságot, különösen az információkhoz való hozzáférés, az energiahatékonyság, a fenntartható mobilitás, a hulladékkezelés, az igazgatás egyszerűsítése, az egészségügy, valamint a biztonság területén;

14. megjegyzi, hogy a közzsférán belüli innováció az RB és a Kutatási és Innovációs Főigazgatóság által közösen működtetett tudáscsereplatform idei két kiemelt témájának egyike. E tevékenység természetes eredménye volna, ha önként jelentkező városoknak és régióknak úttörőszerepet adnának a közigazgatás innovatív megújítása és az innovatív közbeszerzések kidolgozása területén, gondoskodva arról, hogy a helyes gyakorlatok hatékonyan terjedjenek. Az úttörő városok és régiók segítségével, az Európai Bizottsággal együttműködésben hatékonyabb szolgáltatásnyújtást lehetne megvalósítani és méretgazdaságossági előnyöket lehetne elérni az EU egész területén;

Jövőkép és alapelvek

15. véleménye szerint a közigazgatások feladata a közzsférán belüli és kívüli innovációnak egyaránt kedvező ökoszisztémák felépítése;

16. rámutat a nyitott közigazgatás fontosságára, amely biztonságos módon hozzáférést biztosít az adataihoz és a szolgáltatásaihoz, javítva az átláthatóságot és a hatékonyságot, és egyetért azzal az elvvel, amely szerint a közigazgatásoknak átlátható és inkluzív módon meg kell osztaniuk információikat egymás között, valamint a polgárokkal és a vállalkozásokkal;

17. ismételten hangsúlyozza, hogy támogatja az „alapértelmezésben digitális szolgáltatások” elvét – beleértve annak határokon átnyúló dimenzióját – a közigazgatások által nyújtott szolgáltatások vonatkozásában, amennyiben azt a digitális társadalmi befogadás biztosítására irányuló intézkedések kísérik⁽¹⁾;

18. támogatja az egyszeri adatszolgáltatás elvét, amely azt jelenti, hogy a közigazgatások ugyanazt az információt csak egyszer kérik a polgároktól és a vállalkozásoktól. Ez a megközelítésmód lehetővé tenné a polgárok, a vállalkozások és a közigazgatás közötti kapcsolatok egyszerűsítését;

19. támogatja az „átjárhatóság mint alapkövetelmény” elvét, és azt kulcsfontosságú tényezőnek tartja a digitális társadalom nyújtotta lehetőségek kihasználásában;

20. támogatja az „együttes tervezés” elvét⁽²⁾ és a felhasználók egyre nagyobb mértékű bevonását a közszolgáltatások átalakításának egész folyamatába. Ez egyébiránt összhangban van az RB azon javaslatával is, hogy alkalmazzák az „együttes tervezés” elvét annak biztosítása érdekében, hogy a következő uniós kutatási és innovációs programot a területek teljeskörű bevonásával dolgozzák ki⁽³⁾;

21. ezért üdvözlí a jogi keretnek az általános adatvédelmi rendelet révén történő harmonizálását, amely az arányosság elvének megfelelően lehetővé teszi a személyes adatok kezelése tekintetében a természetes személyek védelméhez fűződő alapvető jog és valamennyi egyéb vonatkozó alapvető jog összeegyeztetését, és rámutat arra, hogy a személyes adatok védelmének Unión belüli töredezett végrehajtása jogbizonytalanságot eredményez, amely károsan hat az adatok Unió-szerte történő szabad áramlására. Új lehetőségeket kínál az észtl elnökség ideje alatt végzett „MyData” fejlesztési projekt, melyben emberközpontú szemlélettel javítják a személyes adatok kezelését;

22. kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok – különösen a határ mentiek – kulcsszerepet játszhatnak a megfelelő, hatékony és folyamatos határokon átnyúló szolgáltatások felmérésében, kikísérletezésében és fejlesztésében;

23. hangsúlyozza, hogy a magánszektornak szerepet kell játszania egy átfogó megközelítés átültetésében. Az innováció lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy egyszerűsített eljárások révén számos állami és magánszolgáltatáshoz hozzáférjenek. Következésképpen a magánszektor az innováció tekintetében teljes értékű szereplőnek és a közigazgatások partnerének kell tekinteni;

⁽¹⁾ Az RB véleménye: „E-kormányzati cselekvési terv 2016–2020” (COR-2016-02882).

⁽²⁾ <https://www.oecd.org/governance/observatory-public-sector-innovation/blog/page/citizenpoweredcitiesco-producingbetterpublicserviceswithcitizens.htm>.

⁽³⁾ Az RB véleménye: „A Horizont 2020 helyi és regionális vetülete és az új kutatási és innovációs keretprogram” (COR-2017-00854).

24. rámutat arra, hogy a gazdaság digitalizálása – mivel új fogyasztási, munkavégzési és hálózatépítési szokásokat von maga után – új elvárásokat támaszt a lakosság részéről a közszolgáltatásokkal szemben. Ebben az összefüggésben a közszférán belüli innováció és az e-kormányzat jobb kihasználása arra is lehetőséget nyújt, hogy hatékonyabban lehessen ezekre az elvárásokra reagálni, különösen a közösségi gazdaság fejlesztése és az olyan kapcsolódó témák tekintetében, mint a nyilvántartásba vételi eljárások és az adóügyi és foglalkoztatási kérdések;

A. Strukturális dimenzió

25. úgy véli, hogy a digitális társadalmi befogadás erősítése és a digitális szolgáltatások bővítése kiemelt feladat, amely a digitális egységes piac kihívásához társul, és egyaránt magában foglalja a megfizethető árakon elérhető, megbízható és nagy teljesítményű hálózatokkal még le nem fedett térségek számának csökkentését. Emellett intézkedéseket kell kidolgozni a digitális együttműködési hálózatok kiépítésének támogatására és tartalmuk fejlesztésére;

26. véleménye szerint a közigazgatásoknak – csakúgy, mint valamennyi, bizalmas adatokat kezelő szervezetnek – szisztematikusan gondoskodniuk kell az adatok minőségéről és a biztonságról. Tekintettel arra, hogy milyen jelentős károkat okozhat a számítógépes kalózkodás, az informatikai támadás és a számítógépes terrorizmus, bizonyos helyzetekben olyan megoldásokat kell előírni, amelyek nyomán az adatok, illetve a rendszer egésze fizikailag elkülönülnek az internetről;

27. kiemeli, hogy az Európai Bizottságnak fontos szerepe van az átjárhatósághoz és a harmonizációhoz szükséges alapvető feltételek megteremtésében, ami lehetővé teszi a fenti elvek alapjául szolgáló információmegosztást;

28. rámutat arra, hogy a digitális megoldásokra támaszkodva határokon átnyúló közszolgáltatásokat kell kiépíteni, és ezzel összefüggésben érdeklődéssel fogadja a különböző közigazgatási szervek közötti átjárhatóság javítására szolgáló kezdeményezéseket, valamint az elektronikus azonosításhoz és aláíráshoz hasonló megoldások kifejlesztését;

29. átfogó megközelítést szorgalmaz a digitális infrastruktúra fejlesztése tekintetében, amelynek keretében a különböző közigazgatási szervek lehetőség szerint interoperábilis megoldásokkal működnek és egyetlen közös technikai alapon osztoznak, a saját szükségleteiknek megfelelő alkalmazások kifejlesztése mellett. Ez a megközelítésmód, amely lehetővé tenné, hogy ne kelljen minden egyes szolgáltatásnak saját infrastruktúrát kifejleszteni, csökkentené a költségeket, és emellett javítaná a hatékonyságot. Másrészt ez a megközelítésmód hozzájárulna az egységes piac területi töredezettségének megelőzéséhez;

30. ennek kapcsán ezért megismétli elvárását, hogy a szélessávú internetszolgáltatás fejlesztését célzó projekteket általános gazdasági érdekű szolgáltatásként ismerjék el⁽⁴⁾;

31. támogatja azon kezdeményezéseket, amelyekkel javítható a polgárok és a vállalkozások közszolgáltatásokhoz való hozzáférése. Véleménye szerint az egyszerűsítést és a felhasználói igényekre való összpontosítást kell minden kezdeményezés vezérelvévé tenni;

B. Az emberi dimenzió

32. úgy véli, hogy ahhoz, hogy a közszféra valóban innovatívvá váljon, mélyreható változásokra van szükség a szervezeti kultúrában, és rámutat a különböző közszolgáltatások képviselőinek mint az innováció katalizátorainak lehetséges szerepére;

33. kíváncsún tartja, hogy a köztisztviselők új digitális megoldások területén történő továbbképzése a helyi és a nemzeti közigazgatásban egyaránt prioritássá váljon, és szorgalmazza az átláthatóság, a kommunikáció és a tapasztalatcsere kultúrájának a közigazgatási szerveken belüli terjesztését;

34. magas szintű, adott esetben a felhasználók bevonásával működő multidiszciplináris csoportok felállítására hív fel a különböző közigazgatási szerveken belül, amelyek feladata az lenne, hogy innovatív megoldásokat terjesszenek elő a közszféra döntéshozói számára;

35. véleménye szerint az e-kormányzatban rejlő potenciál maradéktalan kiaknázásához mindenekelőtt törekedni kell a bizalom kiépítésére a polgárok és a vállalkozások körében az általuk szolgáltatandó adatok felhasználása vonatkozásában, és ehhez a bizalomhoz szükség van bizonyos adatok nagyon magas szinten harmonizált védelmére. Ezzel összefüggésben érdeklődéssel nyugtázza, hogy ez a bizalom nő, ha a polgároknak és a vállalkozásoknak joguk van ellenőrizni az adataik közigazgatási szervek általi felhasználását;

⁽⁴⁾ Az RB véleménye: „Az európai számításfelhő-kezdemenyezés és ikt-szabványosítási prioritások a digitális egységes piac érdekében” (COR-2016-02880).

36. úgy véli, hogy a közigazgatás digitális megoldások révén történő korszerűsítésének lehetővé kell tennie a polgárok közsférabeli döntéshozatalban való részvételének javítását is, és hogy ennek a helyi demokrácia szempontjából különösen fontos kihívásnak a vonatkozásában egyedi kezdeményezésekre van szükség;

37. hangsúlyozza ezért a közigazgatási eljárások „együttes tervezése” elvének fontosságát, amelynek keretében a felhasználókat bevonják a közszolgáltatások megtervezésébe és kidolgozásába. A hatóságok, a polgárok és a vállalkozások közötti együttműködés ezen új módja lehetővé teszi a felhasználói igények kielégítését, valamint a polgárok készségeinek és képességeinek azonosítását és összhangba hozatalát, hogy ezáltal együtt lehessen működni és javítani lehessen a nyújtott szolgáltatás minőségét. Javasolja az OECD eszköztárához hasonló, meglévő eszközök alkalmazását, valamint helyi és regionális szintű előmozdítását;

38. a városok és a régiók által kezdeményezett innováció felgyorsítása érdekében javasolja az európai innovációs pólusok hatékony hálózati együttműködésének fejlesztését;

39. úgy véli, hogy a közigazgatás digitalizálásához iskolázottsági szinttől, életkortól, esetleges fogyatékonyságtól és Európán belüli tartózkodási helytől függetlenül szavatolni kell valamennyi polgár digitális technológiához való hozzáférést;

40. hangsúlyozza, hogy a polgárok és a vállalkozások – különösen a kkv-k – digitális közszolgáltatások használatával kapcsolatos tudatosságának növelése és képzése döntő fontosságú lesz a közsféra digitális átalakulásának elfogadottsága szempontjából, különösen az e technológiáktól legtávolabb álló csoportok körében;

41. úgy véli továbbá, hogy a gondolkodásmód megváltoztatásának alapja az oktatás és a képzés, ezért támogatja az iskolai informatikai tanfolyamok előmozdítását, lehetővé téve ezáltal, hogy a felnövekvő nemzedékek élvezhessék egy valódi digitális kultúra előnyeit, amelynek révén a jövőbeni tudásalapú társadalom aktív tagjaivá válhatnak. Az egész életen át tartó tanulás megfelelő struktúráinak a felnőttek minden korosztálya számára lehetővé kell tenniük a digitális készségek elsajátítását, illetve fejlesztését;

A fokozott együttműködés előnyei

42. rámutat arra, hogy a közsférabeli innovációt elősegítheti a közigazgatások közötti és a határokon átnyúló együttműködés és a bevált gyakorlatok cseréje;

43. érdeklődéssel fogadja azon kísérleteket, amelyek célja az adatok hatóságok közötti cseréje az Észtország és Finnország közötti kísérleti projekt⁽⁵⁾ mintájára, és javasolja az effajta együttműködések támogatását a régióközi együttműködések keretében;

44. javasolja olyan kezdeményezések kidolgozását, amelyek lehetővé teszik a helyi és regionális önkormányzatok által végzett innováció számbavételét, a tapasztalatcserét és a bevált gyakorlatok terjesztését;

45. kiemeli annak jelentőségét, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat szorosan bevonják minden olyan politikába, amelynek célja a közsférabeli innováció digitális megoldások révén történő ösztönzése;

Ajánlások

46. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak kulcsszerepet kell játszaniuk a közsféra korszerűsítésében;

47. üdvözlí, hogy a Régiók Bizottságát bevonják a meglévő platformokba, köztük a 2016–2020 közötti időszakra szóló e-kormányzati cselekvési terv irányítóbizottságába. Ugyanakkor úgy véli, hogy a Régiók Bizottsága erőteljesebben hozzá tudna járulni a közsférabeli innováció előmozdításához, ha az irányítóbizottság teljes jogú tagjává válna, valamint ha partnerség jönne létre a közsférabeli innovációt vizsgáló OECD-megfigyelőközponttal;

48. emellett partnerségi viszony kialakítását javasolja a Régiók Bizottsága és a Nyílt Kormányzati Együttműködés között;

49. konkrét mutatók kidolgozását javasolja, amelyek lehetővé teszik a közigazgatások megbízható összehasonlítását a digitális megoldások iránti nyitottságuk vonatkozásában;

⁽⁵⁾ Észtország és Finnország jelenleg fokozza az együttműködést az X-Road fejlesztése érdekében, mely egy a tagok közötti közvetlen és biztonságos adatcserét biztosító rendszer. A két ország által nemrégiben létrehozott és közösen megvalósított Nordic Institute for Interoperability Solutions kulcsszerepet fog játszani az X-Road interoperabilitási platform továbbfejlesztésében (http://vm.fi/en/article/-/asset_publisher/suomi-ja-viro-perustavat-yhteisen-instituutin-kehittamaan-x-road-teknologiaa).

50. arra ösztönzi a közzsférát, hogy törekedjen a felhasználói igényeket középpontba állító innovációra, és csatlakozzon olyan elvekhez, mint a digitális szolgáltatások valamennyi polgár és vállalkozás általi megkülönböztetésmentes elérhetősége; a bizalmas adatok magas szintű védelme; az „alapértelmezésben digitális szolgáltatások”; az egyszeri adatszolgáltatás; valamint az együttes tervezés és az átjárhatóság;
51. azt ajánlja, hogy önként jelentkező városoknak és régióknak adjanak úttörőszerepet a közigazgatás innovatív megújítása és az innovatív közbeszerzések kidolgozása területén, hogy ezek segítségével hatékonyabb szolgáltatásnyújtást lehessen megvalósítani és méretgazdaságossági előnyöket lehessen elérni egész Európában;
52. támogatja az Európai Parlament Európai Bizottsághoz intézett felhívását az e területen történő példamutatásával kapcsolatban;
53. javasolja, hogy hozzanak létre egy olyan eseményt, mely rendszeres időközönként lehetővé teszi a helyi és regionális önkormányzatok által a digitális megoldásokon keresztül az innováció terén kidolgozott bevált gyakorlatok előmozdítását.

Kelt Brüsszelben, 2017. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az intézményesítettség csökkentése az ellátórendszerekben helyi és regionális szinten

(2018/C 164/07)

Előadó: Xamuel Gonzalez Westling (SE/PES), Hofors település képviselő-testületének tagja

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

A fogyatékkal élő személyek jogai

1. örömmel fogadja, hogy felkérést kapott Észtország kormányától arra, hogy véleményt dolgozzon ki „Az intézményesítettség csökkentése az ellátórendszerekben helyi és regionális szinten” tárgykörben. Egy felmérés szerint az EU minden hatodik állampolgára (azaz körülbelül 80 millió fő) valamilyen, az enyhétől a súlyosig terjedő szintű fogyatékossgal él. A 75 év feletti személyek több mint egyharmada szenved valamilyen, a mindennapi életet megnehezítő fogyatékossgtól. Mivel az előrejelzések szerint az elkövetkező években növekedni fog az EU-ban az idősök aránya, ez a szám várhatóan emelkedni fog⁽¹⁾. Az elmúlt 20 év során ugyan jelentősen javult a fogyatékkal élők helyzete és életminősége, az EU legtöbb tagállamában továbbra is tapasztalhatók kisebb-nagyobb hiányosságok a fogyatékkal élők ellátásában és gondozásában, illetve megítélésében. Sajnálatos, de még ma is előfordul, hogy a például fejlődési nehézségekkel és/vagy mentális betegségekkel küzdő személyeknek korlátozottak a jogai arra vonatkozóan, hogy döntéseket hozhassanak saját életükkel kapcsolatban;

2. határozott meggyőződése, hogy a lehető legnagyobb mértékben biztosítani kell a társadalmi integráció és az autonómia esélyét, valamint a választás szabadságának tiszteletben tartását minden fogyatékossgal élő személy számára; emlékeztet ezzel összefüggésben arra, hogy az egészségügyi ellátórendszerek országonként eltérőek, vagyis a közösségi alapú ellátásra való átállásnak a helyi sajátosságok figyelembevételével és az érintett közösségek, valamint az igénybe vevők és családjuk bevonásával kell történnie; hangsúlyozni kívánja, hogy a vélemény célja nem az intézményi ellátás minden körülmények között történő eltörlése vagy elítélése; bár a megoldást nem az intézmények jelentik, alternatív megoldásként figyelembe lehet venni őket; Néhány országban az intézmények nyitottabbak olyan új támogatási formákra, amelyek alkalmazkodnak a változatos helyzetekhez, és a fogyatékossg mértékétől függetlenül mindenki számára maximális esélyt kínálnak a kiteljesedésre. A családok szerepét külön ki kell emelni az ilyen intézmények működésében;

3. megállapítja, hogy az Unió hatásköre a közegészségügy terén az Európai Unió működéséről szóló szerződés 168. cikke értelmében elsősorban a tagállamokban nemzeti, regionális vagy helyi szinten végrehajtott egészségügyi politika kiegészítésére korlátozódik. A szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett az EU feladatai az alábbi területekre terjednek ki:

- az összehangolás támogatása a népegészségügyi helyzet javítása és az emberi megbetegedések elleni védelem érdekében, valamint az emberek testi és szellemi egészségét fenyegető veszélyek okainak megelőzése céljából. Ide tartozik a széles körben terjedő súlyos betegségek elleni küzdelem az azok okaira, terjedésére és megelőzésére vonatkozó kutatások, valamint az egészségügyi tájékoztatás és oktatás által, továbbá a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyek figyelemmel kísérése, az ilyen veszélyek korai előrejelzése és az ezek elleni küzdelem,
- magas szintű minőségi és biztonsági előírások megállapítása az emberi eredetű szervekre és szövetekre vonatkozóan, illetve az állategészségügy, a növényvédelem és a gyógyszerek terén;

4. hangsúlyozza, hogy a 2006-ban elfogadott, a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (CRPD) szemléletváltást jelent a fogyatékossg tekintetében, mivel arra összpontosít, hogy hogyan tud a társadalom és a környezet minél jobban alkalmazkodni a fogyatékkal élő személyek igényeihez, hogy ők is a társadalom teljes jogú tagjai lehessenek, és minél önállóbb életet élhessenek. 2017 novemberéig az EU 28 tagállamából 27 ratifikálta az egyezményt, ezek közül 22 pedig a fakultatív jegyzőkönyvet is⁽²⁾. Az RB minden tagállamnak javasolja az egyezmény és a fakultatív jegyzőkönyv ratifikálását;

⁽¹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-1505_hu.htm?locale=hu.

⁽²⁾ <http://indicators.ohchr.org/>

5. az ENSZ definícióját használja a fogyatékosagra vonatkozóan, amely szerint a fogyatékoság az állandó fizikai, mentális, intellektuális vagy érzékszervi fogyatékosággal élő személyek és az attitűdbeli, illetve a környezeti akadályok kölcsönhatásának következménye, amely gátolja őket a társadalomban való teljes és hatékony, másokkal azonos alapon történő részvételben. A fogyatékoságot okozhatja akut vagy krónikus betegség, veleszületett rendellenesség vagy később szerzett sérülés. Az ilyen betegségek, állapotok és sérülések lehetnek állandó vagy múló természetűek;

Az intézményi ellátásról a közösségi ellátásra való áttérés

6. üdvözlí Vladimir Špidla korábbi biztos kezdeményezését, amelynek keretében egy szakértői csoport segítségével európai útmutatót dolgozott ki az intézményi ellátásról a közösségi ellátásra való áttérésre vonatkozóan⁽³⁾. Az RB ezen útmutató alapján a következő definíciót javasolja az intézményre: „olyan bentlakásos ellátást nyújtó létesítmény, ahol a lakók a tágabb közösségtől elszigeteltek és/vagy együttélésre kényszerülnek; a lakók nem rendelkeznek megfelelő irányítással saját életük és az őket érintő döntések felett; valamint a szervezet saját előírásai általában előnyt élveznek a bentlakók egyéni szükségleteivel szemben”. Az útmutatót azzal a céllal dolgozták ki, hogy segítséget nyújtsanak a tagállamoknak az intézményi ellátásról a közösségi ellátásra való áttérésben. Az intézményesítettség csökkentését korábban végrehajtó országokból származó tapasztalatok alapján az előrelépéshez fontosak a következők: közös stratégia és jövőkép; az igénybe vevők és a hozzátartozók bevonása; a különböző szinteken jelen lévő érdekelt felek általános felelősségvállalása; vezetői készségek, valamint folyamattámogatás. Az RB úgy véli, hogy az útmutató hasznos támogatást nyújt az intézményi ellátásról a közösségi ellátásra való áttéréshez, ezért minden tagállamnak javasolja annak használatát;

7. megjegyzi, hogy az intézményi ellátás is egyre inkább megkérdőjeleződött, és hogy egy sor tudományos tanulmányban kimutatták, hogy a hosszú távú intézményi ellátás az érintettek számára olyan mélyreható negatív következményekkel járhat, mint például a szabadság elvesztése, a megbélyegzés, az önállóság elvesztése és a deperszonalizáció. Negatív hatások az intézményi környezetben dolgozó személyzetet is érik. Ebből kiindulva az az általánosan elfogadott nézet alakult ki, hogy a közösségi alapú ellátás nyitottabb formái részesítendőek előnyben, és a jövőbeli gondozási gyakorlatnak ebbe az irányba kell elmozdulnia. Ezt emelte ki a mentális egészségre irányuló európai cselekvési terv⁽⁴⁾ is. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) Európai Regionális Irodája a tagállamokkal folytatott párbeszéd alapján és velük szoros együttműködésben dolgozta ki a tervet, amelyet a tagállamok is támogatnak. Az RB ismét hangsúlyozza azt is, hogy a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (CRPD) rögzíti „a fogyatékosággal élő személyek egyenlő jogát a közösségben való élethez és másokkal egyenlő szabad döntéshez való jogát”⁽⁵⁾;

8. rámutat, hogy az elmúlt 20 év során az EU számos tagállamában kezdetét vette a nagyobb intézmények és speciális kórházak megszüntetése, és a nyitott, közösségi ellátás előtérbe helyezése. Az EU tagállamaiban azonban még ma is több mint egymillió fogyatékkal élő személy él intézményi keretek között⁽⁶⁾. Az intézményi ellátást nem lehet máról holnapra kivezetni, és azonnal áttérni a nyitott, közösségi ellátásra. Ez egy több évig tartó folyamat, amely a társadalom minden szintjén komoly erőfeszítéseket és intézkedéseket követel, valamint a fogyatékkal élő személyekkel kapcsolatos hozzáállás és a rájuk vonatkozó jogszabályok változása is szükséges hozzá. Az RB rendkívül fontosnak tartja, hogy a közösségen alapuló ellátás kidolgozása az EU valamennyi tagállamában kiemelten fontos kérdéssé váljon, valamint hogy az intézményesítettség csökkentése során tiszteletben tartsák a célcsoportok jogait, és az az érintett személyek számára a lehető legpozitívabb eredménnyel járjon;

9. fontosnak tartja, hogy felhívja a figyelmet arra a veszélyre, hogy a markánsabban közösségi jellegű, nyitottabb ellátási formákra való áttérés során az államok új intézményeket hoznak létre a régiók felváltása céljából. Ez érintheti a társadalom által csak nehezen kielégíthető, különösen nehéz és összetett szükségletekkel rendelkező célcsoportokat, amelyek esetében egyénre szabott megoldások híján kézenfekvő megoldásnak tűnik új, intézményszerű gondozóházak és bentlakásos ápolási szolgáltatások létesítése. Egy ilyen fejlemény egy súlyos válság esetén is bekövetkezhet, gondoljunk csak például a 2015 őszén több uniós tagállamban tapasztalható menekülthullámra. Ebben a helyzetben az elhelyezési szükségleteket fogadóközpontokkal és intézményjellegű létesítményekkel kellett kielégíteni. Az ideiglenesnek gondolt és tervezett megoldások esetében azonban fennáll a veszély, hogy ezek tartóssá válnak, ami hátrányos következményekkel jár az érintettekre nézve;

⁽³⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>.

⁽⁴⁾ <http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/european-mental-health-action-plan-2013-2020-the>.

⁽⁵⁾ A CRPD 19. cikke.

⁽⁶⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>.

A megbélyegzés elleni küzdelem

10. megjegyzi, hogy az EU számos tagállamában vannak hatályban olyan jogszabályok és előírások, amelyek rögzítik, hogy a fogyatékkal élő személyek számára is lehetővé kell tenni, hogy részt vegyenek a társadalmi életben, és a többiekkel azonos módon éljék életüket. Ennek ellenére a társadalomban továbbra is tapasztalható rejtett (és néha nyílt) ellenállás a fogyatékkal élőkkel szemben. A megbélyegzett csoportokat gyakran ellenségesen és félelemmel kezelik, kevésbé értékesnek tartják és tehernek érzik. Számos kutatás kimutatta, hogy a társadalom a mentális betegségekkel élő személyeket is megbélyegzi ⁽⁷⁾, és ez a megbélyegzés a szóban forgó személyek hátrányos megkülönböztetéséhez vezet. Ez például abban nyilvánulhat meg, hogy az érintett személy nem jut megfelelő ellátáshoz, vagy akár ki is taszítja őt a társadalom, ami további romlást idéz elő mentális egészségében. Ez egy ördögi kör, amely súlyosan elmélyülhet, és gyakran nincs kiút belőle. Az intézményesített csökkentése nem pusztán a nagy intézmények megszüntetését és alternatív ellátási formák kidolgozását jelenti. Ennek az előítéletek elleni fellépésről és a sztereotípiák megkérdőjelezéséről, valamint a társadalmi attitűdök megváltoztatásáról is kell szólnia. El kell érni, hogy az emberek ne tárgyként, és az ellátás passzív részeseiként, hanem egyenrangú állampolgárokként lássák a fogyatékkal élőket, akiket az emberi jogok teljes köre megillet. Az RB úgy véli, hogy az intézményesített csökkentésével párhuzamosan a tagállamoknak lépéseket kell tenniük a megbélyegzés és a diszkrimináció ellen is. Ez az ENSZ fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezménye szerint (4–6. cikk) azt jelenti, hogy az államoknak pozitív és proaktív módon fel kell lépniük a megkülönböztetés minden formája ellen és annak érdekében, hogy polgáraik emberi jogai ne sérüljenek. Az RB megjegyzi, hogy az EU-n belül és kívül egyaránt számos olyan megbélyegzés elleni, országos kampányra van példa, amely inspirációul szolgálhat ehhez;

11. felhívja a figyelmet arra, hogy a nyitottabb, közösségi alapú ellátórendszerbe kikerülő betegek szükségleteit megfelelően fel kell mérni. A helyi és regionális önkormányzatoknak gondoskodniuk kell ezen szükségletek kielégítéséről, hogy az igénybe vevőknek ellenőrzésük lehessen a saját életük felett, és valóban választhassanak, valódi döntéseket hozhassanak a tekintetben, hogy hol, kivel és hogyan élnek. A szolgáltatásokat (ideértve a személyes segítségnyújtást) elérhetővé és hozzáférhetővé kell tenni mindenki számára annak biztosítása érdekében, hogy az igénybe vevők integrálódjanak a közösségbe, és minél függetlenebb életet élhessenek;

Kompetenciák és ismeretek

12. figyelmeztet arra, hogy az intézményről a közösségi ellátásra való áttéréshez a személyzet és kompetenciáik tekintetében is paradigmaváltásra van szükség. Korábban az egészségügyi ismeretekre, valamint az ezekhez kapcsolódó hivatásokra volt nagy szükség, míg a közösségi ellátás esetében a szociális és pedagógiai kompetenciákra tevődik át a hangsúly. Az RB rendkívül fontosnak tartja, hogy az ellátást igénylő személyeket támogató dolgozók megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek feladatuk ellátásához (lásd a CRPD 4. cikkét). A megfelelő kompetenciával rendelkező személyzet nem csak az átmenetet képes felgyorsítani, de megakadályozza új intézmények létrehozását is. Számos országban problémát jelent a megfelelő iskolai végzettséggel rendelkező személyzet hiánya. A megfelelő kompetenciákkal bíró személyzet elérhetőségét megkönnyítheti a nemzetközi együttműködés, illetve a kompetenciák cseréje. Az RB az átmenet megkönnyítése érdekében javasolja szakmai csereprogramok, valamint új, egyetemi és középiskolai szintű képzések bevezetését. A képzett személyek rendelkezésre állásának garantálásához tervezés és koordináció szükséges. Az RB rendkívül fontosnak tartja, hogy az újonnan képzett és átképzett személyeknek szóló képzések tartalmazzák a következő ismereteket: emberi jogok, hogyan élnek a fogyatékkal élők, milyen az élet az intézményekben, valamint az arra vonatkozó ismeretek, hogy az érintett személyeket bevonják azokba a folyamatokba, melyek által számukra megfelelő segítséghez juthatnak. Azok számára, akik egész életüket egy intézményben töltötték, nem lesz könnyű megszokni, hogy saját lakásban lakhatnak, és saját döntéseket kell hozniuk. A társadalomhoz való alkalmazkodás folyamata az érintett személyek számára magában hordozza az elszigetelődés és/vagy az elidegenedés kockázatát. Rendkívül fontos, hogy ezeket a személyeket olyan hozzáértő személyzet óvja és támogassa, akik minden felmerülő igényre tudnak megoldást biztosítani. Az ezen a területen folyó kutatás és a megszerzett ismeretek szintje biztatóan alakul, különös tekintettel a pszichiátriai és neuropszichiátriai betegségekre. A tudás- és empirikus alapú eljárások rendelkezésre állása és alkalmazhatósága javult, mégpedig nemcsak az orvosi és pszichológiai kezelések tekintetében, hanem a pszichoszociális támogatás és a kognitív segédeszközök terén is. Svédországban például az egészségügyi és jóléti központi hivatal (Socialstyrelsen) néhány éve nemzeti iránymutatásokat adott ki több kategóriára is, többek között a skizofréniára és a skizofrén jellegű betegségekre vonatkozóan ⁽⁸⁾. Ezek az iránymutatások alapvető ajánlásokat tartalmaznak az egészségügyi és szociális ellátási szolgáltatások empirikus alapú eljárásaira vonatkozóan. A svéd egészségügyi és jóléti központi hivatal ezenkívül munkamódszereket és általános ajánlásokat tartalmazó iránymutatást is közzétett a különféle fogyatékkal élővel foglalkozó személyzet és munkaadók számára előírt ismeretek és képesítések tekintetében ⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾;

⁽⁷⁾ <http://www.nspsh.se/projekt/projektet-din-ratt/>.
<http://bringchange2mind.org/>.

⁽⁸⁾ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2017/2017-10-34/>.

⁽⁹⁾ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-3-19>.

⁽¹⁰⁾ <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18607/2012-2-17.pdf>.

Gyermekek és fiatalok

13. üdvözlí, hogy az EU külügyminiszterei elfogadták a gyermekek jogainak előmozdítására és védelmére vonatkozó átdolgozott iránymutatásokat. Az RB úgy véli, hogy a hatályban lévő ENSZ-egyezmények értelmében valamennyi EU-tagállam köteles támogatni azt az elvet, hogy minden gyermek családban nőhessen fel. A kutatások szerint az intézményekben nevelkedő gyermekek rosszabbul fejlődnek, mint azok, akik családjuk körében nőnek fel, illetve az iskolába járás terén is kevesebb jogot és lehetőséget élvezhetnek, mint más gyermekek. Az is bebizonyosodott, hogy ezek a gyermekek az intézeti élet következtében gyakrabban küzdenek viselkedési problémákkal, illetve nehezebben illeszkednek be a társadalomba. Az intézeti gyermekek gyakran ingerszegény környezetben élnek, amit sokszor önpusztító és problémákat okozó viselkedéssel kompenzálnak. A gyermekek pozitív fejlődéséhez stabil környezet és melegség szükséges. Az RB minden EU-tagállamnak azt javasolja, hogy otthonukban vagy annak közelében biztosítsa a szükséges segítséget és támogatást a fogyatékkal élő gyermekek és szüleik számára. Fontos, hogy a szülők segítséget kapjanak, és képzésben részesüljenek gyermekük fogyatékoságával kapcsolatban, illetve hogy a társadalom/helyi közösség is támogassa őket szülői feladatuk ellátásában. Amennyiben a szülők fogyatékkal élő gyermekük/gyermekük ellátása érdekében a megszokottnál kevesebbet tudnak dolgozni, a pénzügyi támogatás is komoly segítséget jelent;

14. úgy véli, hogy a fogyatékkal élő gyermekeket és fiatalokat ugyanolyan jogok és kötelezettségek illetik meg az iskolába járást és a tanulást illetően, mint a többiek. Fontos, hogy az iskolák is teljesíteni tudják az ilyen gyermekek igényeit, hiszen ellenkező esetben itt is elszigetelődhetnek, nem csak az intézményekben. A helyi és regionális önkormányzatoknak növelniük kellene az iskolák költségvetését, hogy megoldódjon a megfelelő létesítmények hiányának problémája, és kiemelt hangsúlyt kaphasson az akadálymentesség és az univerzális tervezés. Programokat kell indítani annak érdekében, hogy felhívják a figyelmet a fogyatékosokra az iskolai dolgozók és a gyermekek körében, illetve megfelelő képzést biztosítsanak a tanároknak az inkluzív módszerekről, és ösztönözzék őket a fogyatékosokkal élő gyermekekkel való foglalkozásra. A teljes integráció érdekében a hozzáállás és az előítéletek problémáját is meg kell oldani;

Gondnokság és részleges gondnokság

15. felhívja a figyelmet arra, hogy a fogyatékkal és/vagy mentális betegséggel élő uniós polgárok jelentős része áll gondnokság (plenary guardianship) vagy részleges gondnokság (partial guardianship) alatt. Elismeri, hogy részleges gondnokság révén megvédhetők az érintett érdekei, és az érintettek megóvhatók az e nélkül elszenvedett esetleges visszaélésektől. Aggodalmát fejezi ki azonban amiatt, hogy a gondnokság alá helyezés gyakorlatilag az összes törvényesen biztosított jog elvesztésével jár. Ilyenkor az ember életére vonatkozó döntések legnagyobb részét egy jogi képviselő hozza meg. Számos felnőtt akarata ellenére helyez el intézményben a törvényesen kijelölt képviselője. Az RB azt javasolja a tagállamoknak, hogy lehetőség szerint csökkentsék a gondnokság alkalmazását, és a döntéshozatalba vonják be az igénybe vevőket, családjukat, az érintettek jogainak védelmével foglalkozó szervezeteket és a szakembereket. A jogképességre vonatkozó jogszabályok felülvizsgálatának magában kell foglalnia a részvételen alapuló döntéshozatal szükségességét és a célcsoport jogainak megerősítését;

Az igénybe vevők bevonása és részvétele

16. rendkívül fontosnak tartja, hogy a fogyatékkal élő személyek számára törvények biztosítsák, hogy támogatás mellett maguk hozhassák meg az őket, a mindennapi életüket és a helyi szolgáltatások kialakítását érintő döntéseket. Fontos az is, hogy az információkat a célcsoport igényeinek megfelelően alakítsák ki. Az érintetteket és családjukat képviselő szervezetek véleményének meghallgatása, valamint az ilyen csoportokkal való együttműködés megkönnyítheti az igénybe vevők bevonását és részvételét. Az igénybe vevők ismeretei és tapasztalatai fontos kompetenciát jelentenek, amelyet érdemes felhasználni. Az RB javasolja, hogy a tagállamok támogassák az igénybe vevőket tömörítő szervezetek létrehozását és e szervezetek munkáját;

Jogszabályok és iránymutatások

17. rendkívül fontosnak tartja, hogy a hatályos jogszabályok és szakpolitikák támogassák a CRPD 4.1. cikkében foglaltak bevezetését. Különös figyelmet kell fordítani a gyermekek jogaira. Az RB továbbá úgy véli, hogy a jogalkotásnak az önálló élet támogatására érdemes összpontosítania, illetve hogy a támogatási lépéseket az egyének kívánságait és igényeit figyelembe véve kell kialakítani;

18. hangsúlyozza azoknak az intézkedéseknek a jelentőségét, melyek célja, hogy a súlyos fogyatékosokkal élőket támogatásban és védelemben részesüljenek szüleik és családtagjaik halála után. Különösen fontosnak tartja, hogy biztosítsák az önmagukért teljeskörű felelősséget vállalni nem képes fogyatékosok támogatását, jóllétét, társadalmi befogadását és minél nagyobb fokú önállóságát, hogy ezek az emberek ne kerüljenek automatikusan intézményi gondozásba;

A nyomon követéshez szükséges adatok és statisztikák

19. úgy látja, hogy a megfelelő adatok hiánya megnehezíti annak nyomon követését, hogy hogyan halad az intézményesítettség csökkentése, és nehezebbé teszi a különböző tagállamok közötti összehasonlító elemzések elvégzését. Az RB ezért javasolja a mutatók meghatározására és kidolgozására irányuló munka előtérbe helyezését, illetve azt, hogy ez a folyamat képezze részét a közösségi ellátásra való áttérést célzó stratégiának és tervezésnek. Az egyénre koncentrált, személyesebb ellátás bevezetésének a kidolgozott szabványokban és mutatókban is tükröződnie kell. Fontos, hogy ezek az érintettek életminőségére és jogaira összpontosítsanak, és ne a technikai jellegű adatokra. Az RB együttműködést javasol a tagállamok között a szabványok és mutatók kidolgozása terén;

Munkavállalás és foglalkoztatás

20. utal a CRPD 27. cikkére, amely alapvető jogként határozza meg a munkához való jogot. Fontos, hogy ezt sem előítéletek, sem az akadálymentesség hiánya ne gátolja. Az RB kiemeli, hogy erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők olyan munkát végezhesenek, amely megfelel saját személyes képességeiknek. Ebből a szempontból rendkívül fontos a megfelelő rehabilitáció, valamint a munkahelyek és a munkakörök újragondolása és adaptálása. A célcsoport jólétének növelése, valamint a megőrzés és elszigetelődés elkerülése érdekében fontos elérni, hogy azok számára, akiknek nem sikerül a rendes munkaerőpiacon bért munkát találniuk, más tevékenységi formát találjanak, ezért is fontosak a védett munka, vállalkozások vagy műhelyek révén létrehozott támogatói struktúrák és szolgáltatások. Ehhez a szociális szakszolgálatok és a munkaerőpiac együttműködése szükséges, olyan munkaerőpiaci integrációs szolgáltatások formájában, amelyek személyre szabott programok bevezetését teszik lehetővé az orientáció, a képzés, a munkaközvetítés, a munkahelymegtartás és a munkahelyi közösségbe való beilleszkedés terén. Az egészségügyi és munkaügyi intézkedésekre inkább befektetésként, semmint kiadásként kell tekinteni. A fizetéssel vagy más formájú javadalmazással járó munka biztosítása nem csupán az elszigeteltséget, de a szegénységet is csökkenti. Az ember számára rendkívül fontos, hogy kapcsolatokat alakítson ki, hogy úgy érezze, hozzájárul a társadalomhoz és valami hasznosat csinál. A munkán keresztül ráadásul a társadalom többi tagja is jobban megismerheti a fogyatékkal élő személyeket, illetve az előttük álló lehetőségeket és nehézségeket;

Gazdasági hatások

21. a közösségi ellátás hosszú távú fenntarthatóságához radikális változtatásra van szükség a közkiadások terén, és az erőforrásokat elsősorban a megelőzésre és a korai beavatkozásra kell összpontosítani. Ezért a közösségi ellátásra való áttérés gazdasági hatásainak elemzése és értékelése kapcsán az RB kiemeli, hogy nem csupán magukat a költségeket kell figyelembe venni, hanem azt is, hogy azokkal egyéni és társadalmi szinten milyen minőségi javulást és hosszú távú hatásokat lehet elérni. Egészség-gazdaságtani kutatások megállapították, hogy a közösségi és a kórházi pszichiátriai ellátás költségei lényegében megegyeznek. Mivel azonban a közösségi ellátás gyakran jobb eredményekkel jár az egyének számára, ezekben az esetekben társadalmi szempontból költséghatékonyabbnak tekinthető. Az egészségre gyakorolt pozitív hatásnak köszönhetően több érintett léphet ki a munkaerőpiacra, ami javítja az ország gazdasági teljesítményét, növeli a társadalmi egyenlőséget, csökkenti a bűnözést, és így az igazságszolgáltatási rendszer leterheltségét is ⁽¹⁾. A gyermekek és fiatalok, valamint szüleik támogatását célzó proaktív, korai intézkedések hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az érintett személyek iskolai végzettséget szerezzenek. Így lehetőségük nyílik továbbtanulni és munkát keresni. Ahhoz, hogy a lakók kiköltözhessenek a nagy intézményekből és speciális kórházakból, meg kell szervezni és létre kell hozni a közösségi ellátáshoz szükséges intézményrendszert. Ez azt jelenti, hogy a közösségi ellátásra való áttérés kezdeti szakaszában általában magasabb költségekkel kell számolni;

Együttműködés és koordináció

22. hangsúlyozza, hogy az intézményesítettség megszüntetése a társadalom számos különböző részétől igényel cselekvést, ezért fontos, hogy rendelkezésre álljanak a szereplők közötti együttműködés feltételei. Ennek érdekében világos és egyértelmű munkamegosztást kell kialakítani, illetve meg kell határozni, hogy milyen területeken és hogyan kell a feleknek együttműködniük. Az alkotmányos helyzet függvényében az adott tagállamokban az önkormányzati és regionális szinten eltérően alakul az egészségügyi és szociális szolgáltatások irányítása és ellenőrzése, illetve megszervezése és végrehajtása. Az olyan országokban, mint Svédország, ahol az önkormányzatok és régiók erős autonómiával rendelkeznek, a közösségi ellátásra való átállás kialakításának felelőssége decentralizált. Ezenkívül az adott tagállam alkotmánya mérvadó annak tekintetében, hogy az RB ajánlásai melyik szinthez szólnak. A nemzeti, önkormányzati és regionális szintek közötti hatáskörmegosztás kérdéséről függetlenül az RB azt a nézetet képviseli, hogy a nemzeti szint támogatása rendkívül fontos, és hogy a tevékenységeket és intézkedéseket össze kell hangolni a különböző szinteken ⁽²⁾;

⁽¹⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>.

⁽²⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>.

Egyenlő ellátás

23. utal a CRPD 25. cikkére, amely előírja, hogy az egészségügyben és az ellátásban dolgozó személyek kötelesek ugyanolyan minőségű szolgáltatást nyújtani a fogyatékkal élők számára, mint mások számára. Az, hogy a fogyatékkal élők elhagyják az intézményeket, ahol egy helyen minden szükséges egészségügyi kompetencia rendelkezésre állt, és saját lakásba költöznek, azzal is jár, hogy az egészségügyi alapellátásban fejleszteni kell a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos kompetenciákat, hogy ez a célcsoport is megfelelő ellátásban részesülhessen. Amennyiben sikerül elérni, hogy a különböző típusú fogyatékkal élő személyek részt vegyenek a társadalmi életben, és a többiek a sokszínű emberiség természetes tagjaiként tekintsenek rájuk, elkerülhető az elszigetelődés, és az ellátás terén is közelebb juthatunk az egyenlőséghez;

24. megjegyzi, hogy az egészségtudomány fejlődésének köszönhetően az emberek várható élettartama egyre nő. Következésképpen a fogyatékossgal élők is egyre idősebbek, míg korábban a megfelelő gondozás hiánya miatt gyakran nem érték meg az idősebb kort. A társadalmi és munkaerőpiaci integrációért felelős szociális szolgálatoknak most már idős fogyatékossgal élőkkel is dolgozniuk kell. Az ilyen szolgálatoknál dolgozó szakemberek felkészületlenek az időskorúak és egyúttal fogyatékossgal élők igényeinek kielégítésével kapcsolatos kérdésekben. Az RB ezért szükségesnek tartja az egészségügyi és szociális munkások képzési követelményeinek kiigazítását, akiknek az uniós előírásoknak megfelelően továbbra is társadalmi integrációt célzó szolgáltatásokat kell nyújtaniuk e célcsoport számára.

Kelt Brüsszelben, 2017. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Vidéki térségek rehabilitációja az „intelligens falvak” segítségével

(2018/C 164/08)

Előadó: Enda Stenson (IE/EA), Leitrim megye tanácsának tagja

SZAKPOLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. üdvözlöi az Európai Bizottságnak az intelligens falvakra irányuló uniós fellépésre vonatkozó kezdeményezését, amely elismeri a célzott fellépések szükségességét a vidéki térségek mint fenntartható életterek és munkavégzési helyek rehabilitációjának támogatása érdekében; megjegyzi, hogy a vidéki jólétnek és a vidéki területek élhetőségének növelése a legsürgősebb feladatok közé tartozik, mivel a kiegyensúlyozottabb területi fejlődés jelentheti a nagyobb mértékű társadalmi-gazdasági és környezeti fenntarthatóság alapját;
2. megjegyzi, hogy az Európai Bizottság dokumentuma, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési biztos, a regionális politikáért felelős biztos és a mobilitáspolitikáért és közlekedésért felelős biztos bevonása szilárd alapot nyújt annak biztosításához, hogy összehangolt és ágazatokon átnyúló megközelítést fogadjanak el e kezdeményezés kidolgozása során;
3. ugyanakkor sajnálatát fejezi ki az előzőleg meglévő kezdeményezéseket egybegyűjtő dokumentumban említett ambícióhiány miatt; ambíciózusabb célok kitűzésére és az intelligens falvakra irányuló olyan célzott és előremutató szakpolitika kidolgozására szólít fel a 2020 utáni időszak vonatkozásában, amely a helyi alapú uniós „intelligens eszközök” teljes tárháza összehangolásának szükségességén alapul;
4. hangsúlyozza, hogy a – többek között a vonatkozó uniós szakpolitikák és finanszírozási csatornák közötti hatékonyabb koordináció és szinergiák figyelembevételére is kiterjedő – hatékonyabb előkészítő munkát most kell elvégezni ahhoz, hogy a következő finanszírozási időszakig bevezethessék az intelligens falvakra vonatkozó fenntartható és hatékony programot, mégpedig egy integrált politika és az intelligens falvakra irányuló támogatási eszköz kidolgozása révén;
5. felhívja a figyelmet a valamennyi kormányzati szinten – a szubszidiaritás és a partnerség elvének tiszteletben tartásával – végzett szoros koordináció fontosságára, alulról felfelé irányuló, területi alapú megoldások meghatározása érdekében. Kiemeli a helyi és regionális önkormányzatok középponti szerepét a szakpolitikai keret végrehajtásában;
6. javasolja, hogy az intelligens falvak fogalmát bővítsék ki az intelligens vidéki térségekre is, és foglalják bele ezt a kezdeményezést az uniós vidékfejlesztési menetrendbe, hogy a szomszédos kistelepülések közötti szinergiákat is előnyben lehessen részesíteni és fejleszteni az intelligens vidéki térségeken;
7. ebben az összefüggésben támogatja a Cork 2.0 nyilatkozatnak a vidékfejlesztési és mezőgazdasági politika megerősítését célzó keretelv kidolgozásában játszott fontos szerepét, és határozottan támogatja a tíz azonosított irányt, köztük annak elismerését, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani a digitális szakadék áthidalására ⁽¹⁾;
8. hangsúlyozza, hogy a vidéki térségek rehabilitációjának megoldást kell nyújtania az elnéptelenedés jelentette hosszú távú kihívásra olyan intézkedések révén, amelyek ösztönzik és támogatják a fenntarthatóságot, a nemzedékek megújulását és a vidéki térségeknek az újonnan érkezők vonzására való képességét;
9. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy gondolja át az egyszerű, könnyen megismételhető és a legkisebb települések számára is hozzáférhető intézkedéseket; az ilyen települések gyakran nem rendelkeznek a szükséges struktúrával ahhoz, hogy könnyedén tudjanak intelligens intézkedéseket végrehajtani;

⁽¹⁾ A 2016-os Cork 2.0 nyilatkozat 3. pontja

10. javasolja, hogy fordítsanak kiemelt figyelmet az olyan vidéki peremterületek problémáinak megoldására, amelyek a széles sávú infrastruktúra hiánya mellett súlyos kihívásokkal szembesülnek a közlekedés és az energiahálózat-összeköttetés tekintetében, és ezért nem férnek hozzá a legfontosabb közszolgáltatásokhoz; úgy véli, hogy „a vidéki térségek szempontjainak figyelembevételére”⁽²⁾ vonatkozó koncepciót bele kell foglalni az intelligens vidéki térségekre irányuló kezdeményezésbe, hogy a vidéki térségekre nézve jelentőséggel bíró átfogóbb szakpolitikai kezdeményezések kidolgozásakor alkalmazzák ezt a megközelítést;

11. hangsúlyozza, hogy a peremterületi határ régiók egyre nagyobb nehézségekkel szembesülnek, valamint hogy a határokon átnyúló együttműködési lehetőségek és programok megerősítésére van szükség a kihívások kezeléséhez;

A digitális szakadék szűkítése

12. hangsúlyozza, hogy digitális szolgáltatások nyújtásához és a globalizált gazdaságban történő megfelelő működésre való képességhez gyors és megbízható széles sávú kapcsolatok szükségesek. Az információs és kommunikációs technológiai (ikt) infrastruktúra ezért meghatározó tényezőzt jelent az Unió régióinak fejlesztési potenciálja szempontjából;

13. ezért megismétli, hogy törekedni kell arra, hogy az Unió egész területén ugyanolyan nagy sebességű telekommunikációs hálózati kapacitást biztosítsanak a vidéki térségek versenyképességének és gazdasági növekedésének elengedhetetlen előfeltételként, összhangban a 2020-as európai digitális menetrendben⁽³⁾ foglalt célkitűzésekkel;

14. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a haladás mértéke továbbra sem kielégítő és egyenletlen, valamint hogy továbbra is egyenlőtlenségek tapasztalhatók, különösen a városi és vidéki térségek között. A nehézség mértékét jól szemlélteti a tény, hogy a helyhez kötött széles sávú hálózatok 2012-ben 9,1 millió uniós háztartást nem fedtek le, és e háztartások 90 %-a vidéki térségekben található⁽⁴⁾;

15. megjegyzi, hogy az uniós szintű cél szerint 30 Mbps-nál gyorsabb kapcsolatot kell elérni 2020-ig Európa-szerte, többek között a vidéki és az elszigetelt térségekben is. Ez azonban csak egy uniós átlag, amelytől a különböző országokban és területeken nagymértékben eltérhet a sebesség, főként a vidéki és legtávolabbi területeken, ahol – még a gazdaságilag fejlett tagállamokban is – nem ritka a 10 Mbps körüli sebesség. Ez az általános norma egy tipikus háztartás esetében a legnépszerűbb online szolgáltatások igénybevételéhez. Az elegendő sávszélesség hiánya napjainkban komoly kihívást jelent a területi kohézióra nézve; felszólítja az Európai Bizottságot, hogy fokozza a nagy sebességű internet vidéki térségekben történő fejlesztése terén tett erőfeszítéseit olyan elérhető finanszírozási modellek révén, amelyek nem korlátozzák egyes tagállamok hozzáférést a széles sávú hálózatokba történő befektetések finanszírozásához, és támogatják a széles sávú hálózatokba történő befektetések finanszírozásához való hozzáférést a kis léptékű projektek esetében; ezenkívül kéri, hogy rendeljenek célzott forrásokat a széles sávú hálózat vidéki területeken való fejlesztésére, és hogy ezeket a forrásokat ne lehessen más intézkedésekre felhasználni;

16. az intelligens falvakra irányuló kezdeményezés ígéretének teljesítése érdekében határozottan javasolja, hogy uniós és adott esetben nemzeti szinten ismerjék el az internet-hozzáférést mint közérdekű szolgáltatást, meghatározva a szélessáv minimális elfogadható szabványait, amelyek a megbízható internet-hozzáférés biztosítása mellett megakadályozhatják, hogy a jövőben (többek között a részvetetkes telefonhálózat lekapcsolása és a 4G utódjának bevezetése esetén) módosuljon a szolgáltatásnyújtás, valamint annak érdekében, hogy biztosítva legyen a segélyhívó szolgáltatás, különösen a digitális szempontból távoli közösségekben, amint az Svájc és Finnország esetében már megtörtént, ahol a hozzáférés egészen az „utolsó mérföldig” garantált. Ezt legalábbis előzetes feltételként kellene előírni az „intelligens falvak” részére nyújtott valamennyi finanszírozás esetében;

17. felhívja a figyelmet az intelligens falvakra irányuló kezdeményezésekkel kapcsolatos technológia fejlődésének fontosságára; ehhez nyílt szabványokat kell használni, ami elősegíti a közigazgatási szervek és a vállalkozások közti együttműködést, a kialakított megoldások újrafelhasználását, valamint a köztük lévő átjárhatóságot;

18. támogatja a különböző korosztályoknak nyújtandó képzést a digitális technológiák használatáról, valamint a képzés célközönséghez való igazítását bizonyos helyi és egyéb szintű közszolgáltatások digitalizációja (okmányigénylés, adóbevallások, elektronikus számlák, nyomon követhetőség, KAP stb.) fényében; másrészt rávilágít a digitális jártassághoz való jogra, amellyel garantálható, hogy minden uniós polgár hozzáférjen az alapvető feladatok új digitális környezetben való ellátására irányuló, említett képzéshez, és kéri, hogy erre a képzésre fordítsanak forrásokat az európai strukturális és beruházási alapokból;

⁽²⁾ A vidéki térségek szempontjainak figyelembevétele: valamennyi szakpolitika és program kidolgozása és végrehajtása során annak biztosítása, hogy a vidéki emberek, közösségek és vállalkozások igényeit és érdekeit kellőképpen figyelembe vegyék. A központi kormányzat számára a vidéki térségek szempontjainak figyelembevétele azt jelenti, hogy a szakpolitikai alternatívák értékelése során biztosítják, hogy a vidéki térségek számára legmértányosabb megoldások valósuljanak meg.

⁽³⁾ A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Innováció és modernizáció a vidék gazdaságában, HL C 120., 2016.4.5., 10. o.

⁽⁴⁾ Hatodik jelentés a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról, 2017. július.

19. úgy véli, hogy a szélessáv vidéki területeken való kiterjesztése és az „utolsó mérföldig” garantált internet-hozzáférés kihívása közvetlenül kapcsolódik a piaci erőfölényhez és a piacon régóta jelenlévő szolgáltatókhoz. Ez a probléma csak akkor oldódik meg, ha a szabályozási keret ösztönzi az új generációs hozzáférést biztosító alternatív szolgáltatók belépését, valamint a közösségvezérelt innováció fejlesztését;

20. úgy véli, hogy a mezőgazdasági termelőknek és általánosságban a mezőgazdasági ágazatnak a digitális képzés kiemelt célcsoportjának kell lennie annak érdekében, hogy előmozdítsák az elektronikus gazdálkodási eszközök és módszerek elterjedését és fejlesztését;

21. javasolja, hogy növeljék az azzal kapcsolatos képzésre és figyelemfelkeltésre szánt forrásokat, hogy a jelenlegi digitális gazdasági környezet milyen lehetőségeket kínál a vidéki vállalkozások számára, ilyen például az, hogy új piacok nyílhatnak meg előttük, új termékeket fejleszthetnek vagy törzsvásárlókat szerezhetnek;

22. elismeri a „digitális központokra” irányuló különböző kezdeményezéseket egyes tagállamokban, ahol nem minden vidéki településen működik nagy sebességű széles sávú hálózat, mindazonáltal az erre a célra szolgáló központokban ⁽⁵⁾ hozzáférhetővé teszik azt;

23. elismeri e központoknak a digitális szakadék kezelésén kívüli további előnyeit a közösség-teremtés, a faluközpontok felélénkítése, valamint a vidéki lakosok számára elérhető munkahelyek és képzési lehetőségek teremtése tekintetében;

24. elismeri, hogy e központok olyan további elektronikus szolgáltatások alapját képezhetik, mint az elektronikus egészségügy (pl. online konzultációk), az elektronikus jogi képviselet (jogi tanácsadás), az elektronikus kormányzás (pl. online szavazás, adóbevallások, juttatási kérelmek) és az elektronikus kereskedelem (pl. online banki ügyintézés, értékesítés stb.);

Intelligens városok és intelligens vidéki térségek

25. úgy véli, hogy az „intelligens város” modellhez hasonlóan az intelligens vidéki térségekre irányuló kezdeményezésnek is széles körű megközelítést kell alkalmaznia a fejlesztés és innováció terén, magában foglalva az alábbi hat dimenziót:

- a) intelligens, innovatív, a vállalkozói szellemet támogató és termelékeny gazdaság;
- b) javított mobilitás, ideértve az akadálymentesített, korszerű és fenntartható közlekedési hálózatokat;
- c) jövőkép a környezetre és a fenntartható energiára vonatkozóan;
- d) képzett és aktív szerepet vállaló polgárok;
- e) életminőség a kultúra, egészség, biztonság és oktatás vonatkozásában;
- f) hatékony, átlátható és ambiciózus közigazgatás;

26. üdvözli a helyi közösségek internetkapcsolatának javítását szolgáló új Wifi4EU rendszert, megjegyzi azonban, hogy a projekteket jelentkezési sorrendben, földrajzilag kiegyensúlyozott módon fogják kiválasztani. A projektek kiválasztása során figyelmet kell fordítani a kisebb, a városoknál kevesebb forrással rendelkező vidéki önkormányzatok előtt álló plusz akadályokra is;

27. hangsúlyozza, hogy az intelligens városok és intelligens falvak/intelligens vidéki térségek fogalmát nem szabad egymással szembeállítani, hanem úgy kell tekinteni rájuk, mint amelyek kölcsönösen kiegészítik egymást, illetve támogatják és erősítik egymás sikerét. Stratégiai értelemben egy-egy terület végét nem a közigazgatási határa jelenti, a szomszédos – vidéki vagy városi – entitások kölcsönösen hatnak egymásra, és fejlesztésük tervezése a környezetükkel összhangban történik. Figyelmet kell fordítani arra, hogy pozitív kölcsönös kapcsolatokat teremtsenek a vidéki és városi népességek között, és hogy a vidéki térségek ne csak a városi területek szolgáltatóivá váljanak. Hangsúlyozza ebben az tekintetben, hogy a települési rendszer egésze csak akkor lesz életképes, ha a nagyobb városoktól a kisebb falvakig valamennyi része életképes;

⁽⁵⁾ Például a Ludgate Hub (IE) és a leitrimeri The Hive (IE).

28. elismeri azonban, hogy fontos szem előtt tartani az egyes modellek sajátosságait. Nevezetesen azt, hogy az „intelligens város” modell számos szereplőre számíthat a kezdeményezések ösztönzése és előmozdítása terén, míg a vidéki térségek esetében más a helyzet, mivel ezekben az erőforrások általában korlátozottabbak mind az emberi erőforrások, mind az adminisztratív kapacitás tekintetében. E különbségeket figyelembe kell venni a jövőbeni szakpolitikai keret és a finanszírozási lehetőségek megtervezésekor;

29. megjegyzi, hogy az Európai Bizottság Energiaügyi Főigazgatósága létrehozott egy, az intelligens városokra és közösségekre irányuló európai innovációs partnerséget (EIP), amely az Unió intelligens térségeit hivatott ösztönözni és támogatni; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a vidéki térségeket eddig nem kezelték prioritásként e munkafolyamat során;

Mobilitás és energia

30. úgy véli, hogy az intelligens falvakra/térségekre irányuló kezdeményezés kidolgozása során a fenntartható közlekedési összeköttetés és hálózatok létrehozása legalább olyan fontos, mint a fejlesztett digitális összeköttetés, tekintettel a vidéki térségek előtt álló, az elsősorban élő lakosság és a magasabb költségek jelentette konkrét kihívásokra; megjegyzi, hogy az Európai Bizottság intelligens falvakról szóló saját dokumentuma hivatkozik az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköze (CEF) vonatkozó programra mint az intelligens falvak uniós támogatási területére, és részletesebb tájékoztatásra szólít fel azzal kapcsolatban, hogyan használható fel e finanszírozási forma a vidéki összeköttetés támogatására, különösen a leginkább a peremterülethez tartozó vidéki térségek esetében;

31. emlékeztet a helyi energiatermelés (mind a villamos energia, mind a hőenergia termelése) gazdasági, társadalmi és környezeti lehetőségeire és azokra a szinergiákra, amelyek létrejöhetnek a helyi energiatermelés, valamint a vidék-/regionális fejlesztés és a KAP között (a 2. pillér révén). A példák közé tartozik a villamosenergia-termelésre használt szél- és napenergia, a biomassza és a biogáz szerepe, valamint a helyi fűtésre használatos biomassza (pl. fa) és/vagy biogáz szerepe; hangsúlyozza, hogy hatáskört kell biztosítani a helyi és a regionális önkormányzatoknak arra, hogy célzott környezetvédelmi intézkedéseket kezdeményezzenek és kezeljenek, és lehetővé kell tenni számukra, hogy a helyileg termelt tüzelőanyag/villamos energia vidéki szolgáltatóival közösen aláírt területi szerződéseket vezessenek be⁽⁶⁾;

Az alulról építkező megközelítések támogatása

32. elismeri a helyi fejlesztések alulról építkező megközelítéseinek sikerét, így a LEADER-módszer és az újabb keletű közösségvezérelt helyi fejlesztés (CLLD) sikereit;

33. úgy véli azonban, hogy esetleg túlzott mértékben támaszkodhatnak az ilyen megközelítésekre, és hogy más szereplők (pl. innovációs közvetítők) is szerepet játszhatnak a vidéki térségek lehetőségeinek kiaknázása terén. Az innovációs közvetítők azonosítják az érintett falu/vidéki terület erősségeit és gyenge pontjait, valamint összehozzák az érintett intézményeket (felsőoktatás, helyi önkormányzatok, finanszírozási források stb.) a fennálló és jövőbeli tevékenységek és lehetséges finanszírozási források koordinálása céljából. Be kell vonniuk és tájékoztatniuk kell a közösséget, és a közösség hozzájárulását is meg kell szerezniük a jövőkép kidolgozása, a felelősségvállalás és az eredmények megosztása érdekében;

34. úgy véli, hogy az ilyen közvetítők serkenthetik a kisvállalkozások termékefejlesztéseit, leküzdhetik a piaci akadályokat és ösztönözhetik a helyi fogyasztást, valamint az élelmiszeripari termékeket és a helyi megújuló energiaforrásokat forgalmazó rövid értékesítési láncokat;

35. ideálisnak tartja e funkció ellátására a helyi és regionális önkormányzatokat, amelyek egyes esetekben már el is végzik e feladatot fejlesztési testületek, vállalati irodák, versenytárgyalásos pályázatok stb. formájában;

36. kulcsfontosságúnak tartja, hogy a támogatásokat rendelkezésre bocsássák a helyi önkormányzati szinten elérhető kis léptékű projektek számára. Ennek vonatkoznia kell az olyan innovatív projektek és kezdeményezések támogatására is, amelyek hozzáigazíthatók az Unióban található vidéki közösségek, köztük a peremterületek egyéni igényeire;

37. egyszerűsítésre szólít fel a finanszírozási csatornákhöz való hozzáférés kérelmezése során – a jelenlegi vidékfejlesztési programban a részvételi szándék kifejezésétől a befejezett igénylésig tartó eljárás során meglehetősen lassú a haladás mértéke a kérelmezési követelmények teljesítése közben tapasztalat nehézségek következtében; hangsúlyozza, hogy a lendület és a bizalom megőrzése érdekében e legyen szünet a jelenlegi vidékfejlesztési program vége és a 2020 utáni időszakra vonatkozó vidékfejlesztési program kezdete között;

⁽⁶⁾ A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Fenntartható uniós élelmiszer-politika, mely munkahelyeket és növekedést teremt Európa régióiban és városaiban (HL C 272, 2017.8.17., 14. o.).

38. javasolja, hogy a sikeres finanszírozási igénylések ösztönözzék a hálózatok, a klaszterek és az együttműködés megteremtését, valamint az ezekben való részvételt – mivel ezek rendszerint szükségesek a nagyobb lépték eléréséhez és a tanulási folyamat fejlesztéséhez az intelligens vidéki térségekben;

39. javasolja, hogy az intelligens térségek építsenek szociokulturális örökségükre egy olyan egyedi hely kialakítása érdekében, amely rendelkezik a vállalkozások működéséhez és a városi vállalkozások bevonásához szükséges teljes infrastruktúrával és különösen az ezekhez szükséges általános szolgáltatásokkal;

40. elismeri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok előtt álló újabb kihívást jelent, hogy továbbra is tájékozódjanak a finanszírozási lehetőségekről és hozzáférjenek azokhoz. Ez aktív szerepvállalást kíván meg nemzeti és regionális szinten egyaránt az Európai Bizottság érintett főigazgatóságai és a vonatkozó uniós finanszírozási csatornákért felelős irányító hatóságok részéről. A Régiók Bizottsága továbbá fontos szerepet játszhat az információk megosztása és a hálózatok támogatása terén, valamint a bevált gyakorlat példájával szolgálva, többek között az RB és az Európai Bizottság széles sávú rendszerre vonatkozó közös platformjának munkája révén;

41. javasolja, hogy segítsék elő az uniós szinten elérhető lehetőségekről szóló hatékonyabb tájékoztatást azáltal, hogy az Európai Bizottság létrehoz egy évente átadásra kerülő díjat a legsikeresebb uniós intelligens falu/térség eredményeinek elismerése érdekében. Az Európai Vállalkozási Hálózathoz (EEN), illetve a tagállami helyi partnereihez hasonló meglévő hálózatok segítségével naprakész tájékoztatást lehetne nyújtani a falvakban és vidéki térségekben tevékenykedő vállalkozók szempontjából fontos témakörökkel kapcsolatban;

42. kiemeli azt a támogató szerepet, amelyet a helyi és regionális önkormányzatok tölthetnek be, ha „intelligens megközelítést” integrálnak a tervezési és regionális területrendezési stratégiákba. Az ilyen stratégiák magukban foglalják a regionális erőforrások és kapacitások felmérését, a szolgáltatásokra vonatkozó helymegosztási helyszínek azonosítását és a támogató gazdaságpolitikákat.

Kelt Brüsszelben, 2017. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Európai Bizottság 2016. évi jelentése a versenypolitikáról

(2018/C 164/09)

Előadó: Michael Murphy (IE/EPP), Tipperary megye közgyűlésének tagja**Referenciaszöveg:** Az Európai Bizottság 2016. évi jelentése a versenypolitikáról

COM(2017) 285 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. üdvözlí az Európai Bizottság versenypolitikáról szóló 2016. évi jelentését és különösen azt, hogy az elismeri, hogy a versenypolitika közvetlen hatást gyakorol az emberek életére; ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy az eredményes versenypolitika alapvetően fontos az egységes piac hatékony működéséhez, és a fogyasztók szempontjából is igen előnyös, mivel ösztönzi a vállalkozást, az innovációt és a hatékonyságot, és bővíti az uniós polgárok rendelkezésére álló választékot;
2. úgy véli, hogy a globalizálódott gazdaságban nyitott és tisztességes versenykörnyezetre van szükség, és ezért szabályozni kell a versenyt, a versenykultúra ugyanis önmagában nem elegendő. Ugyanakkor üdvözlí, hogy az Európai Bizottság kész együttműködni más uniós intézményekkel, nemzetközi szervezetekkel és versenyhatóságokkal szerte a világon;
3. gratulál az Európai Bizottságnak a versenyszabályok érvényesítése terén végzett munkájáért, de kéri, hogy a versenypolitika érvényesítésének finanszírozásakor fordítsanak kellő figyelmet a nemzeti és regionális beruházási iparpolitikákra, különösen pedig azokra az iparpolitikákra, amelyek az uniós szerződéseken kívüli nemzeti hatáskörökre támaszkodnak;
4. hangsúlyozza, hogy átláthatóbbá kell tenni a nagyszabású uniós szintű versenyügyi vizsgálatok finanszírozásával kapcsolatos európai bizottsági határozatokat, és biztosítani kell, hogy ezekhez a határozatokhoz mindig kapcsolódjanak az egységes piacot javító, kézzelfogható eredmények;
5. leszögezi, hogy az Európai Bizottság feladata átfogó választ adni a nemzetközi versenyből és a globális piacokból eredő kihívásokra, méghozzá az uniós politikák és eszközök jobb összehangolása és a regionális dimenzió jobb elismerése révén;
6. hangsúlyozza, hogy az Egyesült Királyságra legalább 2019. március 31-ig továbbra is vonatkoznak majd az EU versenyjogi szabályai, és hogy az ennél korábban megindított vizsgálatok – mint például a 2017. október 26-én megkezdett vizsgálat a multinacionális vállalatoknak az Egyesült Királyságban nyújtott, e vállalatokat az adókikerülési szabályoktól védő mentességekről – esetleg csak később zárulnak le, de ettől még a jogkövetkezményeiket alkalmazni kell majd;
7. egyetért azzal, hogy a brexittel nem szabad olyan értelemben visszaélni, hogy hivatkozási alapként használjuk a támogatások ellenőrzésének teljes feladása érdekében, azonban úgy véli, hogy a brexit következtében más tagállamokat sújtó gazdasági zavarok miatt ki kellene terjeszteni az általános csoportmentességi rendeleteket, azon ágazatok esetében pedig, amelyeket a zavarok valószínűleg a leginkább érintenek, ideiglenesen lazítani kellene vagy fel kellene függeszteni az állami támogatásokra vonatkozó szabályokat, amennyiben ez nem jelent olyan szelektív támogatást, amely ellentmondana annak a célnak, hogy az uniós előírásokat igazságosan, minden vállalkozásra alkalmazzuk;

Állami támogatás és adómegállapítások

8. üdvözlí a szelektív adókedvezmények formájában nyújtott illegális állami támogatások kezelése érdekében végzett európai bizottsági munkát, melyet hatékony eszköznek tekint annak biztosításához, hogy az uniós szabályok igazságosan, mérettől, ágazattól és nemzetiségtől függetlenül valamennyi, az EU egységes piacán üzleti tevékenységet folytató vállalatra vonatkozzanak, és hogy e vállalatok méretükkel és tőkeerejükkel arányosan adózzanak, hozzájárulva ezáltal az olyan, helyi szinten rendkívül fontos feladatokhoz, mint a közszolgáltatások finanszírozása és az egyenlőtlenségek elleni küzdelem;

9. hangsúlyozza, hogy az adócsalás kapcsán az adómegállapítások kérdése a nagyvállalatok adókikerülése elleni átfogó uniós küzdelem része, és ez a küzdelem többek között az adókikerülés elleni kezdeményezéscsomagból, az országokénti jelentésekből, a társaságiadó-reformcsomagra és az adótervezési köztes szereplőkre vonatkozó új átláthatósági szabályokból áll. Emellett azt is hangsúlyozza, hogy az EU-nak át kell gondolnia, hogy a jogérvényesítés helyett egy új jogszabály nagyobb fokú biztonságot nyújtana-e a tagállamokban a feltételes adómegállapítások terén, valamint hogy egy esetleges új szabályozási rendszer részeként egy az uniós költségvetés saját forrásait bővítő szankcionálási eljárást is el kellene-e fogadni;

10. úgy véli, hogy a belső piac működéséhez szükséges versenyszabályok meghatározásával kapcsolatban az EUMSZ 3. cikkében rögzített kizárólagos uniós hatáskör nem sérti a tagállamok arra vonatkozó szuverén jogát, hogy maguk határozzák meg a társaságiadó-rendszerüket, illetve adókulcsaikat. Megjegyzi ugyanakkor, hogy a tagállamoknak a teljes uniós belső piacon tisztességes versenyfeltételeket kell biztosítaniuk a vállalkozások és a fogyasztók számára ⁽¹⁾;

11. megjegyzi, hogy a Versenypolitikai Főigazgatóság legnagyobb nyilvánosságot kapott végrehajtási határozata 2016. augusztus 30-án született. Ez megállapította, hogy az 1991-ben és 2007 májusában két Írországból bejegyzett Apple-társaság javára kibocsátott feltételes adómegállapítások az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében támogatásnak minősülnek; megjegyzi, hogy az Európai Bizottság határozata megállapítja, hogy Írország azzal, hogy kiadta a kifogásolt adóügyi határozatokat, amelyek révén az Apple-társaságok meg tudták határozni a kifogásolt adóügyi határozatok hatálya alatti időszakban az éves társaságiadó-fizetési kötelezettségüket, jogellenes állami támogatást nyújtott az Apple-társaságok és az Apple vállalatcsoport számára, megsértve ezzel a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdését; ezt a támogatást Írországnak a 2015/1589/EU rendelet 16. cikke értelmében vissza kell fizetnie. Hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság szerint ez a határozat nem kérdőjelezi meg sem általánosságban Írország adórendszerét, sem konkrétan az ír társasági adó mértékét;

12. megjegyzi, hogy a belső piac működését közvetlenül érintő adókikerülési gyakorlatok elleni szabályok megállapításáról szóló (EU) 2016/1164 tanácsi irányelv tagállami végrehajtása jelenleg problémákat okoz. Az irányelv 4. cikkének (4) bekezdése eltérést állapít meg a kamatlevonás-korlátozási szabály alól azokra a hitelekre, amelyekkel hosszú távú állami infrastrukturális projekteket finanszíroznak. Jóllehet az irányelv széles körű eltérési lehetőséget ad a közérdekűnek minősített tevékenységre, a tagállamok nem használják ki teljes mértékben ezt a lehetőséget;

13. emlékeztet arra, hogy az Európai Bizottság számításai szerint az Írország által a két Apple-társaságnak ilyen formában nyújtott támogatás 13 milliárd EUR-t tett ki, és hogy ezt az összeget vissza kell fizetni az ír adóhatóságnak, de az ír kormány az Európai Unió Bíróságán fellebbezett az európai bizottsági határozat ellen. Az Európai Bizottság határozathozatalának napjától Írországnak négy hónapja volt a törvényellenes állami támogatás visszafizettetésére, tehát annak 2017 januárjáig kellett volna megtörténnie. Erőfeszítései ellenére azonban az ír kormány nem tudta a rekordmenyiségű pénzt a bírósági ítéletig letétbe helyezni, és mivel így nem tudta a megadott időn belül beszedni a 13 milliárd EUR-t, az Európai Bizottság 2017. október 4-én úgy határozott, hogy az EU Bíróságánál pert indít Írországgal szemben. Mindazonáltal mindkét fél azt reméli, hogy elkerülhetők a bírósági szankciók;

14. sürgeti az Apple-ügyek mielőbbi lezárását, hogy biztos legyen, milyen hatással lehet a versenyjog más feltételes adómegállapítási esetekre;

Az állami támogatási szabályozás korszerűsítésére irányuló kezdeményezés

15. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a közkiadások átláthatóbbá tétele kulcsszerepet játszik az adófizetők pénze optimális felhasználásának előmozdításában, és úgy véli, hogy az átláthatósággal a közhatóságok hitelessége és legitimitása is javítható a polgárok szemében;

⁽¹⁾ A Versenypolitikai Főigazgatóság Írország, Hollandia, Luxemburg és Belgium vonatkozásában is határozatot hozott feltételes adómegállapítással kapcsolatos ügyben. Valamennyi érintett tagállam megtámadta a határozatot az Európai Unió Bíróságán.

16. emlékeztet arra ⁽²⁾, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos támogatásokra vonatkozó európai szabályoknak nemcsak a verseny alapelveire kell korlátozódniuk, hanem teljes mértékben figyelembe kell venniük a Szerződések által a tagállamok részére az általános gazdasági érdekű szolgáltatások meghatározását illetően biztosított tág mérlegelési jogkört, továbbá a regionális és helyi önkormányzással, a gazdasági, társadalmi és területi kohézióval, valamint a tagállamokban fennálló tulajdoni rend tekintetében biztosított semlegességgel kapcsolatos elveket is (az EUSZ 3. cikke, az EUMSZ 14., 106., 345. cikke és a 26. sz. jegyzőkönyv). Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak tükrözniük kell a tagállamok eltérő földrajzi, szociális és kulturális helyzetéből és demokratikus folyamataiból adódóan a szükségletek, a fogyasztói preferenciák és a közbeszerzések terén meglévő különbségeket. Támogatási vizsgálatot csak akkor lehet végrehajtani, ha az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nemzeti, regionális vagy helyi szabályozása vagy finanszírozása határokon átnyúló, illetve a belső piacot érintő következményekkel jár;

17. sajnálja, hogy a 2016. évi versenypolitikai jelentés túlságosan kis hangsúlyt fektet az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz nyújtott állami támogatás kérdésére és nem önt tiszta vizet a pohárba az ún. „Almunia-csomag” felülvizsgálata, valamint az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos de minimis támogatásokra vonatkozó rendelet új szabályozása kapcsán. Ezzel kapcsolatban emlékeztet arra, hogy az RB már szorgalmazta, hogy:

- a negyedik Altmark-kritérium teljesítésének megkönnyítésére dolgozzanak ki részletes iránymutatást arra vonatkozóan, hogy mit jelent egy átlagos, jól vezetett és a szükséges eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozás,
- vizsgálják felül az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos észszerű nyereség fogalmát, elsősorban azért, hogy – ösztönzők vagy az észszerű nyereség százalékos emelése révén – figyelembe vegyék azt, hogy ezt a nyereséget gyakran visszaforgatják az adott általános gazdasági érdekű szolgáltatásba,
- növeljék a de minimis szabályok küszöbértékeit az általános gazdasági érdekű szolgáltatások állami támogatásánál,
- emeljék meg az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával megbízott vállalkozás részére nyújtandó, az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség alól mentesülő ellentételezés küszöbértékét az eredeti, 2011 előtt már alkalmazott 30 millió EUR-s küszöbre;

18. ismételten ⁽³⁾ kéri, hogy terjesszék ki a szociális lakhatásnak az Európai Bizottság 2011. december 20-i határozatában foglalt fogalom meghatározását. Annak érdekében, hogy a tagállamoknak a szociális lakhatás terén a szolgáltatások megrendelésével, nyújtásával, finanszírozásával és szervezésével kapcsolatos széles körű mérlegelési jogkörét és demokratikus döntési szabadságát biztosítsák, a szociális lakhatást nem szabad „a hátrányos helyzetű személyekre vagy a kevésbé előnyös szociális helyzetben lévő társadalmi csoportokra” korlátozni. A tisztességes és megfizethető lakáshoz való hozzáférés jogát még inkább a középpontba kell helyezni, mivel az a tény, hogy a piac képtelen a teljes lakásszükségletet fedezni, nemcsak azokat érinti, akik egészen egyszerűen kiszorultak a lakáshoz jutás lehetőségéből, hanem azokat is, akik egészségtelen, nem megfelelő vagy túlszűfolt lakásokban élnek, illetve akik jövedelmük döntő részét a lakbérre vagy a lakáskölcsön törlesztőrészletének kifizetésére fordítják;

19. felhívja a figyelmet az ECON szakbizottság által 2017. június 9-én az alábbi témában közzétett tanulmánya: „Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló határozat és keretszabály végrehajtása: a helyi és regionális önkormányzatok bevonása a jelentéstételbe, valamint a szociális szolgáltatások gazdasági tevékenységként való meghatározása tekintetében fennálló helyzet”, illetve az ebben szereplő következtetésekre, melyek szerint:

- az Almunia-csomag végrehajtásáról szóló nemzeti jelentések közül 22-nek a kidolgozásába közvetlenül vagy közvetetten bevonták a helyi és regionális önkormányzatokat is;

valamint a benne megfogalmazott ajánlásokra, melyek szerint:

- pontosításokra van szükség a szociális szolgáltatások gazdasági tevékenységként való besorolása kapcsán, különösen a szociális és az egészségügyi ágazatban; az ellentételezés kiszámítása kapcsán, ideértve a megfelelő nyereséget is, valamint a különböző, figyelembe veendő dokumentumok közötti esetleges következetlenségek kapcsán,
- egyszerűsíteni kellene a jelentéstételi kötelezettségeket,

⁽²⁾ Lásd az „Állami támogatások és általános gazdasági érdekű szolgáltatások” (ECON-VI/013) címmel 2016. október 11-én elfogadott RB-vélemény 2. pontját.

⁽³⁾ Lásd az „Állami támogatások és általános gazdasági érdekű szolgáltatások” (ECON-VI/013) címmel 2016. október 11-én elfogadott RB-vélemény 41. pontját.

— tovább kellene támogatni a bevált gyakorlatok cseréjét.

20. leszögezi ezért, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat nyújtó helyi és regionális önkormányzatoknak magas munkanélküliség, öregedő népesség, szociális feszültségek és nehéz gazdasági helyzet esetén még fontosabb szerep jut az egységes piac szociális dimenziójának biztosításában és erősítésében; hangsúlyozza, hogy a polgárok közvetlenül megtapasztalják az ilyen szolgáltatások nyújtotta előnyöket, ezért azok segítenek javítani a polgárok közintézmények iránti bizalmát;

21. hangsúlyozza, hogy az összes kormányzati szint közös felelőssége, hogy valamennyi uniós polgár számára fenntartható közszolgáltatásokat biztosítsanak, és úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások területén az állami támogatások ellenőrzését a bizalom elvére kell alapoznia annak érdekében, hogy segítse az illetékes hatóságokat és az érdekelt feleket, ahelyett hogy eleve abból indulna ki, hogy a helyi és regionális önkormányzatok az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásakor megszegik a szabályokat;

22. üdvözli, hogy az Európai Bizottság egyszerűsíteni igyekszik az állami támogatási szabályok alkalmazását – konkrétan a támogatás fogalmáról szóló közleményt –, valamint azt, hogy a versenypolitikai jelentés elismeri, hogy *különösen fontos szempont a közberuházások előmozdítása és az, hogy a beruházások a lehető legkedvezőbb hatást gyakorolják a gazdasági növekedésre és a foglalkoztatásra*. Ebben végső soron az RB-nek az általános gazdasági érdekű szolgáltatások terén való további egyszerűsítésekre és mentességekre irányuló kérése köszön vissza;

23. megkérdőjelezi ugyanakkor a közlemény révén elért jogbiztonság szintjét, mivel az általános gazdasági érdekű szolgáltatások területén az érdekelt felek rámutattak, hogy a különféle figyelembe veendő dokumentumok bonyolultak és ellent is mondhatnak egymásnak, ezért nehezen tudják eldönteni, hogy egy adott esetben melyik szabály alkalmazandó ⁽⁴⁾;

24. aggodalmát fejezi ki továbbá az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló határozat és keretszabály által előírt jelentési követelmények által okozott adminisztratív terhek miatt, melyekről egyes tagállami jelentések is említést tettek;

Digitális egységes piac

25. mindig következetesen támogatta az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy a digitális egységes piaci stratégiát az Unió összes régiójában felhasználják az inkluzív növekedés elérésére, mivel a szélessávú és ikt-szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés – különösen a távoli és peremvidékeken, illetve a gyéren lakott régiókban – megkönnyítheti a szolgáltatásokhoz való hozzáférést (pl. e-egészségügy, e-kormányzat stb.). Ez hatékonyabbá teszi a közigazgatást, lakóhelytől függetlenül segít alacsony árakat és szélesebb választékot biztosítani a fogyasztók számára, és új gazdasági lehetőségeket nyithat a helyi vállalkozások számára, ami végső soron javítja a polgárok életminőségét és erősíti a kohéziót;

26. felhívja a figyelmet „Az esb-alapok egyszerűsítése a helyi és regionális önkormányzatok szempontjából” című véleményére (COTER-VI/012), amelyben az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazásának az esb-alapok végrehajtására gyakorolt hatásával foglalkozik, és többek között jelentős inkoherenciát állapít meg az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazásában. A Régiók Bizottsága megjegyzi, hogy míg az állami támogatásokra vonatkozó eljárások nem vonatkoznak az Európai Bizottság által központilag kezelt programokra (például a Horizont 2020-ra, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközre, az európai stratégiai beruházási alapra), az eljárásokat alkalmazni kell a kohéziós politika keretében finanszírozott projektekre. Az állami támogatások szempontjából tehát a gyakorlatban nem a jellegük, hanem a finanszírozási forrásuk és az alapján ítélik meg a projekteket, hogy az Európai Bizottság vagy a tagállam nyújtja-e az adott támogatást;

27. különösen aggasztják azok a korlátok, amelyeket akár maguk a vállalkozások állítanak a határokon átnyúló online kereskedelem útjába, aggodalmát fejezi ki továbbá a területi alapú tartalomkorlátozás, valamint amiatt, hogy a piacvezető szereplők szándékosan kizárják a potenciális versenytársakat bizonyos üzleti lehetőségekből;

⁽⁴⁾ Lásd: Member States Reports on the application of the SGEI decision during 2012-2016 [A tagállamok jelentései az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló határozat 2012–2016 közötti alkalmazásáról].

28. hangsúlyozza továbbá, megint csak „Az esb-alapok egyszerűsítése a helyi és regionális önkormányzatok szempontjából” című véleményére (COTER-VI/012) hivatkozva, hogy különös figyelmet kell fordítani az európai területi együttműködési programok esetében folyósított állami támogatások felhasználására. Általában e programok esetében nagy a különbség a közfinanszírozású támogatásokra vonatkozó szabályok betartásához szükséges erőfeszítések és a versenytorzulás kockázata között. Ezenfelül az állami támogatásokat a különböző tagállamok gyakran értelmezik eltérően, ezért ezeket a szabályokat nem lehet megfelelő jogbiztonság mellett alkalmazni, ami gyakran teljesen lehetetlenné teszi azt, hogy minőségi projektek valósuljanak meg. Az egyik intézkedés tehát, amely az európai strukturális és beruházási alapok egyszerűsítése érdekében gyorsan megvalósítható lenne, ha az európai területi együttműködést is kivonnánk az állami támogatásokra vonatkozó szabályok hatálya alól, mint a Horizont 2020 program esetében is;

29. ennek kapcsán üdvözlí az Európai Bizottság arra irányuló kezdeményezéseit, hogy jobban érvényt lehessen szerezni a versenyjognak a digitális világban, azaz az e-kereskedelmi ágazati vizsgálatot, illetve azokat a nemrég indított vizsgálatokat, amelyeket a fogyasztóiár-korlátozások, a tartózkodási hely alapján történő megkülönböztetés és az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozás kérdésének kezelésére indítottak ⁽⁵⁾;

30. arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy egyenlő feltételek mellett valósítsa meg a versenyjog érvényesítését a (globális) digitális gazdaságban úgy, hogy a világon mindenhol hasonló versenyhatóságok működjenek, biztosítva, hogy az innováció ne ütközzön akadályokba. Emellett arra kéri az Európai Bizottságot, hogy segítse elő a szorosabb együttműködést a nemzeti versenyhatóságok, az Európai Bizottság és az olyan nemzetközi szervezetek között, mint amilyen az OECD;

31. támogatja továbbá az Európai Bizottság arra irányuló törekvését, hogy egyensúlyba hozza a hagyományos vállalatokra és a digitális ágazatra érvényes tényleges adókulcsokat, mivel a digitális ágazat megadóztatásáról szóló, 2017. szeptember 21-i közlemény megállapítja, hogy a nemzetközi internetes vállalatok által fizetett tényleges adókulcs 10,1 %, szemben a hagyományos nemzetközi vállalatok által fizetett 23,2 %-kal. Ezért bízik benne, hogy az Európai Bizottság megvizsgálja a kifejezetten az árbevételre és/vagy a digitális tranzakciókra vonatkozó adók kivetésének lehetőségét, és a közös konszolidált társasági adóalap (KKTA) kontextusában megfontolja az „állandó virtuális telephely” fogalmának bevezetését;

Egységes piac

32. rámutat, hogy a nemzeti versenyhatóságok fontos szerepet játszanak a versenypolitika szempontjából kulcsfontosságú területeken ⁽⁶⁾, és azt ajánlja, hogy a különböző tagállami nemzeti versenyhatóságok kapjanak több forrást, és hogy az Európai Versenyhatóságok Hálózatán (ECN) keresztül javítsák köztük az európai szintű koordinációt. Hasznos lenne az is, ha az Európai Bizottság jogalkotási javaslatot terjesztene be arról, hogy az ún. ECN+-on keresztül erősítsék meg a nemzeti versenyhatóságok végrehajtási és szankcionálási eszközeit, ami garantálná, hogy teljes mértékben ki lehessen aknázni az uniós versenyjog végrehajtásának decentralizált rendszerében rejlő lehetőségeket;

33. ennek kapcsán üdvözlí az Európai Bizottság arra irányuló kezdeményezését, hogy a tagállami versenyhatóságokat még hatékonyabb jogérvényesítőkké tegyék, mivel bizonyos piaci szinteken a nemzeti hatóságok alkalmasabbak az uniós versenyszabályoknak a nemzeti sajátosságok tiszteletben tartása melletti érvényesítésére;

34. hangsúlyozza, hogy ha a domináns vállalatok túl magas árakkal vagy tisztességtelen szerződési feltételekkel kihasználják az ügyfeleiket, a versenyhatóságoknak be kell avatkozniuk a szélsőséges árak kezelése érdekében, különösen a gyógyszerek esetében, hogy garantálják a betegek hozzáférést a hatásos és megfizethető alapvető gyógyszerekhez, és elősegítsék, hogy a betegek és a társadalom egésze is a lehető legjobban járjon;

35. aggodalmát fejezi ki a vetőmagok, a vegyi anyagok, a peszticidek, valamint a génmódosított gabonák genetikai jellemzőinek amúgy is erősen koncentrált világpiacán végbemenő, példa nélküli cégösszeolvadási hullám kapcsán, mivel ez csökkentheti a versenyt és oligopolisztikus struktúrákhoz vezethet;

⁽⁵⁾ Európai Bizottság, Trösztellenes fellépés: A Bizottság három esetben vizsgálatot indított versenyellenes e-kereskedelmi gyakorlatok gyanúja miatt, angol nyelven elérhető itt.

⁽⁶⁾ A francia versenyhatóság ágazati vizsgálatot indított az online hirdetési ágazatbeli adatfeldolgozás ügyében; az olasz versenyhatóság megbírságolta az Aspen Pharmát (Aspen-ügy), illetve a WhatsAppot, mert az állítólag arra kötelezte a felhasználókat, hogy engedélyezzék személyes adataik megosztását a Facebookkal; a brit piaci versenyhatóság pedig megbírságolta a Pfizer és a Flynn Pharmát (Pfizer/Flynn Pharma-ügy).

36. rámutat arra, hogy kockázatos a genetikai jellemzők, a vetőmagok és a vegyi anyagok közötti jelentős vertikális integráció, amely az ezen a kényes területen uralkodó példátlan világpiaci dominanciából ered. Ez a fajta integráció ugyanis még tovább növelné a piacvezető cégek befolyását a szakpolitikai döntéshozatalra, ami a piaci pozícióval való visszaélés révén sértené a független tudományos tevékenységet és a közérdeket;

37. hangsúlyozza, hogy a mezőgazdasági kistermelők fontos szerepet játszanak a regionális ökoszisztémák fenntarthatóságának biztosításában, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a folyamatban lévő összeolvadások ne akadályozzák a kisebb innovátorok piacra lépését, ne növeljék annak kockázatát, hogy a kisebb innovátorokat kizárják a versenyben való érdemi részvételhez szükséges technológiákhoz és más erőforrásokhoz való hozzáféréstől, és ne vezessenek a mezőgazdasági alapanyagok árainak növekedéséhez és a gazdák rendelkezésére álló választék csökkenéséhez;

38. rámutat, hogy gyengébb alkupozíciójuk, másrészt az élelmiszer-ellátási láncban folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok miatt veszélyeztetett helyzetben vannak az uniós gazdaságok 79 %-át adó mezőgazdasági termelők és kvv-k; ugyanezért hangsúlyozza, hogy az ellátási láncban elsősorban a gazdákat érik az olyan piaci kockázatokból eredő sokkok, mint az árak volatilitása vagy a tartósan alacsony árak, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy segítsen a gazdáknak ellensúlyozni az ellátási lánc feldolgozási és kiskereskedelmi szakaszaiban fokozódó koncentráció hatásait;

39. sürgeti a mezőgazdasági és a versenypolitikai biztost, hogy szorosabban működjenek együtt a vidékfejlesztési célú állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazásának egyszerűsítése érdekében, többek között integrált eljárást vezetve be a vidékfejlesztési program és a mezőgazdasági ágazat egyszerűsítéséből kimaradt erdőgazdálkodási ágazat, illetve a mezőgazdasági diverzifikáció finanszírozását érintő támogatások egyidejű elfogadására, ezáltal támogatva az agrár-élelmiszeripari piac diverzifikálására irányuló erőfeszítéseket, különösen a brexit által leginkább érintett tagállamok agrár-élelmiszeriparát illetően;

40. a 2020 utáni KAP-ról szóló véleményében kifejtetteknek megfelelően ismételten szorgalmazza az európai versenyjogi szabályok felülvizsgálatát oly módon, hogy azok tegyék lehetővé az ágazat összes szereplője számára – a fogyasztókat és a közhatóságokat is ideértve –, hogy maguk határozhassanak a hozzáadott érték és az árrés igazságos elosztásáról a teljes értéklánc mentén, valamint tegyék lehetővé a mezőgazdasági termelők számára, hogy megerősítsék pozíciójukat a piacon;

41. ismételten kéri, hogy vizsgálják felül a közétkeztetés területén a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó európai jogszabályokat, hogy a helyi élelmiszer-beszerzés támogatása érdekében azok vezessenek be ösztönzőket az uniós és/vagy 0 km-es és rövid ellátási láncú élelmiszeripari termékek beszerzésének elősegítésére, hogy ezáltal támogassuk az egységes piacot és elősegítsük a biztonságos termékek felhasználását;

42. hangsúlyozza, hogy az állami támogatások ellenőrzése kiemelt szerepet játszott annak biztosításában, hogy az uniós bankszektor biztonságosabban és stabilabban működjön a válság ideje alatt;

43. megjegyzi azonban, hogy a bankok helyreállításáról és szanálásáról szóló irányelv nem egységes alkalmazása nagyobb bizonytalanságot jelent az állami támogatások ellenőrzése szempontjából a pénzüzetek szanálását vagy ideiglenes feltőkésítését célzó intézkedések esetében;

44. úgy véli, hogy sokkal jobban pontosítani kellene, hogy mikor van szükség hitelezői feltőkésítési mechanizmusra és mikor közpénzalapú tőkeinjekcióra, és hogy ez hogyan valósítható meg a különböző méretű pénzüzetek esetében úgy, hogy az állami támogatások ellenőrzése egyértelműen egyenlő versenyfeltételek mellett történjen az egész európai bankrendszerben, anélkül hogy egyes tagállamok mentességet élveznének;

45. úgy véli, hogy a bankunió szintjén hatékonyabb betétbiztosítási rendszerekre van szükség a megfelelő pénzügyi eszközök biztosításához, amelyek megalapozzák a betétesek bizalmát és ezáltal megőrzik a pénzügyi stabilitást;

46. üdvözli, hogy az állami támogatásokra vonatkozó szabályok elég rugalmasak ahhoz, hogy a tagállamok kisegíthessék a nehéz helyzetben lévő polgárokat, kisvállalkozásokat és adósokat anélkül, hogy az állami támogatásnak minősülne. Ezt az Európai Bizottság megerősítette a hitelfelvevőket és mikrovállalkozásokat célzó ciprusi állami támogatási rendszerre⁽⁷⁾ és a görögországi Peloponnészoszi Takarékszövetkezet szanálására⁽⁸⁾ vonatkozó határozatával.

⁽⁷⁾ SA.45004 (2016/N) sz. eset.

⁽⁸⁾ SA.43886. sz. eset.

Éghajlatbarát energiaunió

47. üdvözli az Európai Bizottság kapacitásmechanizmusokkal kapcsolatban végzett felmérését⁽⁹⁾, de hangsúlyozza, hogy az ezen a területen végzett uniós fellépések esetében mindenekelőtt a fenntartható energiák (megújuló energiaforrások és további energiahatékonyságot célzó erőfeszítések) támogatását kell szem előtt tartani egyrészt annak érdekében, hogy a párizsi UNFCCC-megállapodásnak megfelelően el lehessen érni a CO₂-kibocsátások csökkentését, másrészt az energiaszegénység elleni küzdelem, az energiaellátás biztosítása és a területi kohézió erősítése érdekében;

48. rámutat továbbá arra, hogy az energia elérhető árakon való rendelkezésre állása a regionális versenyképesség alapfeltétele, különösen a hátrányos helyzetű régiók és a peremterületek esetében, és hogy azok a régiók, amelyek erős ipari bázissal rendelkeznek, de ezt egy önmagában is energiaigényes ágazat adja, jelentős mértékben függenek az energiahordozók után fizetendő adóktól és illetékektől, illetve a megfizethető és biztonságos energiaellátástól;

49. megjegyzi, hogy a lakossági villamosenergia-árak az utóbbi években az alacsonyabb nagykereskedelmi árak ellenére is növekedtek, és egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a tiszta energiákra való átállásnak méltányosnak kell lennie és figyelembe kell vennie az érdekeltekre, köztük az ágazatokra és a munkavállalókra gyakorolt átalakító hatásait⁽¹⁰⁾;

50. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a versenyszabályok betartása mellett optimalizálja a magas szénfelhasználású és szén-dioxid-kibocsátású régiók szerkezetváltásának támogatását, működjön együtt e régiók érintett szereplőivel és tegye célzottabbá az uniós támogatásokat, a bevált gyakorlatok cseréjének, ezen belül az ipari stratégiákról és az átképzési igényekkel kapcsolatos megbeszéléseknek az ösztönzésével, valamint a szinergiák/együttműködés támogatásával;

Globális versenykultúra

51. hangsúlyozza, hogy az adó- és a szociális dömping, a visszaélésszerű adótervezés és az adócsalás mind akadályozza a tisztességes versenyt;

52. szilárd meggyőződése, hogy az uniós kereskedelempolitika kulcsszerepet játszik az egyes joghatóságokban alkalmazott versenypolitikai eszközök és gyakorlatok közelítésének előmozdításában, miközben értékalapú világot teremt;

53. üdvözli az Európai Bizottság és a Kínai Nemzeti Fejlesztési és Reformbizottság által kötött, állami támogatásokról szóló egyetértési megállapodást, és reméli, hogy az jelentősen hozzá fog járulni a nemzeti támogatási politikák globális kereskedelmet torzító hatásainak kezelését célzó átfogó európai bizottsági stratégiához⁽¹¹⁾.

Kelt Brüsszelben, 2017. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁹⁾ A kapacitásmechanizmusok célja a várható kapacitáshiányt betöltő beruházások támogatása és az ellátás biztonságának garantálása. A kapacitásmechanizmusok jellemzően – a villamos energia piaci értékesítéséből származó bevételeken felül – jutalmat ígérnek a kapacitás szolgáltatók számára a meglévő kapacitás fenntartásáért vagy az áramellátás biztonságának garantálásához szükséges kapacitásbővítő beruházásokért.

⁽¹⁰⁾ Európai Bizottság: *Második jelentés az energiaunió helyzetéről*, COM(2017) 53 final, Brüsszel, 2017. február 1., elérhető itt.

⁽¹¹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1520_en.htm.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Egy európai lakhatási program felé

(2018/C 164/10)

Előadó: Előadó: Hicham IMANE (BE/PES), Charleroi képviselő-testületének tagja**POLITIKAI AJÁNLÁSOK****A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. emlékeztet arra, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 34. cikke szerint az Unió elismeri és tiszteletben tartja a jogot a tisztességes megélhetést célzó szociális támogatásra és lakástámogatásra mindazok esetében, akik nem rendelkeznek az ehhez elégséges pénzeszközökkel, és ezt az Európa Tanács és az Egyesült Nemzetek Szervezete is nemzetközi kötelezettségként írja elő a tagállamok részére. Emiatt a lakhatási politika terén hatáskörrel rendelkező nemzeti, regionális vagy helyi kormányzatoknak biztosítaniuk kell a tisztességes és megfizethető lakáshoz való jog érvényesülését;
2. hangsúlyozza, hogy az EU nem rendelkezik kifejezett hatáskörrel a lakhatási politika terén, és ha kapcsolatot teremtünk a helyi, regionális és nemzeti szintű lakhatási politikák és az uniós politikák között, annak során tiszteletben kell tartani a szubszidiaritás elvét. Ugyanakkor megjegyzi, hogy az Unió számos célkitűzésének (gazdasági stabilitás, az éghajlatváltozás kezelése és társadalmi befogadás stb.) és az Unió számos politikájának (regionális politika, városfejlesztési menetrend, versenypolitika, energiapolitika, szociális politika stb.) végrehajtása hatással van a különböző szintű lakhatási politikákra és függ azoktól. Ezért a szakpolitikák jobb koordinációja szükséges ezen a területen;
3. elégedettségét fejezi ki amiatt, hogy az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság által 2017. november 17-én Göteborgban a tisztességes munkafeltételekről és a növekedésről megrendezett szociális csúcstalálkozón kihirdetett szociális jogok európai pillére tartalmazza a szociális lakhatáshoz, a színvonalas lakhatási támogatáshoz, illetve a kilakoltatással szembeni védelemhez és azzal kapcsolatos segítséghez való jogot;
4. ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy – tekintettel a szükségletek közötti, a helyi lakáspiacokon tapasztalt növekvő különbségekre mind a tagállamokon belül a bőségebbtől a szűkösebb lakáskínálattal rendelkező területek felé irányuló belső migráció, mind pedig a közelmúltban tapasztalt, a szűkös lakáskínálattal rendelkező területek felé irányuló külső migráció tekintetében – a regionális önkormányzatok és az európai városok kulcsszerepet játszanak a tagállamok lakhatási politikáinak megvalósításában;
5. ismét kiemeli, hogy fontos szilárd partneri kapcsolatot kialakítani a nonprofit ágazat különféle szervezeteivel, a lakhatással foglalkozó egyesületekkel és szövetkezetekkel, a bérlőkkel és az egyes városrészek szervezeteivel, amelyek közvetlenül lakhatást biztosítanak és/vagy megkönnyítik a lakhatási támogatáshoz való hozzáférést, ám ugyanakkor a megfizethető lakhatást biztosító megbízható magánbefektetőkkel is;
6. hangsúlyozza a tagállamok között a hagyományok és a lakhatási rendszerek tekintetében fennálló különbségeket, valamint a lakáshasználat típusai tekintetében semleges megközelítés fontosságát a meglévő politikák megvalósítása terén;
7. felhívja a figyelmet arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok központi szerepet játszanak a fenntartható lakhatási politika végrehajtásában, és lényegesen hozzájárulnak ahhoz, hogy át lehessen ültetni a gyakorlatba az EU szakpolitikai céljait;
8. kiemeli az európai városi területeket sújtó lakhatási válság strukturális jellegét, valamint annak fontosságát, hogy a helyi és regionális önkormányzatok megfizethető lakáskínálatot nyújtsanak, amelyet a piac nem tud egyedül biztosítani, tekintettel arra, hogy az EU számos tagállamában és régiójában a megfizethető ingatlanok kínálata különösen városi környezetben nincsen összhangban a lakások iránti jelentős kereslettel. Ez az eltérés a belső és külső migrációs áramlások mértékéből és a tagállamok társadalmának többségére jellemző előregedéshez kapcsolódó demográfiai tendenciáknak megfelelő lakások iránti kereslet növekedéséből ered;
9. felhívja a figyelmet arra, hogy a lakások iránti kereslet az EU-ban, sőt az egyes tagállamokon és régiókon belül is más és más, ezért rugalmas megközelítésre van szükség a lakásépítés támogatása terén;

10. rámutat arra, hogy az uniós politikák és szabályozások növekvő hatással vannak a lakhatási politikák tagállamok, valamint regionális és helyi önkormányzatok általi végrehajtásának feltételeire az alkalmazandó állami támogatási rendszerek, a héarendszer, a szociális lakhatás általános gazdasági érdekű szolgáltatásként való meghatározása, a közbeszerzések lebonyolításának feltételei, a közsféra szervezetei közötti együttműködés, valamint az európai szemeszter keretében különösen a lakbérek szabályozásával és a lakhatás céljára nyújtott szociális támogatásokkal kapcsolatban megfogalmazott országspecifikus ajánlások tekintetében;

11. elégedettségét fejezi ki amiatt, hogy a hosszú távú lakhatási célú beruházásokat fokozatosan figyelembe veszik az uniós politikákban, különösen e politikáknak az ERFA keretében hősízelési felújítás, marginalizált közösségek lakhatáshoz való hozzáférése és városrehabilitáció címén történő támogathatósága révén, azáltal, hogy bekerültek a Juncker-tervbe a helyi foglalkoztatásra gyakorolt megsokszorozó hatásuk és az EBB-hitelekkel történő egyre nagyobb arányú finanszírozásuk miatt, különösen a szociális és köztes lakhatásba történő hosszú távú beruházások terén;

12. üdvözli az Amszterdami Paktum uniós városfejlesztési menetrend létrehozására vonatkozó határozatát, amely a lakhatással kapcsolatos európai szabályozás koherenciájának javítására és az európai városok által a megfizethető lakáskínálat előmozdítása és annak finanszírozása terén alkalmazott bevált gyakorlatok feltérképezésére összpontosító „lakhatási” partnerséget kíván létrehozni;

13. kéri – az uniós városfejlesztési menetrend „lakhatási” partnerségéből következően – egy olyan európai lakhatási program megvalósítását, amely képes jobb összhangot teremteni az uniós politikák és a tagállamok, régiók és helyi önkormányzataik szakpolitikái között, jobban összehangolni az EU e lakhatási politikákat támogató szakpolitikáit és beavatkozási eszközeit, és összevetni az európai városok megfizethető lakhatási kínálat biztosítása terén alkalmazott gyakorlatait;

Az uniós politikák és a tagállamok lakhatási politikái közötti jobb összehangolás szükségessége

14. felhívja a figyelmet arra, hogy az Uniónak hatékonyabbnak kell lennie politikái és fellépései tekintetében, és elsősorban átláthatóbbnak kell lennie a polgárok számára mindennapi életükben;

15. hangsúlyozza a lakhatási költségek, valamint az egyének és a családok magánfogyasztásba való beruházási lehetőségei, továbbá az oktatásra, az egészségügyre és a nyugdíjakra – azaz a gazdasági és társadalmi jólét tényezőire – fordított költségek közötti közvetlen kapcsolatot;

16. hangsúlyozza, mennyire fontos, hogy lakhatási kérdésekben tájékoztassuk és bevonjuk a nagyközönséget, és szorgalmazza, hogy a nemzeti, regionális és helyi szint képviselői széles körű tömegtájékoztatási tevékenységet folytassanak, például a lakhatás világnapja, az építészet világnapja és más kezdeményezések keretében;

17. megjegyzi, hogy szükség van a nagy agglomerációkban, az iparvidékeken és a fejlett üzleti szolgáltatásokkal rendelkező területeken jelentkező lakáshiány megoldására és arra, hogy ezzel párhuzamosan hozzáférést biztosítsunk a jólérről gondoskodó infrastruktúrához, különösen azok számára, akik már nyugdíjas korúak és/vagy más okokból (betegség, fogyatékoság stb.) nem tudnak dolgozni. Fontos megvizsgálni az áttelepülési lehetőségeket – például a nagyvárosok tehermentesítését és az emberek elnéptelenedő területekre költözését. Ehhez a rendelkezésre álló lakásokról és az egyes uniós régiókban jellemző megélhetési költségekről szóló adatokat kell alapul venni;

18. emlékeztet arra, hogy a nemrégiben Európában elszenvedett válságban rendkívül nagy szerepe volt annak, hogy a beragadt jelzáloghitelek és a lakások elértéktelenedése miatt bizonyos tagállamokban nyomás alá kerültek a pénzügyi rendszerek. Ezért azt kéri, hogy a jövőbeli európai lakhatási program céljai közé vegyék fel azt, hogy egyensúlyt kell elérni a lakásvásárláshoz szükséges finanszírozáshoz való hozzájárulás és a pénzintézetek hitelképessége között;

19. úgy véli, hogy a megfizethető árú lakhatás a társadalmi kohézió és a társadalmi keveredés egyik előfeltétele, amely hozzájárul a társadalmi, gazdasági és földrajzi szegregációval szemben ellenálló közösségek építéséhez; megjegyzi, hogy az államilag támogatott lakhatáshoz való hozzáférés a munkavállalás akadályává is válhat, amennyiben a munkavállalás következményeként megszűnne a jogosultság az államilag támogatott lakhatásra;

20. üdvözlí az Európai Bizottság arra vonatkozó kezdeményezését, hogy a szociális jogok európai pillérét kapcsolják össze az európai szemeszterrel, ami az Európai Bizottság szerint a lakhatási politika terén a szociális lakhatás reformjának, a lakhatás elérhetőségének és megfizethetőségének, valamint a lakhatási támogatások eredményességének szorosabb nyomon követését jelenti majd. Azt várja tehát, hogy módosítanak bizonyos, a lakhatással kapcsolatos hibás feltevéseket az európai szemeszterben, ugyanis 1. egyes országelemzésekben és országspecifikus ajánlásokban a szubszidiaritás szempontjából vitatható volt az uniós hatáskör a lakhatás terén (például a lakbérek szabályozásának megkérdőjelezése) és 2. a lakhatással kapcsolatos ajánlásokat kizárólag az esetleges makrogazdasági egyensúlyhiányokra tekintettel fogalmazták meg nemzeti szintű adatok alapján, így olyan egységes szakpolitikákat javasoltak, amelyek nem vették figyelembe a helyi és regionális sajátosságokat;

21. azt kéri, hogy a jövőbeli európai lakhatási programban szenteljének megfelelő figyelmet a vidéki térségek lakhatással kapcsolatos szükségleteinek és igényeinek is;

22. kéri ezért az Európai Parlament demokratikus módon történő bevonását és azt, hogy tartsanak előzetes egyeztetést az európai helyi és regionális önkormányzatokat képviselő RB-vel és a szociális partnerekkel, mielőtt az európai szemeszter keretében a lakhatási politikával kapcsolatos országspecifikus ajánlásokat elfogadják. Kéri továbbá azt is, hogy fordítsanak kiemelt figyelmet a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartására ezen a területen;

23. hangsúlyozza, hogy a lakhatás terén végrehajtott állami beruházásnak nagyobb rugalmasságra van szüksége a költségvetési és pénzügyi szabályok terén ahhoz, hogy magánberuházásokat ösztönözzön, elősegítse a munkahelyteremtést és a növekedést helyi szinten, és így hosszú távú előnyökkel járjon az egész társadalom számára; több mozgásteret kér ezért a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében a szociális infrastruktúrába helyi és regionális szinten eszközölt beruházások számára;

24. tekintettel arra, hogy a közelmúltban készült tanulmányok eredményei arra utalnak, hogy jelentős regionális különbségek vannak a házárak alakulása terén, azt javasolja, hogy a makrogazdasági egyensúlyhiányokat felmérő eredménytábla használjon regionális szintű adatokat kiindulópontként a nemzeti szintűek helyett az ingatlanárak éves változásainak mérésére. Ez szoros nyomon követést tenne szükségessé. Kéri továbbá az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogy lehetne-e regionális szinten differenciált makroprudenciális politika kialakítását ösztönözni, amely eltérő hitelfedezeti arányt vagy jövedelemarányos törlesztőrészlet mutatót írna elő a lakáshitelek kapcsán különösen a nagyvárosi területeken és az ország többi részén;

25. úgy véli, hogy a lakhatás terén végrehajtott közberuházások hosszú távú beruházások, amelyeknek a szabályozásban és az ESA 2010 szabványban is tükröződniük kellene; ezenkívül meg kellene vizsgálni annak lehetőségét, hogy a magánszektor hosszú távon hasonló érdekekkel rendelkező befektetőinek (például biztosítóknak) szánt, nem volatilis és nem spekulatív befektetések számára kedvezőbb feltételeket teremtsenek;

26. hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelemmel kapcsolatos párizsi célkitűzések megvalósítása különleges kihívást és hatalmas energiamegtakarítási lehetőséget jelent a lakhatási szektor számára, tekintettel arra, hogy a lakossági szektor felelős az üvegházhatású gázok kibocsátásának 40 %-áért, valamint arra, hogy az európai épületek hozzávetőleg 75 %-a nem hatékony energetikai szempontból, és évente az ingatlanpark mindössze 0,4–1,2 %-át újítják fel;

27. tekintettel az épületek felújításának és energiahatékonyságának kérdésére, hangsúlyozza, hogy a végrehajtandó intézkedéseknek mindig együtt kell járniuk a biztonság és az energiahatékonyság értékelésével. Ezért fontos, hogy különösen a végrehajtandó pénzügyi intézkedések a földrengésbiztossá tétel elősegítését célozzák, mivel itt olyan megelőző és jövőorientált lépésekről van szó, melyek a biztonságot és az energiahatékonyt szolgálgják, megtakarítást jelentenek a polgároknak, és csökkentik a légszennyező anyagok kibocsátását;

28. kéri, hogy a héáirányelv megkezdődött felülvizsgálatának keretében a tagállamok továbbra is alacsonyabb héakulcsot alkalmazhassanak a szociálpolitika keretében biztosított lakásokra és a lakásfelújítási munkákra, illetve a városrehabilitációban érintett területeken az épületek rehabilitációjára;

29. üdvözli, hogy az uniós városfejlesztési menetrendről szóló európai bizottsági jelentés⁽¹⁾ összhangban van az arra vonatkozó kérésével⁽²⁾, hogy a 2012/21/EU határozat felülvizsgálata „a hátrányos helyzetű személyeken vagy a kevésbé előnyös szociális helyzetben lévő társadalmi csoportokon” túlmutatóan terjessze ki a szociális lakhatáshoz való hozzáférést. Egy ilyen kiterjesztés összhangban lenne a tagállamoknak a szociális lakhatás terén a szolgáltatások megrendelésével, nyújtásával, finanszírozásával és szervezésével kapcsolatos mérlegelési jogkörével, és megerősítené autonómiájukat annak eldöntésében, hogy miként használják fel a lakhatási politikát arra, hogy társadalmi keveredést érjenek el, elkerüljék a gettósodást és fenntartható közösségeket hozzanak létre. Ennek az intézkedésnek köszönhetően a tisztességes és megfizethető lakáshoz való hozzáférés jogát még inkább a középpontba lehet helyezni, mivel az, hogy a piac képtelen a lakásszükségletet fedezni egyes régiókban, nemcsak azokat érinti, akik egészen egyszerűen kizorultak a lakáshoz jutás lehetőségéből, hanem azokat is, akik egészségtelen, nem megfelelő vagy túlszűfolt lakásokban élnek, illetve akik jövedelmük döntő részét a lakbér vagy a lakáskölcsön törlesztőrészletének kifizetésére fordítják. Úgy véli ezért, hogy értéktöbblettel járna az, ha európai szinten kialakításra kerülnének kritériumok a tisztességes és megfizethető lakás jellemzőit illetően;

30. egyetért az Európai Parlamenttel abban, hogy az Európai Bizottságnak támogatnia kell a tagállamokat arra irányuló erőfeszítéseikben, hogy a hajléktalanság fokozatos felszámolása érdekében megfékezzék annak növekvő tendenciáját;

Új, a lakhatás kérdését teljes mértékben figyelembe vevő kohéziós politika

31. kéri, hogy a lakhatás terén végrehajtott beruházásokat a 2020 utáni kohéziós politika keretében is figyelembe lehessen venni annak érdekében, hogy hatékonyabb választ lehessen adni a helyi szükségletek sokféleségére (energia, urbanizmus, migránsok, kirekesztés...) a hőszigetelési felújításokkal, a marginalizált közösségek lakhatáshoz való hozzáféréseivel és a városrehabilitációval kapcsolatos meglévő intézkedések folytatásaként, a lakhatás terén végrehajtott, kohéziós politika keretében társfinanszírozott beruházások horizontális megközelítését alkalmazva. A szociális intézkedéseket igénylő városrészek és lakások esetében az ilyen jellegű intézkedések a lakhatással kapcsolatos közpolitikák horizontális megközelítésmódjának eszközét kell hogy jelentsék;

32. úgy véli, hogy az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) segíthetne a szociális lakhatás terén létező piaci rés betöltésében olyan magas kockázati profilú projektek esetében, amelyek az EBB hagyományos kölcsönzési gyakorlata keretében nem juthatnának finanszírozáshoz. A szociális lakhatás terén azonban az olyan új pénzügyi eszközöknek, mint amilyen az ESBA, ki kell elégténiük a megfizethető lakhatással és az energiahatékonysággal kapcsolatos sajátos hosszú távú szükségleteket. Az a tény, hogy 2017. júniusig a szociális infrastruktúrára szánt ESBA-költségvetés egészének 4 %-a került felhasználásra, illusztrálja ezt a nehézséget, amit tovább fokozhat a Stabilitási és Növekedési Paktumban rögzített beruházási záradék nem hatékony alkalmazása és az a döntés, hogy a szociális lakhatásra fordított beruházásokat az ESA 2010 közigazgatási elszámolási kategóriájába sorolják az államháztartási hiány számításakor. Sürgeti ezért a Juncker-tervnek és az EBB-hiteleknek a lakhatás terén generált beruházások szempontjából történő értékelését, és azt várja, hogy a közelmúltban létrehozott, a szociális infrastruktúrával foglalkozó magas szintű munkacsoport jelentős szerepet töltsön be ezen a téren;

33. elvárja, hogy a lakhatási politikákat jobban összehangolják az EU demográfiai változással kapcsolatos prioritásaival. Olyan eszközökre és megfelelő regionális szintű adatokra van szükség, amelyek az egész EU-ban biztosítják az információáramlást, különösen a meglévő és ki nem használt lakásokról, ami lehetővé tenné, hogy legalább részben segítsünk kezelni a lakáskínálat és -kereslet terén tapasztalható területi egyenlőtlenségeket;

34. szorgalmazza, hogy a lakhatási beruházásokhoz alkalmazzanak innovatív finanszírozási mechanizmusokat, és az állami és magánforrások ötvözésével törekedjenek multiplikátorhatásra;

Európai lakhatási program az Amszterdami Paktum folytatásaként

35. támogatja az uniós városfejlesztési menetrend részeként az európai szabályozásra, valamint az európai városok által a lakhatás biztosításával és finanszírozásával kapcsolatos bevált gyakorlatok feltérképezésére vonatkozó „lakhatási” partnerség tevékenységét;

36. elégedettségének ad hangot az uniós városfejlesztési menetrend keretében kialakított partnerség első következtetése miatt, amelyeket a célravezető és hatásos szabályozás programhoz (REFIT) való konkrét hozzájárulásnak is kell tekinteni, valamint javasolja a tagállamoknak és az Európai Bizottságnak, hogy konkrét javaslatok kidolgozásával – mint például az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó határozat felülvizsgálatával – támogassák ezeket az eredményeket;

37. hangsúlyozza, hogy az európai lakhatási program keretében egyszerre szükséges a lakhatással közvetlen vagy közvetett kapcsolatban lévő uniós politikák horizontális megközelítése, valamint a megfizethető lakhatási kínálat előmozdításával és finanszírozásával kapcsolatos helyi politikák területi megközelítése.

⁽¹⁾ Lásd: A Bizottság jelentése a Tanácsnak az uniós városfejlesztési menetrendről, 2017.11.20., COM(2017)657, 9. o.

⁽²⁾ Lásd az RB „Állami támogatások és általános gazdasági érdekű szolgáltatások” című 2016. október 11-i véleményének 41. pontját és a „Szociális jogok európai pillére” című 2016. október 11-i véleményének 44. pontját.

38. úgy véli, hogy az Európai Unió Bírósága által a C-618/10. számú ügyben (Banco Español de Crédito) 2012. június 14-én hozott ítéletnek megfelelően a tagállamok a jelzáloghitelek védelme érdekében kötelesek végrehajtani a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv rendelkezéseit, különösen azokban az esetekben, ahol a jelzáloggal terhelt ingatlan volt a családi otthon, hogy ezzel el lehessen kerülni a hajléktalanság kockázatát;

39. fontosnak tartja, hogy a szociális és egyéb lakáscélú épületek megfeleljenek a szükséges energetikai előírásoknak a következő kritériumok alapján: energiahatékonyság, energiatakarékosság, alacsony szén-dioxid-kibocsátás, tiszta és megújuló energiára irányuló beruházások. Ezzel összefüggésben szorgalmazza, hogy a lakásokat „intelligens” módon építsék és újítsák fel, összhangban többek között a Horizont 2020 céljaival.

Kelt Brüsszelben, 2017. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

AZ RB 126. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2017.11.30. – 2017.12.01.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A munka és a magánélet közötti egyensúly a szülők és gondozók esetében

(2018/C 164/11)

Előadó:	Nathalie SARRABEZOLLES (FR/PES), Finistère megye közgyűlésének elnöke
Referenciaszövegek:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Kezdeményezés a dolgozó szülők és gondozók körében a munka és a magánélet közötti egyensúly támogatására COM(2017) 252 final Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtéséről, valamint a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről COM(2017) 253 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

(6) preambulumbekszöve

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Unió szinten már több, a nemek közötti egyenlőség és a munkakörülmények területére vonatkozó irányelv is foglalkozik a munka és a magánélet közötti egyensúly szempontjából lényeges egyes kérdésekkel, többek között a 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁶⁾, a 2010/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁷⁾, a 92/85/EGK tanácsi irányelv⁽¹⁸⁾, a 97/81/EK tanácsi irányelv⁽¹⁹⁾, valamint a 2010/18/EU tanácsi irányelv⁽²⁰⁾. ⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról (HL L 204., 2006.7.26., 23. o.). ⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/41/EU irányelve (2010. július 7.) az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 180., 2010.7.15., 1. o.). ⁽¹⁸⁾ A Tanács 92/85/EGK irányelve (1992. október 19.) a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről (tizedik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikke (1) bekezdésének értelmében) (HL L 348., 1992.11.28., 1. o.). ⁽¹⁹⁾ A Tanács 97/81/EK irányelve (1997. december 15.) az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról (HL L 14., 1998.1.20., 9. o.). ⁽²⁰⁾ A Tanács 2010/18/EU irányelve (2010. március 8.) a BUSINESSEUROPE, az UEAPME, a CEEP és az ESZSZ által a szülői szabadságról kötött, felülvizsgált keretmegállapodás végrehajtásáról és a 96/34/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 68., 2010.3.18., 13. o.).	Unió szinten már több, a nemek közötti egyenlőség és a munkakörülmények területére vonatkozó irányelv is foglalkozik a munka és a magánélet közötti egyensúly szempontjából lényeges egyes kérdésekkel, többek között a 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁶⁾, a 2010/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁷⁾, a 92/85/EGK tanácsi irányelv⁽¹⁸⁾, a 97/81/EK tanácsi irányelv⁽¹⁹⁾, valamint a 2010/18/EU tanácsi irányelv⁽²⁰⁾. Ezenkívül a Tanács felhívja a tagállamokat és adott esetben az Európai Uniót, hogy a nemek közötti egyenlőségről szóló európai paktum (2011–2020) és annak a munka és a magánélet közötti jobb egyensúly előmozdítására vonatkozó rendelkezései figyelembevételével tegyenek intézkedéseket annak érdekében, hogy a még nem tanköteles korú gyermekek számára több megfelelő, megfizethető és magas színvonalú gyermekgondozási szolgáltatás álljon rendelkezésre, az Európai Tanács 2002. márciusi, barcelonai ülésén kitűzött célok elérése érdekében. A Bizottság 2013/112/EU ajánlása⁽²¹⁾ szintén kiemeli, hogy javítani kell a megfelelő forrásokhoz való hozzáférést és meg kell valósítani a barcelonai célkitűzéseket. ⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról (HL L 204., 2006.7.26., 23. o.). ⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/41/EU irányelve (2010. július 7.) az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 180., 2010.7.15., 1. o.). ⁽¹⁸⁾ A Tanács 92/85/EGK irányelve (1992. október 19.) a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről (tizedik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikke (1) bekezdésének értelmében) (HL L 348., 1992.11.28., 1. o.). ⁽¹⁹⁾ A Tanács 97/81/EK irányelve (1997. december 15.) az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról (HL L 14., 1998.1.20., 9. o.). ⁽²⁰⁾ A Tanács 2010/18/EU irányelve (2010. március 8.) a BUSINESSEUROPE, az UEAPME, a CEEP és az ESZSZ által a szülői szabadságról kötött, felülvizsgált keretmegállapodás végrehajtásáról és a 96/34/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 68., 2010.3.18., 13. o.). ⁽²¹⁾ A Bizottság 2013/112/EU ajánlása (2013. február 20.) „Beruházások a gyermekek érdekében: a hátrányos helyzetből való kitörés” címmel (HL L 59., 2013.3.2., 5. o.).

Indokolás

A nők munkaerőpiaci részvételét megerősítő intézkedések keretében fontos utalni az Európa 2020 stratégiában szereplő barcelonai célkitűzésekre.

2. módosítás

(16) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A szülői szabadságot követően a munkába való visszatérés megkönnyítése érdekében ösztönözni kell, hogy a munkavállalók és a munkáltatók maradjanak kapcsolatban a szülői szabadság ideje alatt, így együtt határozhatják meg az érintett felek közötti, az újbóli beilleszkedést segítő megfelelő intézkedéseket, figyelembe véve a nemzeti jogszabályokat, a kollektív szerződéseket és a szokásos gyakorlatot.	A szülői szabadságot követően a munkába való visszatérés megkönnyítése érdekében ösztönözni kell, hogy a munkavállalók és a munkáltatók maradjanak kapcsolatban a szülői szabadság ideje alatt – a munkavállalók kijelentkezéshez fűződő jogának sérelme nélkül –, így együtt határozhatják meg az érintett felek közötti, az újbóli beilleszkedést segítő megfelelő intézkedéseket, figyelembe véve a nemzeti jogszabályokat, a kollektív szerződéseket és a szokásos gyakorlatot.

Indokolás

Jóllehet a szabadság időtartama alatti kapcsolattartás biztosíthatja, hogy a munkavállalók továbbra is kapcsolatban maradjanak a munkaerőpiaccal, ez nem jelenthet kötelezettséget számukra, illetve nem válhat a távmunka egyik típusává.

3. módosítás

Új preambulumbekkezdés a (27) preambulumbekkezdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	Ugyanezen az alapon a javasolt intézkedések kidolgozásába és végrehajtásába be kellene vonni a helyi és regionális önkormányzatokat is, amelyek központi szerepet töltenek be a szakpolitikák kialakításában, végrehajtásában és értékelésében olyan területeken, amelyeken gyakran alapvető hatáskörökkel rendelkeznek. Ilyen például a gyermekek támogatása (köztük a gyermekgondozási lehetőségek), az idősek és a fogyatékkal élő gondozása, az oktatás, a szociális szolgáltatások vagy a foglalkoztatás, valamint a társadalmi integráció és a foglalkoztathatóság. A helyi és regionális önkormányzatoknak ezenkívül részt kell vállalniuk az azzal kapcsolatos bevált gyakorlatok népszerűsítésében és átvételében is, hogy miként lehet a legjobban ösztönözni a munka és a magánélet közötti egyensúlyt.

Indokolás

A polgárokhoz, valamint a helyi munkaadókhoz és vállalkozókhoz való közelségük miatt a helyi és regionális önkormányzatok – akik maguk is munkaadók – képesek hatékonyan megoldani azokat a problémákat, amelyekkel a polgárok a munka és a magánélet összeegyeztetése terén szembesülnek. Emiatt teljes mértékben be kellene vonni az önkormányzatokat az irányelv végrehajtásába.

4. módosítás

2. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Hatály Ez az irányelv minden olyan férfi és női munkavállalóra alkalmazandó, aki munkaszerződéssel, illetve munkaviszonnyal rendelkezik.	Hatály Ez az irányelv minden olyan férfi és női munkavállalóra alkalmazandó, aki munkaszerződéssel, illetve munkaviszonnyal rendelkezik, valamint az atipikus munkavállalókra, köztük az önfoglalkoztatókra is.

Indokolás

Az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvéről szóló 2010/41/EU irányelvvel összhangban.

5. módosítás

3. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Fogalommeghatározások	Fogalommeghatározások
Ezen irányelv alkalmazásában:	Ezen irányelv alkalmazásában:
a) „apasági szabadság”: az apák számára gyermekük születése alkalmával biztosított munkahelyi szabadság;	a) „apasági szabadság”: az apák vagy az ennek megfelelő jogi státusszal rendelkező személyek számára gyermekük születése alkalmával biztosított munkahelyi szabadság;
b) „szülői szabadság”: gyermek születése vagy örökbefogadása esetén a gyermek gondozása céljából biztosított munkahelyi szabadság;	b) „szülői szabadság”: gyermek születése vagy örökbefogadása esetén a gyermek gondozása céljából a szülők számára biztosított munkahelyi szabadság;
c) „gondozó”: olyan munkavállaló, aki személyes gondozást vagy támogatást nyújt hozzátartozója súlyos betegsége vagy gondozásra szoruló állapota esetén;	c) „gondozó”: olyan munkavállaló, aki személyes gondozást vagy támogatást nyújt hozzátartozója súlyos betegsége vagy gondozásra szoruló állapota esetén;
d) „hozzátartozó”: a munkavállaló fia, lánya, anyja, apja, házastársa vagy élettársa, amennyiben a nemzeti jogszabályok meghatároznak ilyen élettársi viszonyt;	d) „hozzátartozó”: a munkavállaló fia, lánya, anyja, apja, házastársa vagy élettársa, amennyiben a nemzeti jogszabályok meghatároznak ilyen élettársi viszonyt;
e) „gondozásra szoruló állapot”: olyan helyzet, amelyben egy személy átmenetileg vagy tartósan gondozást igényel fogyatékoossága vagy súlyos betegségtől eltérő, orvosi kezelésre szoruló súlyos állapota miatt;	e) „gondozásra szoruló állapot”: olyan helyzet, amelyben egy személy átmenetileg vagy tartósan gondozást igényel fogyatékoossága vagy súlyos betegségtől eltérő, orvosi kezelésre szoruló súlyos állapota miatt;
f) „rugalmas munkafeltételek”: a munkavállalók számára biztosított lehetőség arra, hogy átszervezzék munkarendjüket, többek között távmunka, rugalmas munkabeosztás vagy a munkaórák számának csökkentése útján.	f) „rugalmas munkafeltételek”: a munkaadóval egyetértésben a munkavállalók számára biztosított lehetőség arra, hogy átszervezzék munkarendjüket, többek között távmunka, rugalmas munkabeosztás vagy a munkaórák számának csökkentése útján.

Indokolás

Fontos, hogy az irányelv figyelembe vegye a családok összetételében bekövetkező változásokat.

6. módosítás**4. cikk**

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Apasági szabadság (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák az apák jogát legalább tíz munkanapos szabadságra gyermekük születése alkalmával. (2) Az (1) bekezdésben említett apasági szabadsághoz való jogot a nemzeti jogszabályokban meghatározott házassági vagy családi állapottól függetlenül kell biztosítani.	Apasági szabadság (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák az apa vagy az ennek megfelelő jogi státuszú személy jogát legalább tíz munkanapos szabadságra gyermek születése alkalmával, melyet a születést követő három hónap folyamán kell igénybe venni. (2) Az (1) bekezdésben említett apasági szabadsághoz való jogot a nemzeti jogszabályokban meghatározott házassági vagy családi állapottól függetlenül kell biztosítani.

Indokolás

Fontos, hogy az irányelv figyelembe vegye a családok összetételében bekövetkező változásokat. Az apasági szabadságot azonban a gyermek születése idején kell kivenni, és annak egyértelműen ehhez az eseményhez kell kapcsolódnia. Ezért javasolja a módosító indítvány időbeli korlát bevezetését.

7. módosítás**5. cikk**

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Szülői szabadság (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák a munkavállalók alanyi jogát legalább négy hónapos szülői szabadságra, mielőtt gyermekük elér egy meghatározott, de legalább tizenkét éves kort. (2) Amennyiben a tagállamok lehetővé teszik, hogy az egyik szülő átruházza a neki járó szülői szabadságot a másik szülőre, biztosítaniuk kell, hogy legalább négy hónapos szülői szabadság ne legyen átruházható. (3) A tagállamok meghatározzák, hogy a munkavállalóknak milyen értesítési határidő betartásával kell tájékoztatniuk a munkáltatót a szülői szabadsághoz való jog gyakorlásakor. Ennek során a tagállamok egyaránt figyelembe veszik a munkáltatók és a munkavállalók igényeit. A tagállamok biztosítják, hogy a munkavállalók kérelmében szerepeljen a szabadság időszakának tervezett kezdete és vége.	Szülői szabadság (1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák a munkavállalók alanyi jogát legalább négy hónapos szülői szabadságra, mielőtt gyermekük elér egy meghatározott, de legalább tizenkét éves kort. (2) Amennyiben a tagállamok lehetővé teszik, hogy az egyik szülő átruházza a neki járó szülői szabadságot a másik szülőre, biztosítaniuk kell, hogy legalább négy hónapos szülői szabadság ne legyen átruházható. (3) A tagállamok meghatározzák, hogy a munkavállalóknak milyen értesítési határidő betartásával kell tájékoztatniuk a munkáltatót a szülői szabadsághoz való jog gyakorlásakor. Ennek során a tagállamok egyaránt figyelembe veszik a munkáltatók és a munkavállalók igényeit. A tagállamok biztosítják, hogy a munkavállalók kérelmében szerepeljen a szabadság időszakának tervezett kezdete és vége.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(4) A tagállamok a szülői szabadságra való jogosultságot a munkaviszonyban töltött időhöz vagy az adott munkáltatónál munkaviszonyban töltött idő hosszához köthetik, mely idő nem haladhatja meg az egy évet. Az 1999/70/EK tanácsi irányelv⁽²¹⁾ szerinti, ugyanazzal a munkáltatóval kötött, egymást követő, határozott idejű munkaszerződések esetén a szerződések összességét kell figyelembe venni a jogosultságot megnyitó időtartam kiszámításakor. (5) A tagállamok meghatározhatják azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén a munkáltató – a nemzeti jognak, a kollektív szerződéseknek és/vagy a szokásos gyakorlatnak megfelelő egyeztetést követően – észszerű időtartamra elhalaszthatja a szülői szabadság kiadását azzal az indokkal, hogy az súlyosan megzavarná a létesítmény megfelelő működését. A munkáltatók kötelesek írásban megindokolni a szülői szabadság elhalasztását. (6) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a munkavállalók jogosultak legyenek a szülői szabadság részleges szabadság formájában, munkavégzési időszakokkal elválasztott blokkokban vagy egyéb rugalmas formában történő kérelmezésére is. A munkáltatóknak meg kell vizsgálniuk az ilyen kérelmeket, és válaszolniuk kell azokra, figyelembe véve a munkáltatók és a munkavállalók igényeit egyaránt. A munkáltatók kötelesek írásban megindokolni a kérelem elutasítását. (7) A tagállamok megvizsgálják, hogy szükséges-e hozzáigazítani a szülői szabadság igénybevételének feltételeit és részletszabályait az örökbefogadó szülők, a fogyatékossgal élő szülők és a fogyatékossgal élő vagy krónikus betegségben szenvedő gyermeket nevelő szülők igényeihez. ⁽²¹⁾ A Tanács 1999/70/EK irányelve (1999. június 28.) az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról (HL L 175., 1999.7.10., 43. o.).	(4) A tagállamok a szülői szabadságra való jogosultságot a munkaviszonyban töltött időhöz vagy az adott munkáltatónál munkaviszonyban töltött idő hosszához köthetik, mely idő nem haladhatja meg az egy évet. Az 1999/70/EK tanácsi irányelv⁽²¹⁾ szerinti, ugyanazzal a munkáltatóval kötött, egymást követő, határozott idejű munkaszerződések esetén a szerződések összességét kell figyelembe venni a jogosultságot megnyitó időtartam kiszámításakor. (5) A tagállamok meghatározhatják azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén a munkáltató – a nemzeti jognak, a kollektív szerződéseknek és/vagy a szokásos gyakorlatnak megfelelő egyeztetést követően – észszerű időtartamra elhalaszthatja a szülői szabadság kiadását azzal az indokkal, hogy az súlyosan megzavarná a létesítmény megfelelő működését. A munkáltatók kötelesek írásban megindokolni a szülői szabadság elhalasztását. (6) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a munkavállalók jogosultak legyenek a szülői szabadság részleges szabadság formájában, munkavégzési időszakokkal elválasztott blokkokban vagy egyéb rugalmas formában történő kérelmezésére is. A munkáltatóknak meg kell vizsgálniuk az ilyen kérelmeket, és válaszolniuk kell azokra, figyelembe véve a munkáltatók és a munkavállalók igényeit egyaránt. A munkáltatók kötelesek írásban megindokolni a kérelem elutasítását. (7) A tagállamok megvizsgálják, hogy szükséges-e hozzáigazítani a szülői szabadság igénybevételének feltételeit és részletszabályait az örökbefogadó szülők, a fogyatékossgal élő szülők és a fogyatékossgal élő vagy krónikus betegségben szenvedő gyermeket nevelő szülők igényeihez. (8) A tagállamok meghatározzák a szülőség fogalmát és megvizsgálják, hogy szükséges-e kiigazítani a szülői szabadság igénybevételének feltételeit és részletszabályait, amennyiben a szülői szabadságot kettőnél többen kívánják igénybe venni. ⁽²¹⁾ A Tanács 1999/70/EK irányelve (1999. június 28.) az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról (HL L 175., 1999.7.10., 43. o.).

Indokolás

A tagállam feladata meghatározni, hogy milyen hatással lesz az, ha figyelembe veszik az apaság fogalmának meghatározásában végbement fejleményeket.

8. módosítás

8. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Megfelelő jövedelem A tagállamok a nemzeti körülményeknek – például a nemzeti jognak, a kollektív szerződéseknek és/vagy a szokásos gyakorlatnak – megfelelően, a szociális partnerekre ruházott hatáskört is figyelembe véve biztosítják, hogy a 4., az 5. vagy a 6. cikkben említett szabadsághoz való jogukat gyakorló munkavállalók legalább az érintett munkavállalót betegszabadság esetén megillető összeggel egyenértékű díjazásban vagy juttatásban részesüljenek.	Megfelelő jövedelem A tagállamok a nemzeti körülményeknek – például a nemzeti jognak, a kollektív szerződéseknek és/vagy a szokásos gyakorlatnak – megfelelően, a szociális partnerekre ruházott hatáskört is figyelembe véve biztosítják, hogy a 4., az 5. vagy a 6. cikkben említett szabadsághoz való jogukat gyakorló munkavállalók az adott tagállam társadalombiztosítási viszonyaihoz igazodó díjazásban vagy juttatásban részesüljenek.

Indokolás

A társadalombiztosítás a tagállamok hatásköre.

9. módosítás

10. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) A tagállamok biztosítják, hogy a 4., az 5. vagy a 6. cikkben említett szabadság végén a munkavállalók jogosultak legyenek visszatérni korábbi munkahelyükre vagy azzal egyenértékű álláshelyre számukra nem kedvezőtlenebb feltételek mellett, és részesüljenek a munkakörülmények azon javulásából, amelyre távollétük során jogosultak lettek volna.	(2) A tagállamok biztosítják, hogy a 4., az 5. vagy a 6. cikkben említett szabadság végén a munkavállalók jogosultak legyenek korábbi munkahelyük megtartására vagy adott esetben azzal egyenértékű álláshelyre számukra nem kedvezőtlenebb feltételek mellett, és részesüljenek a munkakörülmények azon javulásából, amelyre távollétük során jogosultak lettek volna.

Indokolás

Az átfogalmazás célja, hogy megszilárdítsa a szülői szabadságot igénybe vevő személy munkahelyének megtartásához való jogát.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. üdvözlí az Európai Bizottság javaslatát, amely összhangban van az ezen a fellépési területen már hatályos rendelkezésekkel, és azokból következik. Kapcsolódik továbbá a szociális jogok európai pillérének létrehozására irányuló kezdeményezéshez is, amelynek célja az Unió szociális dimenziójának megerősítése és a tagállamok felzárkózásának támogatása a szociális teljesítmény terén. Jogalkotási és nem jogalkotási intézkedések összekapcsolásával szert tehetünk azokra az eszközökre, amelyek szükségesek a felzárkózás biztosításához az Unióban, megőrizve egy bizonyos fokú rugalmasságot. A hatályos jogszabályoknak mindeddig nem sikerült ezt elérniük;

2. emlékeztet arra, hogy az Európai Bizottság irányelvjavaslatának jogalapja – az EUMSZ 153. cikke – az EU és a tagállamok megosztott hatáskörébe tartozik, és hogy emiatt alkalmazandó a szubszidiaritás elve. Álláspontja szerint mivel az Európai Bizottság javaslatának célja, hogy a hatályos jogi keretet korszerűbbé tegye annak érdekében, hogy a munka és a magánélet közötti egyensúly biztosítására irányuló politikák terén közös minimális normákat garantáljon, az uniós szintű fellépés szükséges, megfelelő és alkalmas. Megjegyzi ennek kapcsán, hogy az EUMSZ 153. cikke kifejezetten előírja, hogy az irányelv az a jogalkotási eszköz, amelyet a tagállamokban fokozatosan alkalmazandó minimumkövetelmények elfogadására használnak, ami garantálja, hogy minimális mértékű beavatkozással elérhető legyen a javaslat célja. Az RB egyetért azzal, hogy a közös minimumkövetelmények különösen fontosak a munkavállalók szabad mozgása és az Unió belső piacán való szolgáltatásnyújtás szabadsága szempontjából. Hangsúlyozza azonban, hogy az uniós fellépésnek minél nagyobb teret kell hagynia az egyéni és nemzeti szintű döntéshozatal számára, mivel a területet hagyományosan európai és nemzeti szinten egyaránt a szociális partnerek szabályozzák. A régiók és a települések kettős szerepet töltenek be: munkaadók és hatóságok is egyben;

3. egyetért azzal, hogy a munka és a magánélet közötti egyensúlytal kapcsolatos felelősséget meg kell osztani a munkavállalók, családjuk, a szociális partnerek, a helyi és regionális önkormányzatok és a köz- és magánszolgáltatók, illetve munkaadók összessége között. Csak egy globális, az összes szempontot figyelembe vevő megközelítéssel valósítható meg a szociális és gazdasági szempontból fenntartható társadalom, amely az egyéneket és családjukat helyezi a politikák középpontjába;

4. megjegyzi, hogy a kulturális hiedelmek és normák miatt a nem fizetett gondozó munkáját elsősorban a nők végzik. Ez az egyik elsődleges oka annak, hogy a nők a férfiaknál kisebb mértékben vesznek részt a munkaerőpiacon. Emiatt az RB úgy véli, hogy a munka és a magánélet egyensúlyát lehetővé tevő politikák, különösen a családi szabadságok egyszerre járulhatnak hozzá a nők foglalkoztatási rátájának emelkedéséhez és a termékenységi arány növekedéséhez, ami pedig mindenki számára kedvezőbb gazdasági következményekkel járhat. Ugyanakkor feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy a családi szabadság a nők esetében ne vezessen olyan csapdához, amely még tovább szűkíti mozgásterüket a munkaerőpiacon. Ezért a munka és a magánélet összeegyeztetését célzó politikákat olyan, a nemek közötti felelősségmegosztásra irányuló intézkedések kidolgozásával kell kísérni, amelyek lehetővé teszik a szociális struktúrák módosulását és egy olyan új szociális paktum létrejöttét, amelynek révén a munkára, a háztartási teendőkre, a gondozási feladatokra, a szabadidőre és a magánéletre szánt idő egyenlően osztható meg a nők és a férfiak között;

5. rámutat, hogy a jelenlegi demográfiai tendenciák szükségessé teszik a nemi szerepek átgondolását, valamint a rugalmasabb és egyenlőbb munkaszerveződések előmozdítását, ezáltal megkönnyítve mind a férfiak, mind a nők számára, hogy csökkentett munkaidőben dolgozzanak vagy szabadságot vegyenek ki gyermekeik vagy más hozzátartozóik gondozása céljából;

6. sajnálja, hogy az irányelv hatálya csupán a munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkező munkavállalókra korlátozódik, és nem terjed ki az atipikus munkavégzés különböző formáira, így az önálló vállalkozókra, ami pedig összhangban lenne az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvéről szóló 2010/41/EU irányelvvel. Ez magában foglalná a rejtett munkaviszonyokat, illetve a gazdaságilag függő foglalkoztatást (színellett önfoglalkoztatást);

7. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a munka és a magánélet közötti jobb egyensúly gazdasági és társadalmi előnyökkel jár: nemcsak méltányosságról, nemek közötti egyenlőségről és a készségek optimális megosztásáról van szó, hanem az államháztartás fenntarthatóságáról és a növekedés és a munkahelyteremtés terén kijelölt prioritások elősegítéséről is;

8. újfajta munkakultúra kialakítását szorgalmazza ezért, amely elismeri a munka és a magánélet közötti jobb egyensúlyból a nők, a családok és a társadalom számára adódó közös előnyöket: a nők foglalkoztatási rátájának várható emelkedése és a nemek közötti bérszakadék csökkenése pozitív következményekkel jár maguknak a nőknek a szakmai kiteljesedése, jövedelmük és – a jelentősebb és méltányosabb nyugdíjjárulékoknak köszönhetően – jövőbeli nyugdíjuk szempontjából, illetve családjuk gazdasági jólétére, társadalmi részvételükre és egészségükre, de ugyanígy a vállalatok számára is hasznos, akik a tehetségek nagyobb kínálatából meríthetnek, és élvezhetik a motiváltabb és termelékenyebb munkaerőt, valamint az alacsonyabb munkahelyi hiányzási arány előnyeit;

9. emlékeztet arra, hogy a szülők és a gondozók – legyenek azok nők vagy férfiak, fiatalok vagy idősek – egyszersmind alkalmazottak vagy vállalkozók is, akik lakóhelyük – vidéki és városi területek – gazdasági életének motorjai. Hangsúlyozza, hogy az ott élő lakosság elöregedése miatt egyes térségekben nehezen lehet megfelelő gondozót találni. Ezt szem előtt tartva meg lehetne fontolni a családbarát városok európai védjegyének bevezetését, amelyet olyan városok kapnának meg, amelyek a polgárokat maradásra vagy odaköltözésre ösztönző, családbarát infrastruktúrát biztosítanak, amivel vonzóvá teszik a beruházásokat az érintett városban ⁽¹⁾;

10. leszögezi, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak szerep jut ezen a téren, köszönhetően a családok mindennapi életével – például a gyermekgondozással, az idősek és a fogyatékkal élő gondozásával, az oktatással, a szociális szolgáltatásokkal vagy a foglalkoztatással – kapcsolatosan rájuk háruló hatásköröknek. A többszintű kormányzás ezért fontos az irányelv optimális végrehajtásához ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Területi hatásvizsgálati jelentés a munka és a magánélet közötti egyensúlyról.

⁽²⁾ Lásd fent.

11. ragaszkodik ezért ahhoz, hogy a területi önkormányzatok – amelyek sok tagállamban a közsféra jelentős munkaadói – kapjanak támogatást arra irányuló erőfeszítéseikben, hogy megfelelő politikákat hajtsanak végre szociális és foglalkoztatási téren. Különösen ahhoz van szükségük támogatásra és kapacitásépítésre, hogy olyan politikákat vezessenek be, amelyek segítik a munka és a magánélet közötti egyensúlyt;

12. hangsúlyozza az európai strukturális és beruházási alapok mint olyan eszközök jelentőségét, amelyek megfelelő módon segítik elő olyan intézkedések kialakítását – különösen a helyi és regionális önkormányzatok által –, amelyek célja a munka és a magánélet jobb összeegyeztethetősége. Ezzel összefüggésben meg kellene erősíteni az Európai Szociális Alapot, hogy a foglalkoztathatóság támogatása mellett hatékonyabban tudja kezelni a nélkülözés és a dolgozói szegénység problémáját, valamint a társadalmi befogadást;

13. leszögezi, hogy már most nagy számban állnak rendelkezésre bevált gyakorlatok helyi és regionális szinten, amelyeket meg kellene osztani, illetve minden szinten népszerűsíteni kell és át kell ültetni; emellett jutalmazni kellene az olyan vállalatokat, amelyek megpróbálják valóban összeegyeztetni alkalmazottaik magán- és szakmai életét;

14. megállapítja, hogy a régiók és a települések képesek könnyített hozzáférést garantálni a szolgáltatásokhoz és a szabadidős tevékenységekhez is azáltal, hogy a kultúrával, a kereskedelemmel és a közlekedéssel kapcsolatos integrált politikákat dolgoznak ki és hajtanak végre, amelyek figyelembe veszik a munka és a magánélet közötti szükséges egyensúlyt;

15. sajnálja, hogy nincs utalás a barcelonai célkitűzésekre, amelyek célja a nők aktivitási arányának növelése. Az Európai Tanács 2002-ben megállapodott arról, hogy a három év és az iskolaköteles kor közötti gyermekek legalább 90 %-a esetében biztosítani kell az óvodai ellátást, és EU-szerte el kell érni a háromévesnél fiatalabb gyermekek bölcsődei elhelyezési arányának 33 %-os célját. Ezeket a célokat még nem minden tagállam érte el, ezért megvalósításukhoz fokozott erőfeszítéseket kell tenni;

16. jelzi, hogy az európai szemeszter hatásos eszköz a költségvetési politika szolgálatában, és igen hasznosnak bizonyulhat abban, hogy iránymutatásokat és ajánlásokat adjon a tagállamoknak arra vonatkozóan, hogy mit tehetnek azon gazdasági tényezők ellen, amelyek akadályozzák a háztartás második kenyérkeresőjét abban, hogy munkába álljon. Ezzel párhuzamosan az európai szemeszter hasznos lehet abban is, hogy irányt mutasson a tagállamoknak a gondozás kapcsán;

17. hangsúlyozza, hogy rugalmas munkaszervezési módokat kell kialakítani és garantálni kell, hogy azokat ne kezeljék úgy, hogy egyet jelentsenek az alacsony fizetéssel és a visszafogott karrierkilátásokkal, különösen a nők esetében. Ezeket a rugalmas munkaszervezési módokat ugyanakkor a nézeteltérések lehetőségének minimálisra csökkentése érdekében megfelelően meg kell vitatni a munkaadókkal. Ez különösen vonatkozik a kkv-kra;

18. emlékeztet arra, hogy fontos könnyített hozzáférést biztosítani a képzéshez azon szülők vagy gondozók számára, akik családi támogatási és gondozási kötelezettségeik miatt esetleg hosszú ideig nem tudtak benne részt venni. Emlékeztet továbbá arra is, hogy a gondozók által megszerzett készségek kihasználása értéket jelent;

19. hangsúlyozza, hogy a mai munkaerőpiacon – ahhoz, hogy a foglalkoztatási kilátások javuljanak az összes európai polgár, de különösen a fiatalok, a nők és a gondozók számára – olyan intézkedésekre van szükség, amelyekkel növelhető az új üzleti modellek és az új foglalkoztatási formák rugalmassága és biztonsága. A megfelelő szabályozást követően, illetve a jogbiztonságot és jogi egyértelműséget is biztosító intézkedésekkel kiegészülve a rugalmas biztonság fokozása mind a munkavállalók, mind a munkaadók számára előnyökkel jár;

20. utal arra, hogy az egyedülálló szülők különleges kihívásokkal néznek szembe a munka és a családi élet összeegyeztetése terén, és kiemelt támogatásra van szükségük. Ők különösen gyakran dolgoznak részmunkaidőben, kevés lehetőségük van a munkahelyi előrelépésre, és több nehézséget jelent számunka a képzésben és továbbképzésben való részvétel. A tagállamoknak és a szociális partnereknek rugalmas munkaidőmodelleket kell kínálniuk mindenekelőtt az egyedülálló szülőknek, és olyan szakmai képzést kell biztosítaniuk számukra, amely családi feladataikkal összeegyeztethető;

21. fontos, hogy a magánéletben így megszerzett tapasztalatokat elismerjék a gyakorlatban is, méghozzá úgy, hogy ezzel az érintettek könnyebben elhelyezkedhessenek a munkaerőpiacon, ugyanolyan feladatokat végezve, mint amilyenekbe beletanultak magánéletük során;

22. sajnálja, hogy hiányoznak az anyasággal kapcsolatos jogok megerősítését célzó javaslatok, amilyen például az elbocsátás elleni, hosszabb időn keresztül biztosítandó védelem és általánosabban a munkahelyi megkülönböztetés elleni fellépés. Ez elszalasztott lehetőséget jelent, különösen az irányelv célját tekintve, hiszen az a szülési szabadságról szóló, 2015-ben visszavont irányelv helyébe kíván lépni;

23. üdvözli az apasági szabadság bevezetését, ami mind a szülők, mind pedig a gyermekek számára hasznos. Kulturális változásra van szükség ahhoz, hogy az apák úgy érezzék, elfogadható számukra, hogy gyermekgondozás céljából szabadságra menjenek. Ez a változás könnyebben végbemegy, ha mindkét szülőt egyenlőbben kezeljük már a terhesség kezdetétől fogva;

24. támogatja azt a javaslatot, hogy a megkülönböztetés elkerülése érdekében házassági vagy családi állapottól függetlenül – a nemzeti jogban meghatározott módon – biztosítsák az apasági szabadsághoz való jogot. A tagállamok feladata, hogy meghatározzák a szülői szabadság igénybevételének feltételeit és részletszabályait azokban az esetekben, amikor a szülői szabadságot kettőnél többen kívánják igénybe venni;

25. ösztönzi a szülői szabadság bevezetését, melynek javadalmazását az e kérdésben kizárólagos hatáskörrel rendelkező tagállamok határoznák meg, akár jogszabályok révén, akár kollektív tárgyalások útján, ami lehetőséget biztosít számukra, hogy maguk határozzák meg a pontos feltételeket. Egyetért egyébiránt azzal, hogy a szülők munkája és magánélete közötti megfelelő egyensúly – mely több időt engedne számukra anélkül, hogy az veszélyeztetné munkahelyük biztonságát – létfontosságú a gyermekek és a társadalom jólétéhez;

26. elismeri, hogy a gondozási céllal biztosított fizetett szabadság bevezetése fontos javaslat, amelynek segítségével azoknak a személyeknek a munkája, akik spontán és informális módon látnak el rászoruló családtagokat, időseket vagy fogyatékossgal élőket, hivatalossá válik és támogatást kap abban a törekvésben, hogy a családokban érvényesüljön a nemzedékek közötti szolidaritás. Ugyanakkor további erőfeszítésekre van szükség annak garantálásához, hogy elegendő hosszú távú befogadó struktúra álljon rendelkezésre a jelentkező igények kielégítésére, illetve hogy európai alapokat biztosítsanak hosszú távú gondozási szolgáltatások kialakítására. Ez a két szempont létfontosságú ahhoz, hogy segítsük a tagállamokat a jelenlegi európai demográfiai tendenciák – a népesség elöregedése, a születések számának csökkenése, a várható élettartam növekedése – kezelésében. A munka és a magánélet egyensúlya, valamint a nemek közötti egyenlőség biztosítása mellett a tevékenységek diverzifikálására, illetve színvonalas hosszú távú gondozási szolgáltatásokba történő beruházásokra is szükség van;

27. üdvözli azt a javaslatot – amely az Európai Bizottság nem jogalkotási intézkedésekre vonatkozó javaslatai között szerepel –, hogy több és jobb adatokat generáljanak, továbbá hangsúlyozza, hogy helyi és regionális szinten kell az adatokat gyűjteni annak érdekében, hogy célzott és erőforrás-hatékony politikákat alakíthassanak ki;

28. célszerű lenne kifejezetten elismerni a koragyermekkori szolgáltatások oktatási jelentőségét, és jó lenne ezért, ha a meghozott támogató intézkedések figyelembe vennék ezt a szempontot, hogy ráirányítsák a figyelmet az alkalmazott személyzet értékére és növeljék az ezen a rendkívül kényes tevékenységi területen végzett munka társadalmi megbecsülését;

29. kiemeli, hogy az új irányelv sikere – a szabadságok védelmének javítása mellett – azon is múlik majd, miként tudja kezelni a nemek közötti bérszakadékat, és tud-e nagyobb igazságosságot teremteni a munkaerőpiacon;

30. azt javasolja, hogy a munkaidővel kapcsolatos adatokat nem és életkor szerinti bontásban gyűjtsék, hogy információk álljanak rendelkezésre a többszörös megkülönböztetést illetően;

31. javasolja, hogy működjön együtt A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetével (EIGE), az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért nevű szervezettel (EUROFOUND) és az Európai Szakképzésfejlesztési Központtal (Cedefop), valamint az egyenlőséggel foglalkozó nemzeti és regionális szervezetekkel annak érdekében, hogy a munka és a magánélet közötti egyensúly mutatóit folyamatosan frissítsék, és így az adatok helytállóak legyenek és időben rendelkezésre álljanak;

32. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy szorgalmazza a tagállamok körében, hogy a kötelező és az azt megelőző, előkészítő oktatásban a tananyagba vegyék bele a nemek közötti egyenlőség tematikáját, és hogy az állami hatóságok továbbra is végezzenek ezzel kapcsolatos tájékoztató és figyelemfelkeltő munkát;

33. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy erőfeszítéseit létező uniós jogszabályok és elfogadott célok megvalósítására és végrehajtására összpontosítsa, hogy gondoskodjon a munka és a magánélet közötti egyensúly biztosításáról a szülők és a gondozást végző családtagok esetében. Az EU-nak új többéves stratégiát kellene kidolgoznia a nemek közötti egyenlőségre vonatkozóan, továbbra is nyomon kellene követnie a tagállamokban lévő helyzetet, valamint terjesztenie kellene az egyenlőségi kérdések terén bevált eljárásmodokra vonatkozó információkat és példákat. Egy szélesebb körű esélyegyenlőségi szemléletmód lendületet adhatna a nemzeti szintű erőfeszítéseknek is;

34. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy szorgalmazza a tagállamok körében olyan intézkedések végrehajtását, amelyek révén csökkenthetők azok a gazdasági költségek, amelyek a nulla évestől az iskolaköteles korú gyermekek napközbeni, a szülők munkavégzése alatti ellátásával kapcsolatosak;

35. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy szorgalmazza a tagállamok körében, hogy vegyék figyelembe a kkv-k és mikrovállalkozások helyzetét, és vezessenek be olyan gazdasági jellegű intézkedéseket, amelyek segítségével az ilyen vállalkozások is meg tudják könnyíteni dolgozóik számára a munka és a magánélet összeegyeztetését.

Kelt Brüsszelben, 2017. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A hulladék energetikai hasznosításának szerepe a körforgásos gazdaságban

(2018/C 164/12)

Előadó: Tüttő Kata (HU/PES), Budapest XII. kerület önkormányzati képviselője**Referenciaszöveg:** A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A hulladék energetikai hasznosításának szerepe a körforgásos gazdaságban

COM(2017) 34 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA****Általános megjegyzések**

1. megerősíti, hogy a hulladékhierarchia a körforgásos gazdaság központi jelentőségű elve, és egyetért azzal, hogy az energetikai hasznosítási folyamatok szerepet játszhatnak a körforgásos gazdaságra való áttérésben, amennyiben a választott megoldások nem hátráltatják, hogy a hulladékmegelőzés, a termékek újrahasználat és a hulladékok újrafeldolgozása nagyobb arányban valósuljon meg;
2. megerősíti, hogy a zárt körforgásos gazdaság ambiciózus céljának elérése érdekében minden szinten szükség van az ezt szolgáló intézkedések megtételére irányuló politikai akaratra, továbbá el kell érni a közvélemény és a fogyasztói viselkedés tartós megváltozását, valamint a másodlagos nyersanyagokon alapuló termékek és anyagok stabil piacának megerősítését;
3. megerősíti, hogy az elkerülhetetlen és nem újrahasznosítható hulladékok energetikai célú hasznosítása nagy hatékonyságú égetőlétesítményekben bizonyos feltételek mellett része a körforgásos gazdaságnak, és hogy a közeli jövőben még számos tagállamban és régióban fontos szerepet játszik a hulladéklerakás jelentős csökkentésében. Ezen túlmenően a hulladékok energetikai célú hasznosítása hozzájárul az energiaellátáshoz is;
4. hangsúlyozza, hogy az energetikai célú hulladékhasznosításra vonatkozó tervezést is az uniós hulladékhierarchiára, a hulladékmennyiség minimalizálására és az életciklus-gondolkodásra kell alapozni, és hogy a körforgásos gazdaság nagy arányú újrahasznosítást magában foglaló modelljét nem szabad megkerülni az energiatermelés érdekében; ezért el kell kerülni a létesítmények kapacitásának túlméretezését. Azt is hangsúlyozni kell azonban, hogy csak az újrafeldolgozásra alkalmas hulladékot szabad a körforgásos gazdaság keretében kezelni, illetve hogy a maradék hulladék lerakására csak végső esetben kerülhet sor. Ezért az energetikai hasznosítás előnyben részesítendő a hulladéklerakással szemben;
5. figyelmeztet arra, hogy a hulladékra vonatkozó hatályos európai jogszabályok teljeskörű és helyes végrehajtása kiemelkedő fontosságú abból a szempontból, hogy egész Európában egyenlő versenyfeltételeket lehessen teremteni a hulladékgazdálkodás számára;
6. felszólítja a tagállamok kormányzatának minden szintjét arra, hogy tegyenek meg mindent a hulladéklerakás és az égetésre szánt, nem újrahasznosítható hulladék mennyiségének csökkentésére – különösen, ha az égetés energetikai hasznosítás nélkül történik –, kiemelt súlyt fektetve a hulladékmegelőzésre, az elkülönített hulladékgyűjtés fejlesztésére és a hulladékhierarchia magasabb szintjein álló tevékenységekbe való beruházásra;
7. felhívja a figyelmet arra, hogy az egyes európai régiókban nagyon nagy különbségek vannak nemcsak a kommunális hulladék mennyiségében, de annak kezelésében is. Van olyan régió, ahol már most túlszárnyalják az európai hulladék-célkitűzéseket a hulladék energetikai hasznosítása nélkül, más régiókban viszont nem tudják a minimálisan kitűzött célokat teljesíteni. Ez azt mutatja, hogy azonos rendszerek kiépítése mellett is nagyon nagy különbségek mutatkozhatnak a végeredményben, ezért kiemelt jelentőségű a helyi vezetési szint elkötelezettsége a célok elérése iránt;

8. felhívja a figyelmet arra, hogy a hulladékhierarchia központi elemnek számít a hulladékkal kapcsolatos uniós politikákban és jogszabályokban, és a körforgásos gazdaságba való átmenet kulcsfontosságú tényezője. Legfontosabb célja egy olyan rangsor meghatározása, amellyel a minimálisra csökkenthetők a káros környezeti hatások és optimalizálható a forráshatékonyság a hulladékmegelőzés és -gazdálkodás terén;

9. hangsúlyozza, hogy rendkívül nagyok a tagállamok és a régiók közötti eltérések a hulladék energetikai célú hasznosításának helyzetét és lehetőségeit illetően, így az általános célkitűzések eléréséhez vezető legcélszerűbb utak is nagyon különbözőek lehetnek, ezért óvakodni kell az uniformizált megoldásoktól;

Elkülönített hulladékgyűjtés

10. megállapítja, hogy a biohulladék jelentős részét teszi ki a háztartási hulladékmennyiségnek, és hangsúlyozza, hogy nagyobb figyelmet kell fordítani a biohulladék fokozott hasznosítására például olyan eljárások révén, mint a tiszta, megfelelően szelektált biológiailag lebomló hulladék anaerob bomlása, amelynek során az anyag újrafeldolgozása energetikai hasznosítással párosul. A biohulladék gyűjtésekor a helyi és regionális sajátosságokból kellene kiindulni, és mozgásteret kell hagyni a fejlesztésnek és innovációnak is. Ezért fontos, hogy a gyűjtést olyan módon szervezzék meg, amelyet a helyi szinten a legalkalmasabbnak tartanak arra, hogy a hulladékról szóló keretirányelvben kijelölt újrafeldolgozási célértékeket megvalósítsák, és ne szabjanak meg követelményeket a helyi és regionális önkormányzatok számára a gyűjtés módszerét illetően;

11. úgy véli, hogy tekintettel az uniós régiók eltérő fejlettségi szintjére, illetve az újrafeldolgozás és az energetikai hasznosítás egyre fejlettebb rendszereinek bevezetésével járó viszonylag magas költségekre, meg kell vizsgálni, miként lehet növelni az erre a területre irányuló intézkedések finanszírozását. Ez az összes tagállam polgárainak érdekében áll;

12. felhívja a figyelmet arra, hogy számos régióban bár magas az elkülönített hulladékgyűjtés aránya, az újrafeldolgozás szintje nem arányos ezzel, ezért ezt az ellentmondást kezelni szükséges célirányos szakpolitikai eszközökkel, például követelményeket kell meghatározni a másodlagos nyersanyagok használatának előmozdítására vonatkozóan, úgy, hogy ennek ára versenyképes legyen az elsődleges nyersanyagok használatához képest;

13. támogatja az olyan hulladékválogatási és -újrafeldolgozási mechanizmusok fejlesztését, amelyek a folyamat végén alacsony szennyező anyag-tartalmú, minőségi hulladékot eredményeznek. Más módszerek is alkalmazhatók, ilyen például a fosszilis tüzelőanyagok helyettesítése ezek hulladékaival a cement- vagy mészgyártásban használt égetőlétesítményekben, a biológiailag lebomló hulladék anaerob bomlása vagy a hulladékalapú tüzelőanyagok előállítása. Az új hulladékegyesítő kapacitások kiépítése mindemellett fontos kiegészítő megoldás arra, hogy megakadályozzuk új hulladéklerakók létesítését a kis szemétegyesítő kapacitással bíró területeken. Ez összességében a természet előnyére válik. Az ilyen hulladékegyesítőknél azonban alkalmasnak kell lenniük az energetikai hasznosításra;

Hulladékegyesítő kapacitások

14. egyetért azzal, hogy a körforgásos gazdaságra történő áttéréshez a nem újrafeldolgozható hulladékok kezelésének tervezése során meg kell találni az energetikai hasznosítási kapacitások megfelelő egyensúlyát annak érdekében, hogy elkerülhető legyen az esetleges gazdasági veszteség vagy a magasabb újrafeldolgozási ráták elérését akadályozó infrastrukturális akadályok kialakulása;

15. hangsúlyozza, hogy a körforgásos gazdaság fényében a hulladékegyesítő kapacitásnak szükségszerűen figyelembe kell vennie a megsemmisítendő hulladék szállításának távolságát – illetve olyan tényezőket, mint például más hulladékszétválogató és -feldolgozó központoktól (és azok gyűjtőterületétől) való távolság, a vizsgált gyűjtőterületben élők száma, a keletkezett hulladék mennyisége és jellemzőinek várható változásai –, hogy minimalizálni lehessen a környezetre gyakorolt negatív hatásokat;

16. felhívja a figyelmet arra, hogy a hulladékegyesítő kapacitások értékelése és tervezése során nem lehet kizárólag a települési hulladékot figyelembe venni, mivel az energetikai célú hulladékhasznosítás inputjának jelentős része egyéb hulladékforrásokból származik;

17. úgy véli, hogy az Európai Bizottság ajánlásaiban sajnos egyoldalúan a felesleges hulladékegyesítő kapacitásokra helyezi a hangsúlyt, holott a hulladéklerakás Unión belüli nagy aránya azt mutatja, hogy a nem elégséges kapacitás okozta problémákkal is foglalkozni kell. A hulladékmennyiségek csökkentése érdekében fontos, hogy világos követelményeket fogalmazzunk meg az újrafelhasználással és az újrahasznosítással szemben, és támogassuk az árutermelésben az újrahasznosított anyagok felhasználását, ügyelve ugyanakkor arra, hogy a veszélyes anyagokat eltávolítsák a körforgásból;

18. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy bár a hulladék energetikai célú hasznosítása számos tagországban jelentős szerepet játszik a hulladéklerakás elkerülésében, a felesleges hulladékégetési kapacitás technológiai bezáródáshoz vezethet, ami hátráltathatja a hulladék-célok elérését;

19. javasolja a régi és kevésbé hatékony hulladékégető létesítmények energiahatékonysági arányának optimalizálását az Európai Unió energia-önellátásának támogatására, és a nem megújuló fosszilis energiaforrások fogyasztásának csökkentését. Ha ez a fejlesztés gazdasági és műszaki szempontból nem lehetséges, akkor sor kerülhet a leszerelésre és a támogatási rendszerek fokozatos megszüntetésére azok esetében, akik nem alkalmazkodnak, elsősorban a felesleges kapacitással rendelkező tagállamokban;

20. azt ajánlja az alacsony vagy semmilyen égetési kapacitással nem rendelkező tagállamoknak, hogy erőfeszítéseiket az elkülönített hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás fejlesztésére összpontosítsák – hiszen a keletkezés helyén történő elkülönített gyűjtés kulcsfontosságú ahhoz, hogy jó minőségű, értékes hulladék álljon rendelkezésre az újrafeldolgozáshoz, és ezt ösztönözni kell –, az energetikai hasznosítást pedig csak gondos tervezés mellett bővítsék annak figyelembevételével, hogy ez nagyrészt átmeneti időre szóló köztes megoldás a hulladéklerakásra épülő rendszerről az újrahasznosítást elsődleges célként kitűző rendszerre való átállás folyamatában;

21. támogatja az energetikai hasznosítás céljából történő hulladékszállítást a tagállamok és a régiók között a hulladéklerakás elkerülése, illetve csökkentése érdekében, figyelembe véve azt a tényt is, hogy ez hozzájárul a meglévő hulladékégetési kapacitások jobb kihasználásához. Ez kiegészíti a nemzeti és regionális megközelítéseket. Szükségesnek tartja ugyanakkor, hogy a tagállamok közötti hulladékszállítás indokoltságának mérlegelésekor tekintettel legyenek a méltányosság és a szolidaritás szempontjaira annak érdekében, hogy a szállításban érintett tagállamok és régiók egyaránt részesülhessenek e tevékenység környezeti, gazdasági és társadalmi előnyeiből;

Gazdasági és társadalmi hatások

22. felhívja a figyelmet arra, hogy az egyes tagállamok és régiók nagyon nagy eltérést mutatnak az egy főre jutó kommunális hulladék mennyiségében, egyes tagállamok között több mint kétszeres arányban. A hulladék mennyiségi eltérése több okra vezethető vissza: az alacsony értékek oka néhol a tudatos fogyasztás, máshol a szegénység. A hulladékkal kapcsolatos stratégiáknak mindezt figyelembe kell venniük, hiszen egészen eltérő politikai eszközök, támogatások lehetnek hatékonyak a célok elérése érdekében;

23. felhívja a figyelmet arra, hogy egyes régiókban komoly problémát jelent a hulladéknak a háztartási tüzelőkályhákban való elégetése, ami egyrészt összefügg az energiaszegénységgel, másrészt a hanyagsággal és azzal, hogy nem tudatosulnak annak negatív hatásai, és – ellentétben a megfelelő szűrőberendezésekkel ellátott speciális hulladékégető művekkel – jelentős környezeti károk okozója, illetve súlyos közegészségügyi kockázatokat hordoz, emellett a társadalmi befogadás alapvető követelményeinek sem felel meg. Felkéri ezért az Európai Bizottságot, hogy az energiaszegénység elleni küzdelem szempontjait érvényesítse a hulladék energetikai hasznosításával kapcsolatos tevékenységekben is, továbbá fogadjon el stratégiákat a háztartási hulladékégetés negatív hatásainak nagyobb mértékű tudatosítására;

24. fontos tisztázni, ki és hogyan viseli a hulladékkezelési költségeket, mert a lakossági díjak több tagállamban már ma is aránytalanul magasak a jövedelmekhez képest. Ezért szükséges a gazdasági és szociális hatások szoros figyelemmel kísérése; ez a helyzet számos sziget és legkülső régió esetében különösen problematikus, főként akkor, ha ezek túlnépesedettek vagy nagy turisztikai nyomás nehezedik rájuk;

A politika megvalósításának eszközei

25. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a hulladékgazdálkodás, különösen a települési hulladék kezelésének területén kulcsszerepet játszanak a közös uniós célkitűzések elérésében, hiszen a döntéseket nekik kell végrehajtaniuk, és a sokféle eltérő helyzetre nem létezhet egyenmegtoldás;

26. kiemeli az uniós finanszírozási mechanizmusok, például az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) keretében megvalósuló beruházások fontos szerepét, különösen a tekintetben, hogy vonzza a magánfinanszírozást, ami használhatóbb, a „körforgásnak” jobban megfelelő hulladékgazdálkodási megoldásokat tesz lehetővé. Üdvözlí továbbá az energiahatékonyságot szolgáló – többek között a kutatási és innovációs programoknak köszönhetően kifejlesztett – korszerű technológiák piaci hasznosításának támogatását;

27. felszólítja az Európai Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy a tagállamok szorosan vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat a stratégiaalkotásba, a szükséges technikai és adóügyi intézkedések meghozatalába, a pénzügyi támogatási rendszerek kialakításába, továbbá a bevált gyakorlatok cseréjébe;

28. megjegyzi, hogy az érintett lakosság és civil szervezetek bevonása ugyancsak nélkülözhetetlen a polgárok környezetvédelmi felelősségvállalásának előmozdítása, valamint a jó döntések és azok eredményes végrehajtása érdekében; javasolja a tagállamoknak, hogy rögzítsenek minél egyértelműbb prioritásokat a hulladékgazdálkodás terén, biztosítva ezáltal a szoros együttműködést a hulladékgazdálkodás rendszerében részt vevő valamennyi fél között. Ebben az összefüggésben meghatározó jelentőségű a hulladékgazdálkodás területén megvalósuló együttműködés és átláthatóság;

29. szükségesnek látja, hogy a pénzügyi támogatásokat minden szinten összhangba hozzák a hulladékhierarchiával, és minél nagyobb arányban átcsoportosítsák a hulladékmegelőzés, a polgárok tájékoztatása, a magas színvonalú szelektív hulladékgyűjtési rendszerek, a hulladék-újrafelhasználási és -újrahasznosítási infrastruktúra fejlesztése, illetve a kapcsolódó kutatás és innováció érdekében; ideális esetben a keletkezett hulladékot és jövedelmet a helyi közszolgáltatások fejlesztésére és költségeik csökkentésére kellene felhasználni;

30. felkéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa a tapasztalatok megosztására szolgáló meglévő platformokat, a hulladék energetikai célú hasznosításával kapcsolatos tudástranszfert és tapasztalatcserét, a bevált megoldások elterjedését, valamint az ezekhez kapcsolódó pénzügyi és technikai segítségnyújtást, tekintetbe véve, hogy számos helyi és regionális önkormányzat tett különböző kezdeményezéseket az erőforrás-hatékonyság és a körforgásos gazdaság támogatása érdekében, melyek követendő például szolgálhatnak mások számára;

31. felkéri az Európai Bizottságot, hogy szorosan működjön együtt az RB-vel a bevált gyakorlatok városok és régiók közötti cseréjének támogatásában annak érdekében, hogy jobb megoldásokat találjanak például a távfűtésre és -hűtésre, illetve a hasznosítók által visszautasított szelektált hulladékkal és a hulladék háztartási szelektálásának elfogadtatásával kapcsolatos problémákra, mivel a bevált gyakorlatok ösztönzést adhatnak a hulladékgazdálkodási rendszerek ambíciózusabb fejlesztéséhez;

32. felhívja az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy a jó szabályozásnak és döntéshozatalnak előfeltétele a megbízható, valós képet bemutató, összehasonlítható adatok hozzáférhetősége, ami jelenleg nem teljeskörűen biztosított, különös tekintettel a települési hulladékon kívüli egyéb hulladékfajtákra;

33. felhívja a figyelmet arra, hogy fontos a tagállamok és régiók közötti kulturális és gazdasági különbségek elismerése a hulladék keletkezési helyen való szelektálásával kapcsolatos lakossági magatartás átalakítását célzó politikák kialakítása során. Emellett szem előtt kell tartani, hogy a szigeti és vidéki önkormányzatoknak speciális földrajzi szükségletei és végrehajtási problémái vannak;

34. javasolja, hogy az Európai Bizottság, a tagállamok, és a polgárokhoz legközelebbi politikai szintként a helyi és regionális önkormányzatok tegyenek intézkedéseket az oktatás és képzés terén, hogy jelentősen javítsák a lakosság és a gazdasági szereplők ismereteit és tudatosságát a fenntartható fogyasztással, a hulladékok mennyiségének csökkentésével, a természeti erőforrások és a környezet védelmével, a gyártói felelősséggel, valamint a terméktervezéssel és a reklámozással kapcsolatosan, például beépítve ezeket a témákat az oktatási programokba és tájékoztató kampányokba (amelyeket például a közösségi médiában történő népszerűsítés, iskolai látogatások, nyilvános rendezvények, sajtókampányok stb. formájában lehetne megvalósítani).

Kelt Brüsszelben, 2017. november 30-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

A Régiók Európai Bizottsága véleménye –Az atlanti térségre vonatkozó tengerstratégia cselekvési terve – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés megvalósítása

(2018/C 164/13)

Előadó: Jerry Lundy (IE/ALDE), Sligo megye közgyűlésének tagja

Referenciadokumentum: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az atlanti térségre vonatkozó tengerstratégia cselekvési terve – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés megvalósítása

COM(2013) 279 final

SAKPOLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. üdvözlö az Atlanti-óceán térségére vonatkozó stratégia cselekvési tervének Európai Bizottság által indítványozott, 2017 vége előtt elvégzendő felülvizsgálatát és azt, hogy az Európai Bizottság felkérte az RB-t, hogy fogadjon el egy a felidős felülvizsgálatra irányuló véleményt, amely majd beépül a tagállamok és régiók által megvitatandó általános felülvizsgálatba;
2. megemlíti az RB két gazdasággal kapcsolatos témákra vonatkozó korábbi munkáit (beleértve a következőket: NAT-VI/018; NAT-VI/019; NAT-V/21, NAT-V/44 és COTER-VI/022) ⁽¹⁾;
3. megjegyzi, hogy egy cselekvési terv keretében hatékonyabban lehet kezelni az atlanti térség és a térség nemzetei előtt álló kihívásokat és konkrétabb eredményeket lehet elérni, továbbá hogy a tagállamok és régiók szorosabb együttműködéssel konkrétabb eredményeket érhetnek el;
4. leszögezi, hogy a cselekvési terv képes biztosítani, hogy a különböző uniós szakpolitikák és finanszírozási eszközök hatása azok jobb összehangolása révén nagyobb legyen, azonban megjegyzi, hogy amikor az uniós finanszírozási eszközöket nemzeti eszközökön, illetve regionális programokon keresztül hajtják végre, akkor abban a nemzeti és regionális döntéshozók szerepe kulcsfontosságú;
5. megjegyzi, hogy mennyire sérülékeny az atlanti térség számos part menti közössége, és hogy – különösen a kék gazdaság terén – többet kell tenni a beruházások és a magánszektor tevékenységeinek odavonzásához e területek fenntartható fejlődésének elősegítése érdekében;
6. úgy véli, hogy az Unió strukturális és beruházási alapjainak (esb-alapok) hatékony felhasználása elengedhetetlen a stratégia céljainak eléréséhez, azonban aggodalommal állapítja meg, hogy jelenleg nincs megfelelő mechanizmus a kék gazdaság hatásának mérésére e területeken ⁽²⁾;
7. elismeri, hogy egy ökoszisztéma-alapú megközelítés alkalmazásával és a tengeri területrendezési irányelv elfogadásával a hatóságoknak már az összes tevékenységet teljes mértékben figyelembe kell venniük, amikor vizeikben területeket osztanak ki, azonban megjegyzi, hogy fennáll annak a lehetősége, hogy a vonatkozó tervek végleges elfogadása nem történik meg 2021 márciusa előtt. E követelmény eddigi legnagyobb eredménye a tengerparti szélenergia-termelés előmozdítása volt. Az RB továbbá megemlíti az e folyamathoz hozzájáruló különféle Interreg programokat, valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) határokon átnyúló projektekhez 2014 és 2016 között a tengeri tervezési folyamat elősegítése érdekében nyújtott támogatásait;

⁽¹⁾ Az RB korábbi véleményei:
CDR 6621/2016, NAT-VI/018 „Nemzetközi óceánpolitikai irányítás: az óceánjaink jövőjét biztosító menetrend”;
CDR 6622/2016, NAT-VI/019 „Új szakasz a kék növekedésre vonatkozó európai politikában”;
HL C 391., 2012.12.18., 1. o., NAT-V/21 „Az Atlanti-óceán térségére vonatkozó tengerstratégia kidolgozása”;
HL C 19., 2015.1.21., 24. o., NAT-V/44 „A kék gazdaság innovációja: tengereink és óceánjaink növekedési és munkahely-teremtési potenciáljának feltárása”;
CDR 0019/2017, COTER-VI/22 „Vállalkozói tevékenység a szigeteken: hozzájárulás a területi kohézióhoz”.

⁽²⁾ Az atlanti térségre vonatkozó 2007–2014-es Interreg program keretében finanszírozott Marnet projekt számos, tengerrel kapcsolatos, összehasonlítható társadalmi-gazdasági mutatót dolgozott ki a part menti/tengeri tevékenységek hatásának mérésére az öt érintett tagállamban.

8. megjegyzi, hogy az Európai Bizottság LeaderSHIP 2020 kezdeményezése keretében a rendelkezésre álló készségek és a munkaerőpiaci kereslet összehangolására irányuló intézkedések kezdik meghozni az első eredményeket, különösen a hajógyártás, a tengeri megújuló energiaforrások és az új, innovatív tengerészeti szaktudás terén; megjegyzi továbbá, hogy az innováció és partnerség szempontjával a Horizont 2020 foglalkozik, azonban támogatja a Külső Tengeri Régiók Konferenciájának (CPMR) arra vonatkozó kérését, hogy növeljék meg az „európai karrierlehetőségek a kék gazdaságban” projektekre vonatkozó ETHA-pályázat költségkeretét, amely az egész Európa tengeri medencéiben szükséges képzésekre irányul; különösen a tengerészeti és halászati ágazathoz kapcsolódó szakmákra vonatkozóan, amelyek a generációs megújulás súlyos problémájával küszködnek;

9. egyetért az Európai Bizottság „Jelentés a »kék növekedés« stratégiájáról – Fenntarthatóbb növekedés és több munkahely felé a kék gazdaságban” (SWD(2017) 128 final) című dokumentumában kifejezett véleménnyel, amely szerint a tudományos és innovációs társulások (TIT) alkalmasak arra, hogy lehetőséget biztosítsanak termékek és szolgáltatások kifejlesztésére, azonban megjegyzi, hogy jelenleg nincs olyan TIT, amely a tengerrel és a tengerüggyel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozna. Ezért ismételt szorgalmazza egy specifikus tudományos és innovációs társulás létrehozását a kék gazdaság érdekében. Ez az intézkedés újabb lépést jelentene a készségfejlesztésben és a tengerkutatásból származó ötletek magánszférának való átadásában ⁽³⁾;

10. hangsúlyozza a tengeri technológiában rejlő lehetőségeket új munkahelyek teremtésére és újabb bevételi forrás biztosítására, valamint az ágazat növekedési kapacitását olyan területeken, mint a megújuló energia és a tengeri technológiák demonstrációja, ugyanakkor elismeri az ilyen jellegű beruházásokban rejlő kockázatot és azt is, hogy a tudás és megfelelő adatok hiánya megnehezíti a piacra lépést ebben az ágazatban. Az RB támogatja a kifejezetten a kék növekedésre irányuló pályázatok rangsorolását a Horizont 2020 keretében, azonban elismeri, hogy nagyobb erőfeszítéseket kell tenni az innovatív vállalkozások és kezdeményezések forráshoz jutásának megkönnyítése érdekében ezen a területen;

11. rámutat, hogy el kell ismerni, hogy a tengerészeti és halászati tevékenységek az Atlanti-óceán térségében fenntartják a gazdasági és szociális teljesítményt, nagy jelentőséggel bírnak, valamint hogy a halászati tevékenységek fokozatosan alkalmazkodnak a környezeti fenntarthatósághoz. Hasonlóképpen hangsúlyozza azt is, hogy e tevékenységek hozzá tudnak járulni a javak újraelosztásához és a társadalmi kohézióhoz, valamint a tengeri termékeket feldolgozó és értékesítő ipar értékteremtési lehetőségeihez és ahhoz, hogy ez az iparág megtartsa kulcsszerepét a minőségi élelmiszertermékek biztosításában;

12. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a sérülékeny ökoszisztémák, különösen a mélytengeri halászterületek fenntartása érdekében az EU által tett irányítási intézkedések eddig vegyes eredményeket értek el, és hogy közeledik a jó környezeti állapotról való jelentéstétel határideje a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv értelmében;

13. elismeréssel fogadja az előrehaladást a fenyegetésekre és vészhelyzetekre történő reagálás terén, különösen a Kopernikusz program elfogadását 2014-ben, amely megbízhatóbb adatokat biztosít az óceán felszíni hőmérsékletének mérésére, valamint hatékonyabb operatív óceán-előrejelzési alapszolgáltatást nyújt. Ezenkívül a 2013-as galwayi nyilatkozattal az EU, az Egyesült Államok és Kanada között létrehozott transzatlanti óceánkutatási szövetségből származó legkonkrétabb együttműködési eredmény a tengerfenék feltérképezése;

Az adatok fontossága a kék gazdaság helyi és regionális szintű módszertani kidolgozásában

14. megjegyzi, hogy eddig nem mérték teljeskörűen a kék gazdaság hatását regionális és helyi szinten, mivel még nem dolgoztak ki egy olyan mutatórendszert, amely mérné a közvetlenül vagy közvetve a tengerre támaszkodó tevékenységek pontos hatását; ehhez az Európai Bizottság és a különböző tagállamok közötti jelentős mértékű együttműködésre van szükség ⁽⁴⁾. E tekintetben az RB megemlíti a COTER szakszervezet munkáját a NUTS-rendelet javasolt módosításaival kapcsolatban, különösen a „part menti” és „szigeti” típusok felvételének indítványozását a jövőbeli területi tipológiába. Ez megkönnyítené a kék gazdasági tevékenységek mérésére irányuló megfelelő (GDP-n túli) mutatók kidolgozását;

⁽³⁾ NAT-V/44.

⁽⁴⁾ A Marnet projekt, amely tengeri vonatkozású társadalmi-gazdasági mutatókat dolgozott ki az atlanti térség egészében, hasznos kiegészítése lehet ennek a folyamatnak.

15. javasolja, hogy a kék gazdaság helyi és regionális szinten történő módszertani kidolgozásához szükséges erőforrások összetettsége és terjedelme miatt a meglévő regionális intelligens szakosodási stratégiákat használják alapként a kék gazdaság ágazataiban rejlő további lehetőségek azonosításához. A célzott hatásvizsgálati gyakorlatokkal együtt ezek a stratégiák segíthetnek a helyi és regionális önkormányzatoknak azonosítani a legmegfelelőbb ágazatokat;

A finanszírozási eszközök intelligensebb alkalmazása

16. felkéri a tagállamokat, hogy folytassák az éves cselekvési programok célkitűzéseinek beépítését a megfelelő ERFA operatív programokba; az Atlanti-óceán térségére vonatkozó stratégia és cselekvési terv sikere teljes mértékben az atlanti térségben található tagállamok azon elkötelezettségétől függ, hogy összehangolják a cselekvési tervben meghatározott együttműködési területekre irányuló erőfeszítéseiket;

17. egyetért az Európai Bizottság „Jelentés a »kék növekedés« stratégiájáról – Fenntarthatóbb növekedés és több munkahely felé a kék gazdaságban” (SWD(2017) 128 final) című szolgálati munkadokumentumban szereplő következő megállapítással:

„általában úgy tűnik, hogy ezen alapok különböző operatív programjaiban viszonylag kis mértékű finanszírozást különítettek el kifejezetten az Atlanti-óceán térségére vonatkozó stratégia prioritásaira, miközben jelentős finanszírozás állhat rendelkezésre olyan intézkedések és prioritások számára, amelyek nem kifejezetten a tengerhasznosítási ágazathoz kapcsolódnak. Ezzel kapcsolatban komoly kihívás előtt állnak a nemzeti és regionális irányító hatóságok. Ezzel szemben az Európai Tengerügyi és Halászati Alapból származó finanszírozás célzottan az Atlanti-óceán térségére vonatkozó stratégia céljára irányult”;

18. azon a véleményen van, hogy a hitelesség érdekében Európa atlanti-óceáni térsége és az atlanti régiók fejlődésére irányuló közös stratégia megérdemel egy külön erre a célra létrehozott finanszírozási eszközt; az EU 2020 utáni célkitűzései megvalósításának alapjául szolgáló többéves pénzügyi keretről szóló vita keretében vegyék fontolóra egy a cselekvési terv végrehajtását lehetővé tevő megfelelő alap biztosítását; az atlanti térségre vonatkozó cselekvési terv és stratégia célkitűzéseinek beépítése a többéves pénzügyi keretbe különösen fontos, figyelemmel az Egyesült Királyság azon döntésére, hogy kilépjen az Európai Unióból, valamint annak az EU általános költségvetésére gyakorolt negatív hatásaira;

19. ebben az összefüggésben megismétli a kohéziós politika 2020 utáni jövőjére vonatkozó RB-véleményben foglaltakat, megállapítva, hogy a makroregionális és tengerügyi stratégiák jelentős többletértéket biztosítanak a részt vevő régiók és az ott élők számára, feltéve, hogy a meglévő és a jövőbeli finanszírozási eszközök összehangoltan felhasználhatók a stratégiákhoz;

20. emlékeztet arra, hogy a NAT-VI/019. sz. vélemény javasolta a kék gazdasággal foglalkozó regionális vagy régiók közötti platformok létrehozását; hangsúlyozza, hogy az Atlanti-óceán medencéjének számos térsége sikeresen pályázhat egy ilyen platform létrehozására, amely eszközként szolgálna a projektek kiválasztásához, azok végrehajtásának támogatásához, valamint a helyi, nemzeti és európai pénzügyi eszközök mozgósításához. A platformokat a régiók irányítanák, és az általuk kiválasztott projekteket a 2. Juncker-tervből finanszíroznák;

21. felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy folytassák a projektekkel kapcsolatos koordináció, nyomon követés és támogatás javítását, valamint a bevált gyakorlatok cseréjét, figyelembe véve az Atlanti-óceán térségére vonatkozó stratégia eddig elért eredményes példáit;

22. megismétli, hogy a jelenlegi programozási időszakban az ERFA-n és az ESZA-n keresztül a kohéziós politika a legfontosabb beruházási eszköz az EU-ban, és hogy e források maximális felhasználása az ETHA-n és az EMVA-n keresztül rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségekkel együtt elengedhetetlen lesz az Atlanti-óceán térségére vonatkozó stratégia égisze alatti projektek jövőbeli sikereihez; az esb-alapok irányításának és adminisztrációjának további egyszerűsítése tovább fogja növelni a helyi közösségek azon képességét, hogy helyi projektek céljára pénzügyi forráshoz jussanak;

23. megjegyzi, hogy a jelenlegi programozási időszakban számos kapcsolódó operatív program jelentős késedelemmel indult el; felkéri a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy mielőbb dolgozzák ki javaslatukat a 2020 utáni időszakra a programozási időszakok közötti zökkenőmentes átmenet érdekében;

24. kéri, hogy azok a régiók közötti, nemzeti és határokon átnyúló projektek, amelyek megfelelnek a tengeri medencékre vonatkozó stratégiáknak és az intelligens szakosodási stratégiáknak, a regionális, nemzeti és európai alapok összevonása révén, egyszerűsített keretben finanszírozhatóak legyenek, és közösségi bónuszban részesülhessenek anélkül, hogy új projektfelhívásokra kerülne sor;

25. felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki és alkalmazzanak megfelelő, helyi adottságokra alapozott és alulról felfelé építkező stratégiákat a regionális intelligens szakosodásra különösen ott, ahol ez még nem történt meg; ezeknek a stratégiáknak kell képezniük a jövőbeli kiadások alapjait, és az egyes régiók erősségeire és speciális adottságaira kell összpontosítani; a tényleges helyi gazdasági helyzetet tükröző regionális intelligens szakosodási stratégiák sikeres megvalósítása azt szolgálja, hogy növekedjen a rendelkezésre álló források felhasználási aránya a régiókban;

26. tekintettel arra, hogy a nemzeti és az uniós finanszírozás egyaránt közkiadásokat képvisel, arra kéri a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy közösen javítsák a cselekvési terv keretében megvalósított projektekkel kapcsolatos jelentéstétel és visszajelzések minőségét, és dolgozzák ki a segítségnyújtási mechanizmust mint olyan eszközt, amely átlátható áttekintést nyújt a sikeres kezdeményezésekről és a rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségekről;

27. a regionális intelligens szakosodást illetően felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a közös európai értékek és célok erősítésének eszközeként az alkalmazott szakpolitikák tematikus komponensét fejlesszék tovább (szemben a földrajzival);

Közösségvezérelt helyi fejlesztés (CLLD)

28. hangsúlyozza a közösségvezérelt helyi fejlesztésre (*community-led local development* – CLLD) irányuló megközelítés fenntartásának és bővítésének fontosságát, mivel az európai strukturális és beruházási alapoknak (esb-alapok) ez az eszköze kimutathatóan az egyik leghatékonyabb módot képviseli, amely révén a közösségek uniós forrásokhoz juthatnak saját, helyi projekteik számára. A CLLD-támogatás különösen fontos a távolabbi és peremterületi régiók számára, beleértve a korlátozott alternatív forráshoz jutási lehetőségekkel rendelkező kisebb part menti közösségeket, régiókat és szigeteket;

29. reméli, hogy a szigetek és a part menti területek helyi közösségei minden uniós alapot felhasználhatnak, köztük az ETHA-t is ahhoz, hogy egységes keretben finanszírozhassák tengeri fejlesztési stratégiáikat, a LEADER program és a CLLD modelljét véve alapul;

30. a költségvetési hatóságot arra kéri, hogy alkalmazza az esb-finanszírozásban biztosított rugalmasságot az ETHA-n belül rendelkezésre álló CLLD-finanszírozás fokozatos megemlése érdekében, ami az európai part menti közösségek javát szolgálja;

Az Atlanti-óceán térségére vonatkozó stratégia és cselekvési terv segítségnyújtási mechanizmusa

31. megjegyzi, hogy a segítségnyújtási mechanizmus⁽⁵⁾ felépítése a nemzeti egységekkel és egy brüsszeli központi irodával megfelelően illeszkedik az atlanti térségre vonatkozó cselekvési terv kommunikációs szükségleteihez; meg kell azonban erősíteni a terv terjesztésére és megismertetésére irányuló feladatát, valamint tanácsadási, koordinációs és támogatási tevékenységét;

32. támogatja az atlanti térségre vonatkozó stratégia segítségnyújtási mechanizmusának folytatását, mivel jelenleg ez az egyedüli, kifejezetten az atlanti térségre vonatkozó cselekvési terv felügyeletére és megvalósítására elkülönített költségvetési tétel;

33. kéri az Európai Bizottságot, hogy biztosítson hosszabb távú megoldást a segítségnyújtási mechanizmusra, működése folytonosságának biztosítása érdekében;

34. ösztönzi a nemzeti egységeket, hogy a lehető legszorosabban működjenek együtt a nemzeti és regionális irányító hatóságokkal annak biztosítására, hogy a különféle finanszírozási eszközök keretében rendelkezésre álló lehetőségeket világosan elmagyarázzák a potenciális kedvezményezetteknek;

Az Egyesült Királyság 2016. június 23-i népszavazást követő határozatának – hogy hivatkozik az EUSZ 50. cikkére és kilép az EU-ból – következményei a többéves pénzügyi keret finanszírozási lehetőségeire és 2020 utáni felépítésére

35. megjegyzi, hogy függetlenül az Egyesült Királysággal folytatott tárgyalások eredményétől, az EU elveszíti az atlanti térségben található öt tagállamának egyikét, amely jelentős tengeri nemzet, valamint a tengeri gazdaság és tengerkutatás terén az egyik legmagasabb szintű beruházást végző ország; ráadásul az Egyesült Királyság a tengeri eredetű élelmiszerek egyik vezető uniós exportőre;

⁽⁵⁾ Finanszírozás olyan szolgáltató részére, amely útmutatást nyújt az atlanti térségre vonatkozó cselekvési terv megvalósítása érdekében projekteket előterjesztő és kidolgozó állami és magánszervezeteknek, kutatóintézeteknek és egyetemeknek, intézményi és magánbefektetőknek, valamint projektfejlesztőknek és egyéb érdekelteknek.

36. megjegyzi, hogy az Egyesült Királyság az EU költségvetésének egyik fő befizetője, és az EU mérlegéből való eltűnése szükségessé teszi a kohéziós politika jövőbeli finanszírozását illetően rendelkezésre álló összes lehetőség részletes elemzését;
37. hangsúlyozza, hogy a „brexit” gyakorlati hatásainak jelentkezése egybeeshet a 2021-ben induló új többéves pénzügyi kerettel, és megkéri a költségvetési hatóságot, hogy mérlegelje megfelelő pénzügyi eszközök juttatását olyan szakpolitikák számára, amelyeket – mint például a kék gazdaság fejlesztése – jelenleg nem tekint elsődleges fontosságúnak;
38. „A kohéziós politika jövője 2020 után” című véleményében foglaltaknak megfelelően ismételten kéri az Egyesült Királyságot és az Európai Uniót, hogy állapodjanak meg arról, hogy az Egyesült Királyság régiói és önkormányzatai továbbra is részt vehessenek az európai területi együttműködésben és más, az egész Unióra kiterjedő programokban, más Unió kívüli államok, például Norvégia és Izland részvételéhez hasonlóan;
39. az atlanti térségre vonatkozó tengerstratégia cselekvési tervének jövőjét érintő lehetséges hatások kapcsán figyelembe kell majd venni a brexitről folyó tárgyalások kimenetelét, illetve foglalkozni kell azzal. Hangsúlyozza, hogy a brexittel összefüggésben még fontosabbá válik az EU atlanti térségben található többi tagállama számára, hogy prioritást kapjon a szorosabb együttműködés, valamint a tevékenységek integrálása a tengerügyek kapcsán, hogy ezáltal áthidalásra kerüljön a tudomány és az innováció, a felügyelet, a védelem, az óceánenergia és az általános tengerügyi beruházások terén az Egyesült Királyság brexittel történő elvesztése eredményeképp kialakuló hiány;
40. aggódalmát fejezi ki az Egyesült Királyság kilépésének a közös halászati politikára gyakorolt potenciális következményei, különösen az Egyesült Királyság vizeihez történő hozzáférés miatt, ami sajátos hatással van a szomszédos országok halászati ágazataira. Ez a fogások mennyiségének csökkenéséhez vezethet, melynek következtében csökkenhet a foglalkoztatás egy már amúgy is sérülékeny ágazatban többek között a kvóták, a visszadobási tilalom, a tengeren töltött napok maximális száma, az ágazat állami támogatásokra vonatkozó szabályozása és a biológiai sokféleség fenntartása terén torzult verseny mellett ⁽⁶⁾;

Területi együttműködési programok

41. megjegyzi, hogy a területi együttműködési programok fontos szerepet játszhatnak az Atlanti-óceán térségére vonatkozó, a régióközi együttműködésre hangsúlyt helyező stratégia célkitűzéseinek előmozdításában, a stratégiával összhangban tovább erősítve az atlanti térséget;
42. úgy véli, hogy a NAT-V/21. számú (2012-es) vélemény 27–30. pontjai továbbra is helytállóak, különösen a funkcionális területen működő tíz program potenciális szerepét illetően;
43. megjegyzi, hogy különösen az atlanti térségre vonatkozó együttműködési programnak lehet kulcsfontosságú szerepe, figyelemmel arra, hogy középpontjában a tengerrel kapcsolatos kérdések állnak, földrajzi szempontból pedig az egész atlanti térségre kiterjed;
44. egyetért a CPMR Atlanti Ív Bizottsága által a Les Sables d'Olonne-ban megtartott 2017-es közgyűlésen (2017. március 3.) megfogalmazott zárónyilatkozatban felvetett pontokkal, különösen azokkal, amelyek a féldíós felülvizsgálat részét képező egyszerűsítési intézkedésekkel, illetve az Atlanti-óceán térségére vonatkozó stratégia szempontjából fontos kérdésekkel foglalkozó projektek ösztönzését szolgáló rugalmasabb finanszírozási arányokkal (5 % bónusz) kapcsolatosak.

Kelt Brüsszelben, 2017. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ Európai Külső Tengeri Régiók Konferenciája (CPMR): Technikai feljegyzés az atlanti ív régiói számára, 2017. február.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás alkalmazását előíró jogi aktusok

(2018/C 164/14)

Előadó: Előadó: François Decoster (FR/ALDE), Felső-Franciaország régió közgyűlésének tagja

Referenciaszöveg: Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás alkalmazását előíró egyes jogi aktusoknak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. és 291. cikkéhez történő igazításáról –

COM(2016) 799 final – 2016/0400/COD

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. szükségesnek tartja egyrészt, hogy az Unió rendelkezzen végrehajtási hatáskörrel, amely segíti a jogalkotót feladatának technikaibb jellegű aspektusai terén, másrészt pedig, hogy ezáltal lehetővé váljon az európai jogszabályok egységes és gyors alkalmazása az Unióban;
2. kiemeli, hogy ennek keretében fontos, hogy a végrehajtás a jogalkotási aktusok nem lényegi aspektusaira korlátozódjon és a lehető legnagyobb átláthatóság mellett folyjon, a jogalkotó, az Európai Parlament és a Tanács, a tagállamok és a helyi és regionális önkormányzatok ellenőrzése alatt;
3. emlékeztet arra, hogy a tagállamok feladata az európai jogszabályok végrehajtása, hogy arra igen gyakran helyi és regionális szinten kerül sor, valamint hogy a fentiek miatt az önkormányzatok részvétele az európai jogalkotási aktusok végrehajtásában demokratikus és gyakorlati okokból is elengedhetetlen;
4. megismétli, hogy támogatja a komitológiai rendszer Lisszaboni Szerződés által végrehajtott reformjait és a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és végrehajtási jogi aktusok az EUMSZ 290. és 291. cikke által szabályozott két rendszerének létrehozását. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok a korábbi, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárást váltották fel, amely a politikailag leginkább érzékeny területekre vonatkozott, mint amilyen a környezetvédelem, a mezőgazdaság, a pénzügyi szolgáltatások vagy az egészségügy területe;
5. támogatja a vizsgált javaslat által célzott jelenlegi alap-jogiaktusok módosítását azzal a céllal, hogy a bennük szereplő, az ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárásra történő utalásokat felváltsák az EUMSZ 290. és 291. cikkére való hivatkozással;
6. támogatja, hogy az Európai Bizottság úgy döntött, hogy módosítja a 2013-as javaslatában alkalmazott megközelítést, és immár nem szeretne általában rendelkezni arról, hogy az alap-jogiaktusoknak az ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárásra való utalásait a 290. vagy a 291. cikkre való utalásként kell érteni. Ebből következően ha a jogalkotó elfogadta volna a javaslatokat, minden egyes alap-jogiaktust mindig a rá vonatkozó rendelettel együtt kellett volna értelmezni. Jobb azonban minden érintett alap-jogiaktust tételesen módosítani;
7. a felhatalmazás időtartamát illetően támogatja az Európai Bizottság álláspontját, amely szerint a határozatlan időre szóló felhatalmazás indokolt, mert a jogalkotónak minden esetben bármikor joga van visszavonni a felhatalmazást. A felhatalmazási idő öt évben való meghatározása és az automatikus megújulás előtti jelentéstételi kötelezettség azt jelentené, hogy az Európai Bizottságnak a vizsgált javaslat elfogadása után öt évvel minden egyes jogi aktszal kapcsolatban jelentést kellene készítenie, ami jelentős adminisztrációs teher volna;

Egyetértési megállapodás a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokról

8. üdvözlí, hogy az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás⁽¹⁾ mellékleteként egyetértési megállapodást írt alá a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokról, keretbe foglalva a célok, a hatókör, az időtartam és a felhatalmazási feltételek meghatározását;
9. emlékeztet arra, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó kritériumokat és eljárást nagyon pontosan meg kell határozni és megfelelően korlátozni kell annak érdekében, hogy ne csökkenjen a jogalkotó szerepe;

⁽¹⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

10. azt kéri ezért, hogy amennyiben kétség merül fel azt illetően, hogy egy felhatalmazáson alapuló jogi aktus tervezetének valamely elemére mindenképpen szükség van-e, az Európai Bizottság vonja azt vissza és a jogszabályt a rendes jogalkotási eljárás keretében fogadják el;
11. üdvözli az egyértelmű kötelezettségvállalást amellelt, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítése és megfogalmazása során rendszeres konzultációra kerüljön sor a tagállami szakértőkkel, ám nincs meggyőződve arról, hogy ez a konzultáció megfelelőképpen meghatározott, átlátható és kötelező hatályú lenne;
12. üdvözli az Európai Parlament ellenőrzésének megerősítését a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadása felett;
13. sajnálja azonban ennek kapcsán, hogy nincsen szó a helyi és regionális önkormányzatok képviselőivel való konzultációról, annak ellenére, hogy azok széles körben érintettek a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok végrehajtásában;
14. hangsúlyozza, hogy létfontosságú a helyi és regionális önkormányzatok részvétele ebben az ellenőrzésben, mivel ők jelentik azt a kormányzati szintet, amely az Unió jogszabályainak zömét végrehajtja;
15. kéri, hogy a Régiók Bizottsága minden dokumentumot – és ezen belül a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok tervezetét is – kapjon meg a tagállamok szakértőivel egyidejűleg, valamint hogy képviselői rendszeres jelleggel és könnyített módon részt vehessenek a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével az Európai Bizottság keretei között foglalkozó szakértői csoportok ülésein;
16. üdvözli, hogy az Európai Bizottság, az Európai Parlament és a Tanács legkésőbb 2017 végéig létrehozza a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok közös nyilvántartását, amelynek köszönhetően fokozható az ellenőrzés az Európai Bizottság felhatalmazáson alapuló hatásköreinek alkalmazása felett és az említett hatáskörök átláthatóbbá is válhatnak, illetve könnyebb lesz a tervezés és visszakereshető egy adott felhatalmazáson alapuló jogi aktus életciklusának minden egyes szakasza;

A szubszidiaritás és az arányosság elemzése

17. úgy véli, hogy a rendelettervezet nem vet fel szubszidiaritási problémát, mivel a kérdés az Európai Unió intézményei közötti hatáskör-átruházásról szól;
18. ugyanezen okok miatt úgy véli, hogy a rendelettervezet nem vet fel arányossági problémát sem, ugyanis a rendelet által kitűzött cél eléréséhez és a néhány alap-jogiaktusnak az EUMSZ 290. és 291. cikkéhez történő igazításához is megfelelő, továbbá nem terjed túl a szükséges mértéken;
19. emlékeztet azonban a szubszidiaritás és az arányosság elvének jelentőségére; hangsúlyozza továbbá, hogy ezeket az elveket nemcsak az európai jogszabályok kidolgozása és elfogadása során kell érvényesíteni, hanem végrehajtásuk alkalmával is;
20. véleménye szerint az EUMSZ 290. cikkén alapuló felhatalmazás – amely az Unió jogalkotói hatáskörét az Európai Bizottságra ruházza – elviekben arányossági problémát vet fel, mivel az aktus normatív erejével kapcsolatos kompromisszumon alapul, ám nem módosítja a hatásköröknek az Unió és a tagállamok közötti megoszlását;
21. másrészt úgy véli, hogy az EUMSZ 291. cikke szerinti végrehajtás értelmében az Unió intézményei olyan hatáskörben járnak el, amely elsősorban a tagállamokra tartozik, ezért ez inkább szubszidiaritási aggályokat vet fel;
22. úgy ítéli meg tehát, hogy az Európai Bizottságnak folyamatosan ügyelnie kell az említett elvek tiszteletben tartására fellépései, különösen pedig a végrehajtási intézkedések elfogadása során.

Kelt Brüsszelben, 2017. december 1-jén.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU